

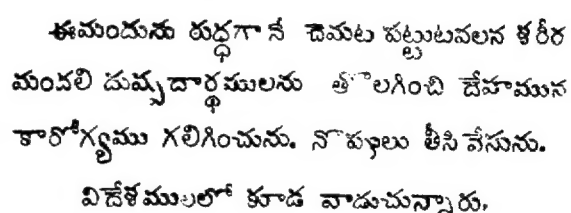

(ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

No. 109
సంచిక ౧౦౯

గొప్ప గొప్పవారితో వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంవత్సావ చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగుడు.

నా ప్పులకు నంజీవివంటిది

2 సతి వీరమతి శూరురాలైన రసపుత్ర రాణి
7 అద్భుతమైన రీతి.

ఈ దిగువ సుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బసి
మలు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బులోనున్న, ఖద్దరు నూలులో
నున్న, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్న, సకలమైనపట్టు, వున్నె, ప్రత్తి,
వగైరాధారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస
మైనధరలకు, భాగ్యవంతులకు, బీదనాథులకు, పిలుగా యుజే
లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె పీతైనంత చౌకగా యేర్పాటు
చేసి విక్రయించుచున్నాము.

మర్తకులను (హోలు శేలు) మొత్తపు జేరమునను, కం
ట్రాప్టులను చాలా వ్యాపారవీళ్లు కల్లుజేసినాము గనుక ధరలు
తెలియగోనినవారు యీక్రింది విలాసమునను ప్రాసినయెడల చాస్తే
లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బసీనులు ప్యాక్టర్లు
౧ కి ఖరీదు, రు 6-0-0

సాక్షాత్తుడు:— ఆంధ్రమున జీవించు,
(1458) బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రము.

THE BOOKS READY FOR SALE

		Rs.as.
1.	BHAGVAD-GITA Translation of with Notes and annotations by the late Tukaram Tatya	0 12
2.	LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L.	0 10
3.	A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B. A. B. L. ...	2 0
4.	THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A.	1 4
5.	THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana	0 4
6.	THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANNICAL SANDHYA VANDANA	0 12
7.	THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha	0 2
8.	LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... ..	1 0

RAJARAM TUKKARAM.

1490 29 Hummum Street, Fort Bombay.

రివాల్వర్లు ప్రత్యేక ధరల చొప్పున ఇవ్వబడును

హెచ్. వి. ఆర్. నల్లు వక్రస్థితి.

జివర్ జాన్ సన్ సెల్సు ఎక్స్ప్రికింగు.

58 మాత్రమే గలవు. హారింగ్టన్ అండ్ రిచ్మండ్స్ నికల్ షేట్లుగలది. 5 షేట్లు .320 బోరులుగలవు.

4" బారల్ గలిగిన పెల్లు ఎచ్చెక్చింగు రివాల్వరులు 1.కి ధర రూ 35

45 " " 3" " " " 1.5 ఫర ద్ద 32-8-0

50 ,, ,, 2" ,, ,, 1-3 ధర రూ 30

40 ,, ,, 2" ,, హామర్స్ ,, ,, 1-కి రఫ్ య్ 35

౧౦ ,, ,, 7 మార్చి 22 బోరు, 811 బారల్ ను గలిగిన

హామల్ సెల్స్ రివాల్యూయలది 1.కి ధర రూ 30

25 ,, ఎంకు అమెరికన్ సికిల్ ³ షేటు గలిగిన 5 హాట్ బ్లూ పాకేట్లు

హామర్ రివాల్వరు .820 బోరుగలది 1-3 ధరి రూ 25

40 ,, ఐదు జాన్లను నికల పేరుడి ర వాటివామం రవాల్వూ

7. 2-1-2019 44-55-25 811 30-05-2019 1-30 30

ఆర రుతో నహా లె సెన్సును పంపుకొనవలెను.

స్నేహం అందు కో., లిమిటెడ్. మాంట్రోస్టో, మద్రాసు.

ఆర్థిక చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేరుబడును

వట్టెలుతీర్చిన డైమండు గొలుసులు

6 నుండి 7 సవరములలో తయారగును జత 1 కి చేవారము 4 నుండి 5 మజారి రూ 10

వోలు చేతి గొలుసులు

4 నుండి 5 సవరములలో తయారు చేయవచ్చును. తయారు సహా మజారి జత 1 కి రూ. 1

గెట్టి గొలుసులు

5 నుండి 10 సవరముల వరకు తయారు చేయవచ్చును జత 1 కి మజారి రూ 10, 15 వరకు కలదు.

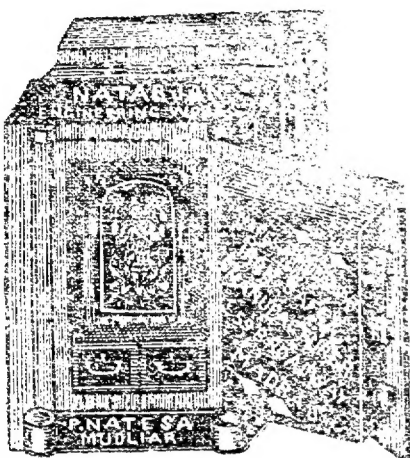
(2) 172 పుటల కూ అందమైన గ్యుటలాగు ధర రూ. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలకర్తలు, 25 చెవాబనామూడ్డు మద్రాసు.

సరసము

వృథ మైనది

నమ్మక మైనది.

యిప్పటిమో స్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగున తెలుపబడిన వారివద్ద ఆమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాప్తి) 89, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. సెటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు అయిర్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రై నుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయప్ప శెట్టి, పెద్దనాయక్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ తీరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

ఇ స నా ఫె లి మలేరియాకు సిద్ధబౌషధము

త్వేనాకంబెను మేల్కొంది. ఏలనంబే త్వేనా తర్కాలమునకు మాత్ర హే జ్వరమును నిలుపును. అంతియేగాని జ్వరమును పూర్తిగా హానొట్టుటలేదు మరియు ఆనెకులకు కడుపునొప్పి, నరములు తమస్థానమునుండి తప్పుట మొదలగు దుర్బలములుగూడ కలుగును.

ఇ స నా ఫె లి మలేరియా పురుగులను నాశనముచేసి, జ్వరగర్హము కరిగించి, రక్తమును వృద్ధిచేయును. మరియు ములకు బలమునిచ్చుచు రోగిని మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తీర్చును. మలేరియా రానీయక ఆటంకపడుటకు ప్రతిదినము ఉదయం, సాయం కాలములందు ఒకమాత్రము నేవించిన చాలు. 15 దినములు ప్రాప్త కావూ నేవించిన మలేరియా పూర్తిగాహావును. బిడ్డలకు ద్రవరూపముగానున్న ఇ స నా ఫె లిని అనగా ఇ స నా ఫె లి నాను ఉపయోగించుడు.

(3) ఇండియా, బర్మా, సింగపూరు సోల్ ఏజంట్లు, Gorio Ltd., Post Box No. 159. Fort, BOMBAY

అన్ని కమిష్నులకు, బౌషధశాలలకు,

వై ద్య శాల ల కు

టిన్ క్చరు కార్డుమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు బౌషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే దీనికిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

హానుగా విక్రయించు కారందేర్లను ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల జాబితా పంపిండును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.," W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers. MOUNT ROAD, MADRAS.

T. H. KARDYL Branches: Esplanade, Phone: 225 Vapery 102 P. B. No. 314 Ootacamund.

చెన్న పురి బజారుధరలు

ఆగస్టునెల 6-వ తేది బుధవారము

(1) ధాన్యములు

వనియాలు రూ 1-1	రూ 85-0-0	మొంగలు 45-0-0	మొక్క
లియ్యము బస్తా		మొదల	నరక
మనుకు రెనాలిది	రూ 48 కలది	రూ 18-0-0	14-0-0
నెల్లూరిది	రూ 48 కలది	రూ 18-0-0	17-0-0
పిల్లది	రూ 45 కలది	రూ 16-0-0	17-0-0
రాగులు రూ. 164 బస్తా 1-1		రూ 8-12-0	9-0-0
నవ్వులు		రూ 24-0-0	26-0-0

(2) వత్తు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-1	రూ 205	రూ 11 0-0	రూ 12-0-0
సెనగలు	రూ 10-12-0	11-8-0	
సెసలు	రూ 10-12-0	11 4-0	
మినుములు	రూ 13 0-0	14 0-0	
ఉలములు	రూ 9-4-0	10-4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె రూ 1-1	రూ 160-0-0	170-0-0
నెయ్యి మ 1-1	రూ 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం శేరుసెనగవత్తు రూ 1-1	రూ 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	రూ 55-0-0	59-0-0
శేరుసెనగనూనె గానుగ రూ 1-1	రూ 142 మి. కానుగ 135	
అనూదము నూనె రూ 1-1	రూ 180 0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయవనుపు రూ 1-1	రూ 205-0-0	210-0-0
మారవనుపు	రూ 140-0-0	160-0-0
మిరవకాయలు (గుంటూరిది) రూ 1-1	రూ 90-0-0	120-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మజాను 1-1	రూ 45, 50	
కాళివానీ పాయకట్టు	రూ 60, 70	
రెల్లము రూ 1-1	రూ 30-0-0	50-0-0
తింతపండు రూ 1-1	రూ 26-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

కట్టలు కథం రూ 1-1	రూ 85-0-0	86-0-0
చదరం	రూ 84-0-0	87-0-0
రవుండు	రూ 84-0-0	88-0-0

(6) లోహములు

కెండి 100 కులంకు	రూ 78-0-0	82-0-0
బంగారము, కులము 1-1	రూ 24 8-0	25-0 0
కవరము 1-1		15-9 9
ఇర్రడి రూ 1-1	రూ 280-0-0	285-0-0
రాగి డిటా	రూ 820-0-0	835-0-0
అస్కా చక్కరం 1-1	రూ 39 8-0	40-4-0

(7) రంగులు లలిజరైన

అత్తకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రూ 85-0-0
కొట్టి కప్పుడు	డిటా	డిటా
సింగం	డిటా	డిటా
గురం	డిటా	రూ 80 0-0

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గురించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని బాతులవారును ఏవయను నందెము పురుగులు కాలవ్యతిరేకముగా నీలిమందు తయారు చేయుతే అంతకరిగియున్నాడు. ఉపయోగించి నీలి నిజమును తెలుసుకొనడు.

32 మాత్రలగుల డబ్బా 1-1 కి రూ 1-0-0 ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాలటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫ్యాబ్రికేషన్

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

విదేశీవర్తకము

III

యకొ.సి. నరసింహాచార్య. బి. ఏ. బొంబాయి

క్రిందటిభాగమున దిగుమతు లెట్లు భారతదేశాభివృద్ధికి తోడ్పడుతుందనియు చర్చించి ముగించియుంటిని. ప్రతిసంవత్సరము, నూరుకోట్లకుపైగా విలువగలపంటల బొంబాయి విదేశీ ములకెగుమతి చేయుచున్నప్పుడు, భారతవర్తకస్థానముల రెండవది యగు కరాచి ప్రతిసంవత్సరము 80 కోట్ల విలువగల పంటలపైగా విదేశీమలకంపుచున్నది.

1923-24 సంవత్సరపు ఎగుమతులే 89 కోట్ల రూపాయల విలువ గలవి. 1918-14 సంవత్సరసంఖ్యల గమనించిన నూటికి 59 వంతు అభివృద్ధిగాంచె ననవచ్చును. కరాచివర్తకమున నూటికి 74 వంతు విదేశీవర్తకమును 24 వంతు స్వదేశీ నాకావర్తక మని చెప్పవచ్చును.

కరాచివర్తకము కరవనకుమూలము

ఇది ఎట్లు? బొంబాయి, విదేశీములకు కొన్ని భూపద్ధతులను ప్రతినిజులు మొదలననవి పంపినచే దేశాభివృద్ధికి తోడ్పడనపుడు కరాచి ముఖ్యజీవాధారము లగు ధాన్యముల విదేశీములకంపుచున్నప్పుడు ఎంతమాత్రము ప్రజల కనుమోలినపని తలచిన ఆశ్చర్యమేమి? దేశమున ప్రతిసంవత్సరమును, ఆహారపదార్థము లడుగంటుచుండిన, ఎంతవర్తకము ధాన్యముల నభివృద్ధిగాంచెనని మురిసినను కార్యమేమిగలదు? ఆహారధాన్యములు విరివిగా దేశముంతట ప్రజలకున్న నితరవిధముల నభివృద్ధికరములగు ఏన్నట్లు చేసికొనవచ్చును. వాని రాసురాసు ధాన్యములే పరదేశముల కెగుమతి అయి, ప్రజలలో కరవువ్యాపించిన నెంత యుపద్రవకరమో చదువరులు గ్రహింతురగాక. దీనికి ఈ సంవత్సరపుసంఖ్యల దిలకింపుడు. ధాన్యము ఎగుమతి క్రిందటిసంవత్సరము ఒకటి యున్న నీ సంవత్సరము 117 ఉన్నది. క్రిందటిసంవత్సరము 2 ముప్పాతిక టన్నులు ఇతర రాజ్యములకు ఎగుమతి అయిన నీసంవత్సరము 6 పాతిక టన్నులు ఎగుమతి అయినవి. ఈ సంవత్సరపు ఎగుమతులు 1912-13 సంవత్సరపు ఎగుమతులకన్న తక్కువ యనియే ఒప్పుకొనుము. కాని 1912-13 సంవత్సరమునుండి ధాన్యము లితర దేశముల కెగుమతి తగ్గుటకు కారణము తెల్పి!

ప్రభుత్వకర్తవ్యము

మొదటికారణము భారతదేశపు కర్ర! రాసురాసు దేశమున సుత్పత్తిగలయు, ప్రజలకే భోజనమునకు చాలకుండు టయు కారణములేగాని, రత్నకనూత్రములవల్ల కాదు. ప్రభుత్వ మెట్లయినను రత్నకనూత్రములవల్ల నీ ఎగుమతి పూర్తిగా నరికట్టనిది ఈతగ్గుదల ఒకతగ్గుదల కాదు. ఈ సంవత్సరము తక్కువ ఎగుమతి అయినది. మరల రెండవసంవత్సరమున నెక్కువ యగును. కాన నెట్లయినను ప్రభుత్వము ఈ విషయమున రత్నకనూత్రముల పన్నునిది కార్యముండదు. వెనుక భారత కాసనభయందు సర్వోత్కృష్ట ప్రత్యుత్తర, మీ విషయమున నిచ్చినప్పటినుండియు మరల నెట్టి చలనము కలగలేదు. కాన ఇతర దేశముల కెగుమతిమా టటుంచి ప్రజలకైనను సమృద్ధిగా జీవన సౌకర్యముకలుగునట్లు మెగుమతి సాధ్యమైనంతవర కప్పుర రత్నకనూత్రముల పన్ను వీళ్లు ప్రభుత్వము వెడకవలదా? భారత మంత నూలును విదేశముల కెగుమతికాకుండ అరికట్టబాలిన ప్రభుత్వమున కిది యొకప్రబంధకరముగనది కానేరదు. భారతదేశోత్పత్తియందలి క్షీణత యటుండ, ఎగుమతుల తరుగుడునకు రెండవకారణము, మంచి ధాన్యములు భారతదేశీయ సం దుత్పత్తికాకుండుట భారతదేశ మేమి, మంచిధాన్యములు ఫలింప జేయకుండ గలుగుటయేమని అడగిన నడుగుదురు కాని రాసురాసు ప్రపంచమున దుత్పత్తియగు గోదుములన్న భారతదేశపు గోదుములు చాల కీలకము లని చెప్పొందినవి. ఈ కారణమువల్లనే ఇతర రాజ్యములం దీరకులని నమ్ముకు పోవుచుండుట లేదట! ఈ తగ్గుదల నెట్లు చక్కబరచు నుట్లు ఇతరుల కెగుమతికి కాకపోయినను భారతదేశీయనందయిననా, ధాన్యములు పృజల కనుమోలించునట్లు శుభ్రీయగునని ఫలింప న్నట్టి? దీనికిగూడ వ్యవసాయశాఖవారు పూర్తిగా పరిశ్రమ జయపనిది, ధాన్యములు పుష్కలముగను, మేలుగను ఫలింప జాలవు. ఇతర రాజ్యములకరములకు దీనిపోవునంతటి రకముల భారతదేశ ముత్పత్తికొందించునపుడు, వ్యవసాయపద్ధతులమార్చి నంగాని ఇతరులతో తులనగజాలదు. దానికి వ్యవసాయశాఖ పరిశ్రమ జగుపుట ముఖ్యముగా నెంచవలెను.

దుస్సహముగు నర్తకపోటీ

కలవులను అర్పకముల సుత్పత్తి నొందింపగలుగుచేతను భారతదేశము, ధాన్యవర్తకమున వెనుకబడుచున్నది. ఇటుదేశీయనకు పూర్తిగా జీవనోపాధిలేక తపతపలాడుచు, నటు విదేశీవర్తకమునగూడ దుస్సహమును పోటీపాల బడుచున్నది. పృథ్వుతము పశ్చిమదేశవాసులచే నుపయోగింపబడు వ్యవసాయపద్ధతుల నాప్రేరేపించు మున్నగు పృదేశముల దిలకించిన, భారతదేశము ఎన్నివిధముల నభివృద్ధి గాంచవలయునో తెలిసికొనవచ్చును. స్వల్పప్రదేశముల విస్తారము మైదుచేయు విధములను, భూసారము తగ్గనివిధములను చూచిన, భారతదేశముకూడ ఆయా రాజ్యముల అంతకురాగలిగినగాని, వాటితో వర్తకమునకు దిగుట అసమంజసము. సరికనుమలకుగదా, సముద్రు పోటీ యుండవలసినది! అది యటుండ ముందు భారత ప్రజలకైనను వైయభివృద్ధి అవసరము. అందుకు వైన మూలించినపద్ధతుల నాయములు గ్రహించు టు త్రుము.

ఇతర ధాన్యములు

గోదుమలయెగుమతుల నటుంచి ఇతర ధాన్యముల ఎగుమతి వర్తకమును పరిశీలించినను, భారతదేశ మెక్కువగా మంచంజ వేయ జాలకుం టు ను గ్రహించ వలయును. కొంత 1923-24 సంవత్సర మెక్కుడు ఇతర సం వత్సరములకన్న ఎగుమతి జేయజాలినను, అది భారతదేశాన్నత్యమునకు బదులు, దౌర్బల్యమునే చాటుచున్నయది. గోదుమలతర్వాత బార్లి ధాన్యము, జొన్నలు పరరాజ్యముల కెగుమతి యగుచున్నవి. భారతదేశపు ధాన్యముల ఎగుమతులలోను నూటికి 77 వంతు కరాచీనుండి యెగుమతియగుచున్నవి. గోదుమలవలెనే, వియ్యముకూడ తక్కువయెగుమతి యగుటను గ్రహింపగలరు.

భారతవర్తకము ప్రపంచ వాతావరణముతో

జూదము

వర్తకమంతయు ప్రపంచవాతావరణముపై నాధారపడియున్నది. అందు ముఖ్యముగా అమెరికాలో టెక్సాసు లోని వాతావరణము భారతవర్తకపు సరళినంతను తనచేతీయించి మిడుచుకొనియున్నది. అట విస్తారమువానలుతునీ ప్రత్తి విశేషము మైగుచో భారతదేశపుప్రత్తి విశేషము క్రయము కాదనుటలో వింతయేమి? పశ్చిమఖండవాసు లందరకును నట యుత్పత్తియగు ప్రత్తియే కరణం. 1923-24 సంవత్సరములనె నట వాతావరణము వెనుకాడినచో భారతదేశపు ప్రత్తిని పశ్చిమ ఖండవాసులు విస్తారముకొందురు. అందులల్ల భారతదేశపు ప్రత్తిలింప జా సీలియినను, అమృతపూవులలో ఆశ్చర్యమేమి? ఈసంవత్సర మీవిగముననే జరిగిననీ ప్రెప్రసిన అంతములవల్ల పాతకులు గ్రహింపగలరు. భావి ఎటుండబోవునో తెలియనెంచుట ఒక శుకంపనియేనని, ఒకరు వ్రాసినదానిలో నా కేమియు నతిశయోక్తి గనిపించదు.

ఒకవ క నూయి మరొకవంక గొయ్యి

వైన జూపినట్లు భారతవర్తక మెంత స్వల్పపరిమితులపై నాధారపడియున్నదియు గ్రహింపగలరు. కాని ఒకసంవత్సరము విరివిగా ప్రత్తి ఎగుమతి అయిన, నితరపంటలుక్షీణించుట కలుగుచున్నది. ఈ అంశమున పూర్తిగా పరిశోధించిననాచ, విసంవత్సరము ఇతరపంటలు భారతదేశమున నాశనమగునో, ఆ సంవత్సరమే ప్రత్తిపంట అభివృద్ధి యగుచున్నదని నుజీవియుండెడి. ఒకచేత ప్రత్తిఎగుమతులు పెరిగినను, మిగిలినపదార్థుల యుత్పత్తి పూర్తిగా నాశనమయినయెడల నెంతకాలము భారతవర్తకము సమముగా నిల్వగలదు? వర్తకము నిల్వలయునన్న సుత్పత్తియు సరిగానుండనిది, ఎట్టిభాధమున కలుగకుం. ఉత్పత్తి ఇతరపశ్చిమదేశములవలె కొంతవరకైనను మనుష్యశక్తిపై నాధారపడకుం. యంత్రసాహాయ్యములను, నవీనవ్యవసాయపద్ధతులను నడుపబడక, పూర్తిగా వాతావరణముపైననే ఆధారపడియున్నందున, ఒకనొకసంవత్సర మెంతవ వానలువెనుకబడిన, దేశమునరీత్యముబాధించుటయు, వర్తకమంతయు ఒక్కపెట్టున నశించుటయు కలుగుచున్నది. కాన నొకవంక ప్రత్తి యుత్పత్తియయినచో, ఇతరధాన్యములనశించుచున్నవి. లేక ప్రపంచమున వాతావరణము సరిగానున్న భారతదేశపు ఎగుమతులు క్షీణించుట యు కలుగుచున్నది—ఈరెండు విషయాలను నటుంచిన, మరియొక దుర్బలమునపరిశీలి భారతవర్తకము నెదుర్కొనుచున్నది. అ దెద్దియన ఒకచేత ఈసంవత్సరము ఆగష్టుమాసమున మరల టెక్సాసున వానలు సరిగా మొదలిడిన, ఒకపెట్టున నిపుడెంతఎగుమతు లభివృద్ధికొందనో అంత వెనుక పోయి, వర్తకప్రపంచమున పెద్దప్రళయము కలుగజేయునేమో!

ఆరి కవిపత్తులు

వై అంతముల నటుంచి ఆరి కవిపత్తుల పడికింతము. భారతదేశము ఇతర రాజ్యములనుండి కొన్న పదార్థములకు

వెండినాణెముల నిచ్చును. కాని ఆరాజ్యములు బంగారు నాణెముల విలువనుగాని మనతో వర్తకమునకు దిగవు. మనము ఎగుమతులచేసినను, మనకు బంగారమునే ఇచ్చును. కాని ఆబంగారును వెండినాణెములుగా మార్చినగదా? మనకు గిట్టుబాటును? వెండినాణెములు మనరాజ్యమున చెలామణి యగునపుడు ఆనాణెములలోనికి మార్పులదా? అందువల్ల మనకు వచ్చిన బంగారును, మన మారకపుబ్యాంకులనాచ అమ్మకగు అమ్మినందుల్ల వారు బంగారును వెండినాణెములకు మార్చగలుగుదురు. కాని ఎంతబంగారు నీవిధముగ నమ్ముగలరు? నగలకు, మరి ఇతరపదార్థముల కెంత కావలయునో అంత ఆత్మగలరు. కాని అంతయు అమ్మిన నెవ్వరు కొనగలరు? కాన నాబంగారు ప్రభుత్వపుమించిన రూపాయలుగా మార్చ బ్రయత్నించెదరు. మార్చినగాని నిర్వహలకు రాకలసినది రాకదుగదా!

దుర్లభముగు మారకపుబ్యాంకులు

కాని, మారకపుబ్యాంకుల సంగ జరగనేమోయన్న నదట గూడ దుర్లభముగు బ్యాంకులు పోతనూపుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు సరియగు మార్గాలందుల వైనగాని, ఈయెడల స్కాబడుట కలగదు. 1913 వ సంవత్సరమున నాచు నిర్వహించిన సంఖ్యలు (రాయల్ కమిషన్ ఆఫ్ 1913) ఒక రూపాయికి 7½ ప్రాయిముల బంగారు విలువయగునని నిశ్చయించెడిది. ఈవంటు నిర్ణయప్రకారము 15 రూపాయలకు ఒక కాసు చూచుణి యగుచుండెడిది. కాని ఇంతలో 1920 వ సంవత్సరమున వరల ఒకరూపాయికి 11.3 ప్రాయిముల బంగారు విలువ నేర్పరచగా, ఈనిర్ణయప్రకారము ఈవరకు రూపాయికి 7½ ప్రాయిములు ఇచ్చు వర్తకంందుల 11.3 ప్రాయిములు ఇచ్చుకొనవచ్చుటచే బంగారువిలువ పడిపోయెను. వర్తకుల కిందుల విశేషమైయు కలిగెననుటలో వింతయేమి? పరరాజ్యములనుండి వచ్చునది బంగారు. అది మనదేశీయనాణెములకు మార్పుకొనవలయు తన్న వైనప్రస్తుత తేటగిందుచున్నది. ఇతర దేశీయులు మనకు బంగారు నియ్యక రూపాయల కెట్టిచ్చెదరు? ఈ ఇబ్బందులల్ల నవారమున ధనవ్యయము వర్తకులకు కలుగుటయే గాక వర్తకము శీఘ్రకాలమున క్షీణించును.

మారకపుబ్యాంకులు విదేశీముల శరణుబొచ్చుట

వైకష్ట్యములకు లోబడి ప్రభుత్వ మింటుల ప్రేరేపకులకన్న మన భారత మారకపుబ్యాంకులు ఈబంగారును విదేశీములకు గొంపోయి భారతదేశపు దిగుమతు లభివృద్ధికి ఎల్లప్పుడు మామకొనుచుండును. ఆనగా, ఎంత మనము విదేశీములకుండి సరకుల దెప్పించుకొనిన నారల కంతమంచిది గాన, నందుకు వేచియుండురు. మాంచెప్పుడు ముట్టులు, జపాను పట్టుబట్టులు మొదలగునవి మన మెంతతెప్పించిన నంతబంగారు నారాజ్యములకు ముట్టజెప్పవలయును గదా! అట్లు విశేషము ఈదేశము నకు దిగుమతికాగా, ఎగుమతిచేసిన ఆదేశీయులకు, ఈవరకు మిగిలియున్న భారతబంగారును ముట్టజెప్పి సరిపెట్ట నెంచెదర ఇదిగాక, ఎగుమతిచేసిన భారతవర్తకుల కియ్యవలసిన వెండినాణెములకు నాచు అప్పుచేయుదురు. ఈముగమునకు నూటికి 8 మొదలు 9 వంతు వరకు పట్టినికూడా చెల్లించవలసి యుండును ఈవిషయమును మరింత విపులపరచెదను. భారతవర్తకముకు రావలసినసామ్యుక్త బంగారును, భారతప్రభుత్వ మింటున మార్పుటకన్న ఇంగ్లండునకు గొంపోయి, అచటి ఎగుమతి వర్తకులకు పరిపెట్టగలిగినంత సరిపెట్టి ఇంకను భారతవర్తకులకు వాకీయున్న వెండి మొదలను ఇంగ్లండున నాచి (భారతవర్తకులనుండి) కొన్న బంగారు నమ్మి రూపాయల నిండికొనలో బుయ్యుచునే, వారి కిచ్చి వారిబంగారువిలువకు సరిపెట్టెదరు. భారత ఎగుమతివర్తకులు సొందిన బంగారు నీవిధముగా పరరాజ్యములయందు ముట్టుటయు, నిట వెండిబుగము దీని వర్తకుల కిచ్చుటయు ఈబ్యాంకులు చేసినందున పర్యవసాన మేమగుచున్నది?

పెట్టుబడి విదేశీవ్యాపారముల దౌర్భ్యము

కానలకనానము కేమరమిచె పెట్టుబడి విదేశీవ్యాపారములన్నియు నొక్కపెట్టున చూలబడవలసి వచ్చుచున్నది. నీలనన ఎన్నియోకోట్ల విలువగల నాణెములు వ్యాపారమునకి మరల్చబడి, విదేశీముల ముందున పుడు, వ్యాపారమునకి మెచుటనుండి వచ్చును? 1920 సంవత్సరపు కాసనమార్పులల్ల కంతకుమో విదేశీముననుచుండగాని, లేక వడ్డీకి బుయ్యియ్యి బడిగాని, భారతవర్తకులకు చెంచలసినప్పుడు చెందుచున్నదే కాని ప్రభుత్వపు సుఖము మారకపునిర్మాటలల్ల కాదు పెట్టుబడికి కానలక మూలప్రస్తుత మందుబాటున నుండకుండుటయే దీనిఫలము. రూపాయికి రెండవ్విధ్యంల మారకపువర్తకుల ఇందులకు కానలముగాని మరెన్నియునులేదు. దీనికంచెను బొప్పగను పొనకు 15 రూపాయలవిలువ నేర్పట్టుకొయుటయే. ఈసంవత్సరమున సర్వ ప్రయత్నమదాను తాకురదాను గారిచే నాప్రామాణ్యకాసనభయం చువసాదించబడెడి తిర్మానము నందరంగీకరించినగాని భారతదేశ వర్తకమున కెట్లాధిమును చేకూరిట కిల్లయని నమ్ములసియుండును.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థానము

మచిలీపట్టణము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయవశ్యకత నందరు గమనించి దాని ముఖ్యస్థానమునకు తమపురమున స్థాపించుమని వివిధప్రాంతముల నివాసిందువారు ఆంధ్రవశ్యకతను చెప్పుచుండుటచే ప్రాచీనపట్టణం జమలంగునికెల్ల అగ్రస్థానములంకరించు బందరు లేక మచిలీపట్టణార్థగూర్చి ప్రశంసించుట ముఖ్యవసరము.

విశ్వవిద్యాలయస్థానము ఆంధ్రదేశమున నివసించెడు ప్రజలకెల్ల రాకపోకలకు వీలుండునటుల అందరికి అందుబాటులో నుండునటుల మధ్యనందు ముఖ్యపట్టణమై యుండుట శ్రేయస్కరము. ఆంధ్రదేశమున నుండెడు ఉత్తరజిల్లాలగు గంగామూ విశాఖపట్టణము, గోదావరిజిల్లాలన్న వైశాల్యము జనసంగతి, విద్యార్థులు సౌకర్యాలసంఖ్య రాబడి మున్నగువిషయముల యందు దక్షిణ జిల్లాల గుర్తింపు, గంటూరు, కెల్లూరు, దత్తపండులములు ప్రాముఖ్యత వహించియుండుటచే దక్షిణజిల్లాలయం దద్దానిని స్థాపించుట వాంఛనీయము. దక్షిణజిల్లాలలోని కెల్ల కృష్ణాజిల్లా అన్నివిధముల అగ్రస్థానములందుండినవలె నిర్వివాదాత్మకము. కావున కృష్ణాజిల్లాయొక్క పట్టణమై చిరకాలమునుండియు వన్నె కెక్కినమచిలీపట్టణ మెంచు తగియున్నవని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు.

కావున ఆంధ్రదేశమున కుత్తరమున మారుమూలముండి ఆంధ్రులు, బ్రహ్మలచే నివసించుటకు విజయనగర ప్రాంతములయందాని స్థాపించినచో దక్షిణజిల్లావాసులు మాములప్రకారము చేరువనుండు వద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపరీక్షలకే పోవుమిందుట తటస్థము.

రాజమహేంద్రవరమున స్థాపించుటకు నలయు శోక గర్వములు లేవు. విశాలమగు యశ్లుగాని సుత్రమును కుశాయలవసతిగాని కన్పడవు. గోదావరినదిజలములు మలేరియా జ్వరములను పెంపొందించును. ప్రస్తుతమున్న కళాశాల లంతగాయనుకూలంపవు. అంటుడు వ్యాధులు తరుచుగా ప్రబలుచుండును.

జెజవాడనగరము దన్నతో ఎక్కువ వైశాల్యముగల స్థలముగాని కళాశాలలుగాని గన్పించవు. పెక్కు ప్రాంతముల వసించెడు బాటసారులు రాకపోకలవలన అంటుడు జాడ్యములు తరుచు మొలకలెత్తుచుండును. క్రైస్తవకళాశాలార్థికారులెంత పట్టుపట్టుచున్నను విద్యార్థ్యాసమునకు చలయు సౌకర్యములు గానరావు. సదాపరక వ్యాపారములతోడను, రైళ్ల మారు మోతలచేతను బాలురకు వలయు చిత్తశాంతి చిక్కనేరదు. మరియు లక్షలు వెచ్చించి కట్టించుభవనములు తరుచుపగుల్లు చూపుటచే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయభవనము లచట నిర్మించుట పాడిగాదు.

పై విషయములను నివృత్తిపాతబుద్ధితో గమనించినయెడల అన్నివిధముల మచిలీపట్టణమే తదితరపట్టణములకన్న అనుకూలించునని తేటతెల్లమగును. వీలయిన పాఠశాలల నిర్మాణమునకు వలయు విశాలమగు మైదానములతో, ఆరోగ్యవంతమగు శీతోష్ణస్థితితో, విద్యావిషయముల వన్నె కెక్కి కళాశాలచే, పూర్ణములచే ఆంధ్రజాతీయకళాశాలచే, సమద్రసామీప్యముచే, ఆంధ్రదేశమున కెల్ల భూగోళశాస్త్రప్రకారము మధ్యముననుండుటచేతను, పురాతనమగు చరిత్రగల పట్టణరాజ మగుటచేతను, మచిలీపట్టణము ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థానమునకై తగియున్నదని చెప్పట కేమాత్రము సందియములేదు. కావున ఈనెలలో రెండవవారమున సమావేశమగు అనుబంధకళాశాలాసంఘ సభ్యులెల్లరు న్యాయాన్వయవిచక్షణజేసి, ఆంధ్రుల సౌకర్యముల గమనించి మచిలీపట్టణమునే ముఖ్యస్థానముగా నేర్పరప ప్రాధికారము.

కృష్ణశాస్త్రి

ఆంధ్రసారస్వతపరీక్షలు

ఇంతకుముందు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రయందు ఏ.వి. రాఘవయ్య గారివ్యాసము యొక్క కాలమున కార్యాలయము చేరనందున నిరాకరింపబడునని ప్రచురింపబడియుండెను. సంఘమువారు న్యాయదృష్టితో బరిశీలించి దానినిగూడ నంగీకరించిరి. 25 తేది ఇక్కడచేరవలసియుండినందులకు 25 తేది అక్కడపోవుట వేయబడియుండెను.

పి. కే. ముని

కార్యదర్శి.

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

తిరువాన్కూరు శాసనసభ నిన్న కూడినది. మామూలు ప్రకారము దివానుగారు అధ్యక్షత వహింపలేదు. ప్రశ్నలైన తరువాత బడ్జెటుచర్చ జరిగినది. తిరువాన్కూరువారి సర్వీసులో చేర్చుకొనుటను గూర్చియు క్వీస్ ఆర్డరులకు మధ్య రైలువేయుట గూర్చియు తిరువాన్కూరు ఉత్తరభాగమున నీటిపల్లయని గూర్చియు చాలామంది సభ్యులు మాటలాడిరి. శోధాధికారి సభ్యులకు తగినజవాబుల చెప్పెను. పోలీసు క్లబ్బు వనరు చీఫ్ యింజనీర్లు తమకాఖిలకు సంబంధించిన ప్రశ్నలకు తరముల నిచ్చిరి. 5.40 గంటలకు సభ ముగిసినది. మరల నేడు కూడును.

హిందూమహమ్మదీయ

కలహములు

లాహోరు, ఆగస్టు 4:— లాహోరు పట్టణములో నేటిసాయంత్రము హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కలహము జరిగెను. అధికము గొప్పగాయములు తగిలినటుల దెలిసినది. సమయమునకు పోలీసువారు వచ్చి యొక్క వ అల్లరి జరుగకుండ తప్పించిరి. వచ్చే మొహరంపండు గలలో శాంతికి భంగము గలుగుండ పోలీసువారు అన్ని యేర్పాటులను జేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

విడుదల

“నాలెడ్డి” పత్రిక పాప్రయిటరు మాంగ్టిన్న గారు “న్యూలైటు” పత్రికా సంపాదకుని చంపినటుల తేబడినకేసులో తీర్పుచెప్పబడెను. ముద్దాయి నిర్దోషియని విడిచిపెట్టబడెనని రంగూననుండి వార్తలు తెలియుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

దేవరపాడిలాం గ్రామంలో గతనెల 31 తేదీని గొర్రెలమ్మకు డుభార్య దారి అనే మనిషికి ఏకకాలమున ముగ్గురు కొమార్లు జన్మించినారు. అని అధికార్ల సత్యనారాయణమూర్తిగారు వ్రాయుచున్నారు.

మంచితరుణము!

గొప్ప రైస్ మిల్లు తాటరి

త్వరపడుడు!!

రూ 1,00,000 లకు లాటరీ.

టిక్కెట్టు 1-కే రూ 5 లు మాత్రమే.

20,000 టిక్కెట్టు.

గవర్నమెంటువారికి తెలియబడినమీదట లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాను.

లాటరీవేయబడు ఆస్తివివరము:—గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురము తాలూకా కొమరిపాలెంలో నాతాలూకు య 2 సెం. 69 భూమిన్నీ, అందులో నన్న 20 అ. + 6 అ. పైజాగల కార్మిక్లతోయిలరు, 11" + 19" + 30" గల మార్బల్ డ్రాప్ నాలుగు కాంపాండు ఇంజను, 8 పెల్లరు, 2 కోనులు, 4 హుల్లు, ఎక్కివేట్లు, జెల్లెల్లు, హెచ్చింగులు, పుల్లీలు, పిటికి సంబంధించిన బిల్డింగులు, గోడెన్లు, కలిగియుండి మంచివర్గింగు ఆర్డరులో నన్న రైస్ మిల్లున్నా.

సౌకర్యములు వగైరా:—సదరు మిల్లు కోజు 1 కి 12 గంటల చొ॥ పనిచేసేయెడల 600 బస్తాల ధాన్యం ఓయ్యముగా తయారు కాగలవు.

ఈ మిల్లు కాకినాడ కాలవగట్టుకు చేరియుండి ధాన్యముపంటకు సుప్రసిద్ధమైన అనేక గ్రామములకు సమీపముగా ఉండడమే కాకుండ, అనవరతి రైల్వేస్టేషనుకు 3 మైళ్లదూరములోనున్న బిక్రవోలు రైలుస్టేషనుకు 4 మైళ్లదూరములోనున్న ఉండి యున్నది. పడవలమీదనున్న రైళ్లమీదుగానున్న కాకినాడ రాజమండ్రి వగైరా పెద్దపెద్ద పట్టణములకు సరకుల పంపుటగాని సదరు పట్టణములనుండి సరకులు తెచ్చుటగాని అన్నివిధముల సౌకర్యములను కలిగియున్నది.

ఇతరవిషయములు:—లాటరీవిషయమైన వ్యవహారములు యావత్తు నాతరపున చూచుటకు క్రొవొవ్వారి కృష్ణారెడ్డిగారిని లాటరీ మేనేజరుగా ఏర్పాటుచేసియుండిరి. వారివలన సమవిషయమై జరిగింపబడు యావత్తుచర్యలకు నేను బాధ్యుడనై

యుండును. గాన టిక్కెట్టు వలయువారు సదరు కృష్ణారెడ్డిగారికిగాని వారి వలన నియమింపబడిన యేజంట్లవద్దగాని స్వయముగా గాని మనియార్డరుద్వారా సొమ్ముపంపిగాని పొందగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు యావత్తు పూర్తిఅయినవెంటనే లాటరీ కలుపుతేది ఆంగ్ల పత్రిక, స్వరాజ్య, పత్రికలలో ప్రచురముచేయించి తగు పెద్దమునుమ్యలయెడట లాటరీ కలిపియొత్తబడును. వనూలైన సొమ్ములో ఖర్చులు పోను మిగిలినసొమ్ము రామచంద్రపురము కోఆపరేటివు బ్యాంకిలో డిపాజిటుచేయబడును.

గెలుపుపొందినవారికి వెంటనే పోస్టుద్వారా తెలియబరుపబడును. పైని ఉదహరింపబడిన పత్రికలలో కూడ ప్రచురింపబడును. ఆవెంటనే 15 కోజులలో వారి స్వంతఖర్చులపైని క్రమమైన దస్తావేజు నావల్ల వ్రాయించుకొనవచ్చును. సదరు దస్తావేజు రిజిస్టరీ కాలమున సదరు మిల్లుకు సంబంధించిన దస్తావేజులు క్రమప్రకారం యివ్వబడును.

పైన నుదహరింపబడిన వివరములుగాక యితర తిలసిల్లు కోరువారు కొవ్వారి కృష్ణారెడ్డిగారివల్లగాని వారివల్ల ఏర్పరుపబడిన యేజంట్లవల్లగాని తెలిసికొనగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు అమ్ముటకుగాను కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. సరసమైన కమిషన్ యివ్వబడును. ఏజంట్లుగా పనిచేయువారు మంచి లాభమును పొందుటకు యిదే మంచితరుణము గాన లాటరీ మేనేజరుగారికి వ్రాసిగాని వారివద్దకు వచ్చిగాని పరతులు యేర్పరచుకొనవచ్చును.

కొవ్వారి కృష్ణారెడ్డిగారు

లాటరీ మేనేజరు,

కొమరిపాలెం. (గోదావరిజిల్లా)

పడాల అమ్మిరెడ్డి,

కొమరిపాలెం.

గోదావరి, కృష్ణాజిల్లా కెట్టిబలిజంఘము, బోడనకుర్తి

తొమ్మిదవ మహాజనసభయైన
చతుర్థవార్షికసభాచర్య

ది 29.6.1924 సోలరం లేదీ ఉదయం గం 8 లకు కెట్టి బలిజంఘముయొక్క తొమ్మిదవ మహాజనసభ యైన చతుర్థ వార్షికసభ, కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులు మ.రా.శ్రీ జగ్గంకెట్టి క్షిమయ్యగారి యాధిపత్యమున పెద్దపాలెం గ్రామ ములో క్రియంత చింతాకుల నూరయ్యగారి యాహ్వానమున వారి భవనమున సమావేశపరచబడి మిక్కిలి జయప్రదముగ జరుపబడినది. సమారు రెండువందలమంది సభ సలంకరించి, సభా ప్రారంభమున మ.రా.శ్రీ కుడుపూడి నూర్యనారాయణ పాలా వెంకన్నగార్లచే దైవప్రార్థన చేయబడినది.

తదనంతరము గౌరవకార్యదర్శి మ.రా.శ్రీ గుబ్బల రామన్నగారిచే గతసంవత్సరము తాలూకా కృత్తియవాడక సభాచర్యయును, కార్యనిర్వాహక సంఘసభాచర్యయును, పిమ్మట చతుర్థవార్షికరిపోట్లు చదువబడినది. చతుర్థవార్షికరిపోట్ల వాదానముల బాపతు రు 10,877.4-0 లు రావలయున్నట్లున్నూ, గతసంవత్సరము మూలధనమునిమిత్తము ప్రత్యేకింప బడిన రు 31,107.8-9 లును, యీ సోలరం విరాళములుగా రాబడి రు 607.0-0 లును కలసి రు 31.5-24 సోలరం లేదీ సరి రు 31,714.8-9 లు మూలధనముగా నిల్వయున్నట్లున్నూ, ప్రస్తావన సంవత్సరము ఖర్చుల నిమిత్తము గతసోలరం కాంక్షను కాబడిన బాపతు రు 2,078.14-8 లును, గతసోలరం విద్యా ధ్యల కాతాను ఖర్చుపడక నిల్వయున్న బాపతు రు 104 0.0 లు ను, ప్రస్తావన సంవత్సరమున నడ్డిగా రాబడినబాపతు రు 2,383.8-8 లును, కుభసందర్శ కట్టుములుగా రాబడిన బా పతు రు 151.6-3 లును వెరసి రు 4,869-18-0 ల ఆదాయము మింజుకులై ప్రస్తావనసంవత్సరము, విద్యార్థులు, యెలిమెంటరీ స్కూళ్లు ఆఫీసుఖర్చులు వగైరా ఖర్చుల నిమిత్తము రు 1899-0-0 లు వ్యయముకాగా రు 31.5-24 సోలరం లేదీసరికి 1924-25 సోలరము బడ్జెట్టు నిమిత్తము ఆదాయముకాతాను రు 2,970-18-0 లు నిల్వయున్నట్లు తెలుపబడినది.

పిమ్మట తత్సభయందు సంఘాభివృద్ధికొరకు శ్రీ ప్రభు త్వమువారికిని, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారికిని విన్నవించును కొన్ని తీర్మానములు గావించబడినవి.

తదనంతరము సంఘసంస్కరణముగూర్చి మ.రా.శ్రీ పాలావెంకన్న, చింతపల్లి పుల్లయ్య, పిల్లి నువ్వరాజు, ననచర్ల కృష్ణారావు, కుడుపూడి నూర్యనారాయణ, కడలి వీరన్నగార్లు విపులముగ ముచ్చటించిరి.

అనంతరము ఆగ్రాసనాధిపతిగారు పైవిషయములలో చక్కనిసలహా నిచ్చుచు ముచ్చటి చిరి.

పిమ్మట సభాధ్యక్షునికి, సభ్యులకును సభ నాహ్వా నించి సభ్యులకు కుట్టిపైగ భోజనాది సౌకర్యములొనర్చించిన క్రియంత చింతాకుల నూరయ్యగారిని యీ సేవనందములతో నాటిరాత్రి గం 10 లకు సభ ముగిసెను.

(సంఘాభిమాని.)

ది 30.6.1924 సోలరం లేదీ ఉదయం గం 8 లకు పెద్ద పాలెం గ్రామములో మ.రా.శ్రీ చింతాకుల నూరయ్యగారి భవనమున 25 గురు కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులు సమావేశ మై, సంఘాపాధ్యక్షులు మ.రా.శ్రీ దొమ్మేటి యర్రప్పకెట్టి గారి యాధిపత్యమున జరిగించిన కార్యనిర్వాహక సంఘసభా చర్య.

ది 31.5.1924 సోలరం లేదీసరికి విరాళములకా తాను నిల్వ యున్న రు 31,714.8-9 లును మూలధనము క్రింద నిల్వ యుండుటకును, సమ రు లేదీసరికి ఆదాయము కాతాను నిల్వ చేసిన రు 2,970-18-0 లు మింజుకులై.

ఆఫీసు ఖర్చులు అనగా గుమాస్తాకు, నాఖరుకు జీతము లు రు 250-0-0ను పోస్టీశీ, మనింగార్లు కమీషనులకు రు 100-0-0ను, సమర్థవాదక రిపోర్టులు 1000 ప్రతులు ప్రింట్లు చేయించుటకు రు 60-0-0ను, తీర్మానములు, యెజెండాలు, ప్రకటనలు, వగైరా చిల్లర అచ్చుపనులకు రు 50-0-0ను, స్టేష నరీ ఖర్చులకు రు 10-0-0ను, వార్తాపత్రికలు వైచాలకు రు 35-0-0ను, పరిశోధించబడి నిమంధనలు అచ్చుచేయబడినయెడల 200 ప్రతులకు రు 20-0-0ను, సంఘమును విజృంభింపజేయుచే

నిమిత్తము రిజిస్ట్రేషను వగైరా సాదరుఖర్చుల నిమిత్తము రు 75-0-0ను వెరసి రు 640-0-0ను ఆఫీసు ఖర్చులక్రిందను ఖర్చు చేయుటకును.

సంఘసహాయమును గోరిన 25 గురు విద్యార్థులయొక్క దరఖాస్తులలోను అన్వాలకు 70 మంది విద్యార్థులకు రు 1778-0-0 లు సహాయముసగుటకును.

సంఘసహాయమును గోరిన పగటి యెలిమెంటరీ పాఠశాలలయొక్కయు, గ్రామపాఠశాలలయొక్కయు, 24 దరఖాస్తు లలో అర్హతగలిగిన 22 దరఖాస్తుదారులకు రు 554-0-0ను సహాయ మొసగుటకును.

నిమ్మకాత్తుధర్మకొరకు దీనసేవాసంఘమువారు బంప రులో నిర్మింపబోవు హైస్కూలు భవన నిర్మాణమునకు రు 25-0-0 సహాయముచేయుటకును, ఏ గత రు 78-13-0 లును ఆదాయముకాతాను నిల్వయుంచుటకును.

ప్రస్తుత మహులలోనున్న నిబంధనలు సవరింపజేయబడి యున్నవిగావున సాగ్న మైనంతవరకు ఫుల్ కమిటీ సభ సమా వేశపడి, సదురు నిబంధనలను సవరణచేయించి సంఘమును విజృంభింపజేయుచుండుటకు.

అమలాపురం కెట్టిబలిజ పుస్తకభాండాగారము యొక్క సమస్య ముందు జరుగబోవు కార్యనిర్వాహక సంఘ సభయందు ఆలోచించుటకును.

విద్యార్థుల బాండు వరతు ముందు జరుగబోవు కార్య నిర్వాహక సంఘసభయందు సవరణచేయించుటకును.

సప్తమ మహాజనసభయైన కృత్తియవాడకసభయందు తీర్మానింపబడిన రు 22 రు తీర్మానమును ముందు జరుగబోవు ఫుల్ కమిటీ సభయందు ఆలోచించుటకును.

విద్యానిలయ ప్రెసువారిలో ఋజువున జమాఖర్చుగాక నిలిచియున్న బాకీ రు 7-0-0 ల విషయమై ముందు జరుగ బోవు కార్యనిర్వాహక సంఘసభయందు ఆలోచించుటకును.

విద్యానిధిని భద్రపరచువిషయమై రాబోవు ఫుల్ కమి టీ సభయందు ఆలోచించుటకును.

అమలాపురం తాలూకా సంచారముచేయు విషయమై గతసోలరం తీర్మానింపబడిన ప్రకారం జరుగలేదు గావున ముందు జరుగబోవు ఫుల్ కమిటీ సభయందు తిరుగ సభ్యులను నియమించి సంచారముచేయించుటకును తీర్మానించడమైనది.

గుబ్బల రామన్న
గౌరవ కార్యదర్శి.

బొంబాయి క్రానికల్

మాతన సంపాదకుడు

బొంబాయి, ఆగస్టు 5:— మార్కమాకు కిక్కిలుగాను రాజీనామానిచ్చిన నందులన యస్. డి. బ్రెస్లింగారు నేడు బొంబాయి క్రానికల్ కు క్రిష్టియన్ పబ్లికేషన్స్ చీఫ్ ప్రెసిడెంట్స్ మేజిస్ట్రేటుయెదుట ప్రమాదమున వ్రాసిరి. (ఆ.ప్రె)

ఒకపిల్లడు ననదును సస్పెండు చేయుట

బొంబాయి, ఆగస్టు 5:—1921లో రాజద్రోహ ప్ర బోధకమున నుపన్యాసమిచ్చినందులకై క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోర్టు వెస్ట్యూరీటీ వైస్రక్రింద ఒకసంవత్సరం శిక్షవిధింపబడిన ధార్వాన్ పిల్లడు డబ్లియం. జోషీగారి ననదును ఒకసంవ త్సరం సస్పెండు చేయుచు బొంబాయి హైకోర్టు దుత్తరు వుజేసిరి. (ఆ.ప్రె.)

ఆశ్చర్యము! వెల స్వల్పము!! సల నుధికము!!!

భారతీయ తరువాత ఆఫీసు - సామిడి

మా బొంబాయిలవల్ల గుణములేనిచో సొమ్ము వాప నివ్వబడును. మా బొంబాయిలు ఉపయోగించువారికి, యింకను వైద్యులతో అనార మండను. కోగులకు, వికోగులకు చాలా మంచులు మిచ్చును.

చంద్రకాంతలేహ్యము:- దీనిని రాత్రికాలమున నేవించిన ఉదయమున ముఖరేచనముగను. నల

బద్ధకము, గుల్మములు, అజీర్ణత, అగ్నిమాంద్యము, అనువాతము, త్వగ, కాసకాస్య, ఉబ్బుపడగలు, శీతభేదలు, కడుపులో మంటలు, వాతవైత్యాది వికారములు, ఒడులునొప్పలు, మరియు స్త్రీలకు గల మర్మవ్యాధులు, మూత్రమంటలు, నూరికావాయువులు, విడలయొక్క కడుపువ్యాధు లన్నియు నిర్మూలించును. 10 రులములగల డబ్బి 1.కి ర్దు. 1. పోస్టు ఖర్చులు పేరు. 1. ది ఇండియన్ ఇండస్ట్రియల్ కంపెనీ లిమిటెడ్ కం 10 యెన్ వేనేడు, మద్రాసు, 2. ఎ. రంగమల్లెకా బాడు ఆంధ్రు యెం. 18 బంబాయికి మద్రాసు, 3. కె.కె.డి.సి పోస్టు, 678, వై.కా.కె.కు కోడ్డు, తిరువల్లి క్లెయిన్, మద్రాసు. 4. కి. వెంకయ్యకెట్టి ఆంధ్రు, బెంగళు. ఇమకావెల్లి వ్యాపారం, 68, బొంబాయి నె. 10 బెట్టికొండకు పోస్టు. 5. ఆర్. పార్థసారథి కెట్టి, రాధావికారి పోస్టుకొండకు, పైదాపేట, మద్రాసు.

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు ఎస్టేటులాండు ఆఫీసు:—ఈజిప్టును గూర్చిన సమాచారమును గవర్నరు మెంటు లాశాఖ కార్యదర్శికి పంపింపెను. (ప్రభుత్వ ప్రకటన)

వరదలనహాయధి:—శివారు వరదల సహాయ సంఘమువారు సానుభూతి దెలుపుచు దక్షిణాంధ్రము వరదల సహాయనిధికి రూ. 500 విరాళ మొసంగినట్లు బాబూరాజేంద్ర ప్రసాదుగారు తెలిపారు నంపిరి.

జనరంజని:—ఆర్. వెంకటరంగరావుగారు నేడు (పెన్సిలవేన్ మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద జనరంజని అనుతెలుగు సచి త్రమాసపత్రిక సంపాదకుడుగాను ప్రకటనకర్తగను డిక్లరేషను ఒసంగెను.

ఒకనవరణ:—నిక్కుటి ఆంధ్రపత్రికలో (5-8-24) 11 వ పుటయందు హిందూ మతసవ్యభావా యను శీర్షిక క్రింద ప్రాసంగికార్థమున ఎల్. ఎ. సుందరరామయ్యగారు రసమయ్యబయలు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు రసి పారిబాటుగా అచ్చుపడినది. చదువరులు సవరించుచు గాక.

వరదలనహాయము - చిట్కచ్చేరి:—1924-వ సం. ఆగస్టునెల 10-తేది ఆదివారము సాయంత్రము 4-15 ఘంటలకు మద్రాసు గోవిందప్ప నాయుని పీఠిలోని సాంవర్ధముఖ లులో "పడే రిటేన్ ఫండు"కు సహాయము చేయుటకై బెంగళూరు లోయి పాట కచ్చేరి జరుగును.

మైలాపురం సంకీర్తన:—ఆదివారము 10-8-24 తేదీన మైలాపురం నందు సాయంత్రము 4-20 గంటలకు తిరువాలూరు రాజయిగారి పాటకచ్చేరి యుండును.

17వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము మలలోచన సతి యను కథాకాలక్షేపమును బ్రహ్మకృతి ముత్తిభాగవతాదుగా జరిపెను.

చెన్నపురి హైకోర్టుజడ్జి

రంగూను, ఆగస్టు 5:—రంగూను హైకోర్టుజడ్జిగ ను స్వ జడ్జిను. హెచ్. సి. సి. చీఫ్ జుజిని మద్రాసు హైకోర్టుజడ్జి గ నియమించిన విషయము లండనులో రేపుఆధికారకీర్త్య ప్రకటించును. (ఆ.ప్రె)

కార్యకేషను ఎన్నికలు:—వావిళ్ల వెంకటేశ్వర

కాన్సులుగారు రాయపురం దివిజనుకు వి. రామదాసుగారి ప్లానే కాంగ్రెసు కిలాఫం సస్యరాజ్యపక్షముల తరపున అభ్యర్థులుగా నూచింపబడిరి. వి. రామదాసుగారు యందుల కంగీ కరించిరి. వెంకటేశ్వర్లు కాన్సులుగారు హాసరకీ మేజిస్ట్రేటు పదవికి రాజీనిమ్మటచే ఎన్నికలకు నిలమట కట్టి అభ్యంతరము లేదని శ్రీనివాసయ్యగారు దెలుపుచున్నారు.

రాకపోకలు:—దాల్ ఎస్. స్వామినాథను

రుగారి, కండ్ల ఆసుపత్రి నూపర్చెంటు మేజరు ఆర్. ఇ. రైటుగారు నిన్న రాత్రి మదరాసు విడిపోయి. ఎల్లెక్రిబు ఇంజనీరు ఇ. జె. బి, గ్రీనువుగారు, ఆరో గ్యకాఖి డ్రైవరు దాల్ సుత్తుగారు పోలీసు నూపర్చెంటు రైటుగారు నేడు చెన్నపురికివచ్చిరి.

తమిళనాడు కాంగ్రెసు ఖాదివస్తునిలయము

నుండి వి. ఏ. కృష్ణమూర్తిగారు మాక్స్ ముక్తావ్రాయుచున్నారు:—జూలై నెల అధ్యక్షులు, క్రిందటి నెలలో నేను తెలియపర్చిన అభిప్రాయమునే శీఘ్రపరచుచున్నది. చెన్న పట్టునులోని ప్రజలు యొకను మేల్కొనలేదు మాదగ్గర నమ్మకాగు ఖద్దరుకోలతలు, మాదిరులు రంగులునుంచి కావల యునని కోరుచున్నారు. కాని ఖద్దరుతెన్నమును ప్రజలొకను గ్రహించలేదు. ప్రజలుకోరుకట్టి ఖద్దరునకై మేము ప్రయ త్నించుచున్నాము. మాకీవిషయములగు అవధులను తక్కువ. అయినను మేము తగిన ప్రయత్నములు చేయుదుము.

నేను యొకను లగువారి నందరిని ఖద్దరువ్యాపకమునకై కృషిలు ప్రోత్సహించుచున్నాను. పాకకాలలందుచువు విద్యా ర్థులు ఖద్దరువ్యాపకీ తోడ్పడవలెను. దేశభారము వారిపాద నున్నది.

జూలై నెల అధ్యక్షులకు ఆదాయము మొత్తము రూ 4164-8-0.

మార్చి 15 నుంచి యీ 4½ నెలలు రూ 14802-1-9 వ్యాపారమును చేసినాము.

జనరంజని

నూత్న మాసపత్రిక

సంపాదకుడు:—రా. వెంకటరంగరావుగారు

(జనరంజని) యను నూత్న మాసపత్రిక యొకటి నేడు వెలు వడినది. పేరుసాగ్ధముగనున్నది. ఇందు జనశ్రద్ధలు ఆంధ్రులకే వర్తింపను. ఆంధ్రజనరంజనియైనపుడు ఆంధ్రత్వమిందాపహ్ని యుండునని పాకకులూహించవచ్చును. ఆంధ్రసంఘము, ఆంధ్రాచారములు, ఆంధ్రపరిసరము లిందు న్యాసపద్యచిత్రరూప ముల ప్రకర్షింపబడినవి. ఈలోనేకటనాయక: అన్నందులకు శ్రీ తిరుపతి వేంకటాచలపతి యాత్రావిషయము లిందు సచిత్ర ముగ వర్ణింపబడినవి. (నిరీక్షణము) అనుచిత్రము తద్వర్ణనముప ద్వరూపమునను చూచిచదివి యానందింపవలసినది. లంబోదరు నిప్రహసనము' సాక్షి' నిబోధియుండి నవ్వుపుట్టించును. నందూరి సుబ్బారావుగారి (సంశ్లేషి) యను ఎంకిపాటభావపూరితమై నునిసేసాలు, మనిసిమాకేసాలు, మనిసిపనసాలు, మనసేసా లు" నను పల్లవిని పూరించుచు పాకకుని యనుచుదానందమున దేలుచును. పితృద్రోహి, ప్రేమపాశము' మున్నగుకథలు నీతిబోధ కములై దనరారుచున్నవి. ఇకను వాఙ్మయప్రబోధకములును ఆంధ్ర వాఙ్మయమునకు కొంతవన్ని దెచ్చునట్టియు ఆశ్చర్య ఆర్థకావ్యకథలు అనుశీర్షికను కావ్యవాక్యకరణతీర్థులు పంచాంగు ల ఆదివారాయాశాస్త్రాగారు వ్రాసినవ్యాసమును కథయును యీ పత్రికయందమూల్యమైన ప్రచురణమునవలయును. చిల్లరి శ్రీనివాసరావుగారు యీపత్రికయందు రాయబారప్రహ సము' అని వాసిన చారిత్రాత్మకవ్యాస మింపుగ నున్నది. ఇట్టివ్యాసములనింకను కొన్నిపేర్లువ్రాయబూనుకొనట ముత్తము. సుర్యుణికటకము' అనుశీర్షికను శ్రీ తిరుపతి మూర్త్యారావుగారు అరవమునుండి ఆంధ్రమున భాషాంతరికరించిన నీతిపద్యము లు చాలవృద్ధములగు నున్నవి. పత్రికాధిపతులు యిందు వాదపత్రికాచదువులకవకాశముందు వ్యాసములను తావుండని కై ప్పినపుడు ప్రాణముండదేమో యని భయముచోచెనగాని యిం దు ప్రాటించబడిన పద్యములును వ్యాసములును ఆ భయము దీర్చెను.

ఈ పత్రిక ప్రతిమాసమున 1 వ తేదీని ప్రచురింపబడు చుండును. రచయితలు వ్యాసములను పద్యములను వ్రాసి, పాకకులు స్వప్రయయలైపఱించి యీ పత్రికను ప్రోత్సహించి తోడ్ పడుదురని నమ్ముచున్నాము. (నెం. చందా 8-0-0) పత్రిక మలయువారు సంపాదకునకు పోస్టుబాధ్య నెం 146 చెన్నపట్నం అని వ్రాసికొనవలయును.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

పరీక్షలు నిలుపుజేయుట

జైను ఛాన్సలరుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—దక్షిణ ఇండియాలో వరదల ప్రమాదమువలన గతగిన యిబ్బందివలన పెట్టంబరు మాసములో కానున్న పరీక్షలను ఆస్తిబరుమాస మునకు మార్చుమని సిండికేటువారిని గోరుచు చెన్నపురిలో గతనెల 29 వ తేదీన బహిరంగసభలో తీర్మానింపబడినది. ఆ తీర్మానముగూర్చి ఆగస్టు 2 వ తేదీన జరిగిన సిండికేటు సభలో చెన్న జరిగినపదవ ఈతిగా తీర్మానింపబడినది. పరీక్షలను నిలుపుజేసి వేరొకమాసమున జరిపినచో వరదల బాధ లేనిప్రాంతముల విద్యార్థులకు యిబ్బందికలుగును గావున మరొన్ని కారణముల చేతనుగూడ ఇదివరకు ప్రకటించినట్లు పరీక్షలు పెట్టంబరు 8 వ తేదీన ప్రారంభింపబడుటకే నిశ్చయించడ మైనది. అయినను, పెట్టంబరుపరీక్షలకు ధరఖాస్తుబెట్టి డబ్బుకట్టినకు ఆపరీక్షలకు రాజాతుండిన విద్యార్థులు తిరిగి మార్చి, ఏప్రిలు పరీక్షలకు వేరుగా ధరఖాస్తు దినుము చెల్లింప నవసరములే నుండ మొదటిసారి యుండు పరీక్షయగ్రంథములపైన జరుగు పరీక్షలకే హాజరునటకు అనుజ్ఞ యొసంగబడినది.

నూతన రిజిస్ట్రారు

ఇప్పుడు గ్లాస్టో విశ్వవిద్యాలయమునందు అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుగా నున్న విలియము మాకులీనుగారిని మదరాసు సిండికేటువారు రిజిస్ట్రారుగా నియమించిరి. ఆయన గ్లాస్టో విశ్వ విద్యాలయమునందు లా పట్టభద్రుడు కార్యదర్శుల ఛార్జ్ డిప్యూటీ ట్యూటరుగట్లుడు (ఎ. సి. ఐ. ఎస్), గ్లాస్టో విశ్వవిద్యాలయ మునందు 8 ఏండ్లనుండి ఉద్యోగిగా నుండెను. విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలన గుండు మంచియనుభవము గలవాడు.

సివిలు జ్యస్టుకమిటీ

సివిలుజ్యస్టిను విచారణసంఘమువారు 4 వ తేదీన సమావేశమైనపుడు ప్రథమమున లాజర్నులు సంపాదకులు వరదాచారి గారు సాక్షుమిచ్చిరి. అందు న్యాయశాఖోద్యోగలను నియ మించుటయందు హైకోర్టువారిని తప్పక సంప్రదించవలెనని చెలిపిరి. న్యాయవాదుల సంఘమునుండి జిల్లాజడ్జిలను నియ మించునపుడు ముఖ్యముగా హైకోర్టువారికే అధికార ముండ వలెనని చెలిపెను.

కేసులువిచారణ ఆలస్యముగుటనుగూర్చి ఇట్లు చెలిపెను:—కేసులు వాయిదాలు వేయుటనుగూర్చి న్యాయాధికారులును వకీళ్లును గలసి మాట్లాడుకొనవలెను. వకీళ్లకును న్యాయాధికారులకును అన్యోన్యత యుండవలెను. సబార్డినేటు కోర్టుల నుండి క్వార్టర్లీ నీవేదికలంపు టనవసరమనియు, దిగువకోర్టుల పని తణిఖేజే నునెంచినచో అప్పుడప్పు డంపిన జాలునకెను. పెర్మనెంటు కోర్టుల నభివృద్ధి జేయవలెననియు, సబుకోర్టుల తణిఖేజేయుబాధ్యత హైకోర్టువారిపైనుంచి మునసబుకోర్టులనే జిల్లాజడ్జిలకొప్పగింపవలెననియు వరదాచారిగారు నూచించిరి. లాలోటులు (కేసులను వకీళ్లకు కుదుర్చు మధ్యనర్తూను) అధికారులై వకీళ్లను నాఖురులవలె జూచుచున్నారని. వీరి బాధ తొలగించవలెనని బారు ఎసోసియేషనులవారు ప్రతిపత్తించు చున్నారు గాని పక్ష భేదము లుండుటచే పిలుగాకున్నదని సాక్షి చెలిపెను.

పి. ఎం. శివజ్ఞానం మొదలియారు

హైకోర్టునకీలు కెల్లాల మహాజనసంఘము ప్రతినిధి స్వామికాజుకోర్టులో పని త్వరగా జరుగకున్నదని ఫిర్యాదు జేసెను.

మదరాసులో ప్రాణెను సర్వీసు పద్ధతి కాల అనర్థము గా నున్నదనియు, ఒకజనలుపైనున దినమునకు 20 కేసులు విచారింపబడునట్లు ప్రకటించి అందుకు సంబంధించిన పార్టీలవరిని సాక్షులలో సహా రప్పించుచుందురనియు, ఆక్షేపించిరి. డిక్రీల నములు జరుపుకొనగోరు అర్జీలవిషయమున ఒక్క అములు జరుగులోపున ఒక అర్జీచాలునని చెలిపెను. లాజర్నులులో రిపోర్టు కావలసిన కేసులను ప్రత్యేకించి నూచించుటకుగాను హైకోర్టు జడ్జిలను కొందరిని నియమింపవలెననికోరెను. హిందూ మహమ్మదీయ కాసనములను ఒక్కటిగా చేర్చి వ్రాయించవలెనని నూచించెను.

పాట్రిజిగారు

కింగు అండు పాట్రిజిగారు సాటిసిటరు కంపెనీవారగు పి. డబ్ల్యు పాట్రిజిగారు తరువాత విచారించబడిరి. వీరు కేసు జరుగుచుండగా మధ్య వచ్చు కాగితములన్నిటిని ఒక ప్రత్యేకోద్యోగి జూడ వలెనని గోరెను. న్యాయపరములకు సంబంధించిన కేసులు విచారిం చుటకు ప్రత్యేకజడ్జి యొకడు నియమింపబడవలె నని గోరెను, నగరమునందు సివిలుకోర్టులో ఒక్కజడ్జియే యుండుటచే ఎక్కువ విశంబనము జరుగుచున్నది. కేసులబాదితా వేయబడునపు డు వకీళ్లను సంప్రదించరు. స్వామికాజుకోర్టు అధికారమును హెచ్చించుటకు సాక్షిసమ్మతింపలేదు. జడ్జీలుచేయుపని చాలవరకు మేజిస్ట్రేటుల వలన జరుగగలదు. గార్డియనుల చట్టముక్రింద అర్జీలు చాలవిశంబన మగుచున్నవని ఫిర్యాదుజేసెను. వ్యవహారములు జరుపు కంపెనీలను రిజిస్టరు జేయవలెనని గోరెను. అంతట నాటివిచారణ ముగిసెను.

ఎ. వి. సుబ్బారావుగారు

బరహంపురము న్యాయవాదుల సంఘము తరపున ఆయ్యగారి వెంకట గుబ్బరావుగారు సాక్షుమొసంగిరి. మునసబుకోర్టులలో మంత్రాంగము పని చాలవరకు హెడుగుమాస్తాలవలన జరుగగలదని జేపెను. స్వామికాజుకోర్టునకు రూ.500 వరకు అధికారమొసంగినచో సబుకోర్టునందు పని తక్కువ కాగలదని చెలిపెను. సామాన్యము తనకాలకు సంబంధించిన కేసులు స్వామికాజుకోర్టుల కంపవచ్చునని చెలిపెను. పార్టీలు తాము తెచ్చుకొనుసాక్షుల జాబితాలను ముందుగా మొదటి విచారణ సరికే యంపవలెనని తెలిపెను. ఆజాబితాలయం దున్నవారిని తప్ప ఎక్కువమంది సాక్షులను విచారించగూడదు. ముద్దాయిలను దావాదారుని విచారించుటయుండు విచారించినచో ప్రతివాద మొట్టుండునో నుండుగా చెలియగలదు. అందుచే విశంబనయొండవలెను. డిక్రీల నములుజగపుటకు ఒక్కసారియే అర్జీల సంగీకరించిన జాలును. అములు జరుపుకాల పరిమితి 6 ఏండ్లకు తగ్గింపవలెను. దినాలా కేసులను జూచుటకు ఒక న్యాయవాదిని రూ. 200 వేతనముపై ప్రత్యేకముగా రిపేషరుగా వేసికొనవలెను, లేదా పూర్వమువలె ఒక కమిషనరును నియమింపవలెనని సాక్షి చెలిపెను.

టి. శ్రీనివాసులు మొదలియారు

ఈజోడు కక్షిలుగారును, సహకార సంఘముల అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుగారునగు టి. శ్రీనివాస ముదలియారుగారు

మదరాసు శాసనసభ

కె. సర్వారాయుడు బి. ఏ., బి. యల్. యం.

యల్. సి, గారి ప్రశ్నలు

ఈ ఆగష్టు మాసమున జరుగనున్న చెన్నపురి శాసనసభలో కె. సర్వారాయుడు బి. ఏ., బి. యల్., యం. యల్. సి. గారు తామువేయదలచి, చెన్నపురి శాసనసభ కార్యదర్శి గారికి తెలిపిన ప్రశ్నలు.

గౌ. హోమ మంబరుగారు క్రింది ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరా?

1. చెన్నపురి రాజధానిలో డిప్రీట్టు బోర్డుదాఖతో సహా యినుపదారి నిర్మాణ కార్యక్రమమును గూర్చి తీర్మానము ఏదైన నేర్పడినదా? అట్లులేన నేడిప్రీట్టు బోర్డులు వానిలో చేర్చబడినవి?

2. ఫోర్ట్రెంటు జార్జిగేట్లులో కృష్ణజిల్లా విభజన విషయమై ప్రచురింపబడిన గవర్నమెంటు ప్రెస్ ప్రకటనను గురించి:—గౌ. రెవిన్యూ మంబరుగారు క్రింది ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరా?

1. తాలూకాలయొక్క సర్దుబాటు విషయమై సంఘ ములచేగాని గొప్పవారిచేగాని సంహిత లేమైన పంపబడినవా? పంపబడి యుండిన తీర్మానమేమి?

2. పడమటి గోదావరిజిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ విషయము ప్రభుత్వమువారు ఏతీర్మానమునైన జేసిరా?

3. గౌ. లామంబరుగారు క్రింది ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము లిచ్చెదరా?

1. ఏలూరుడివిజయంలో కొన్ని గ్రామముల నుండుజనులు దొర్లకొమ్మ పాలై యున్నారనెడు విషయము కృష్ణజిల్లా పోలీసు నూపరిం పెండెంటుగారు ఆయా గ్రామములందు విచారణ చేయుచుండిరా?

2. అట్టి గ్రామము లెవ్వి? వాటిపేరులేమి? దొర్లకొమ్మ చేయువారెవరు? పోలీసువారు ఎన్నియన్టిలు పైలుజేసివారు? వారు ఏమిచర్య జరిపినారు?

3. పోలీసువారిని సేరాధికార్లకును తెలియజేయబడిన అన్యాయక్రమముల సమంజసముగ తెలుపవలయును.

సహకారసంఘములు సివిల్ కోర్టులలో కేసులు దాటికొన్నప్పుడు చాల విశేషము జరుగుచున్నదని ఫిర్యాదు జేసెను. అల్పదొంగలు లంచముల కాశించుటచే ఆ కారణముగ కొన్ని అరెస్టులు తీర్చివేయవలయునని.

గౌ. స్ట్రా ఆర్థుగారు:—మీరు సరిగా నున్నదని దలంచి ఒక అరెస్టు తీర్చివేయదురు. అది సరిగాలేదని గమనిస్తూ తక్షణ ద్రోలును. అంతట మనసముగారికి ఏల ఫిర్యాదు జేయలేదు?

సాక్షి:—అది చాల స్వల్పవిషయ మనును.

స్త్రా ఆర్థుగారు:—మీరు ఫిర్యాదు జేయలేదనుమాట.

సాక్షి:—ఒక్కడ నేమిజేయలేను గావున బారుసంఘమువారికి ఫిర్యాదు జేసితిని.

స్త్రా ఆర్థుగారు:—మనసముగారివలన లాభము లేకున్నచో, జిల్లాజడ్జికి ఆపై హైకోర్టునకు ఫిర్యాదు జేయవలెను. అప్పుడు నిష్పయోజనమైనచో పత్రికలలో ప్రకటించుకొనవలెను.

సాక్షి:—ఈ దురాచారము చాల విషయములలో గలదు. ఇప్పుడు పట్టణమున ది. నూతనముగా వచ్చువారిలో లంచగొండితన మంతలేదు. ఈ విషయము నేను బజారులోని వచంతులు విని జెప్పుటలేదు. నేను పోలీసు స్టాఫ్ కందుండి, నిజమైన బాధ్యత నెరిగి జెప్పుచున్నాను. జిల్లాజడ్జిని దిగునకోర్టులను తనిఖీజేయుట 2 కోట్లలో ముగించుచున్నారని, అది చాలదు కావున తనిఖీలకై పత్రికముగ ఒకజడ్జిని నియమింపవలెను.

గ్రామపంచాయతీకోర్టులు రెండేడ్ల క్రిందటనే స్థాపింపబడినవి. అవి సంపూర్ణ పరికరముగనే పనిజేయుచున్నవి. కాని పక్షలేదములందు గ్రామములలో నివి పనిచేయజాలవు. కోఆపరేటివు పంచాయతీలకు సివిల్ అధికారము లియలేదు. సహకార సంఘముల కాంధికార మొసంగవలెనని సాక్షిగోరెను.

టి. ఎం. రామకృష్ణారెడ్డిగారు, చిత్తూరు గ్రామములలో తగవు లేప్పుడు గలగుచుండును గావున అచ్చటి పంచాయతీ కోర్టులు సంపూర్ణ పరికరముగ పనిజేయజాలవని జెప్పిరి. కావున అట్టి కోర్టు తీర్పులపై ఆ పీలు చేయుట కధికార మియగోరెను. ధూ 1000 లో బడిన అక్సీన్సిటి యందును అంత్య తీర్మానంగుటకు ఇకవురు సలు జడ్జిలను నియమింపవలెనని గోరెను. కిరిసాక్ష్యముతో నిన్నను సభ 1-20 గం ముగిసెను.

మధుల నేడు ప్రారంభమయ్యెను. పి. వెంకటరమణరావు గారు మదరాసు హైకోర్టుకలెలు, మదరాసు పక్షి సంఘము అగ్రజ్ఞుడు టి ఆర్. రామనంద్రయ్యగారు, పశ్చిమబెంగాల్ టెక్నికల్ లిస్టింగరసింహంగారు సాక్ష్యులయ్యిరి. దీని వివరములు పకటింపబడును.

4. ఇకమీద నిట్టి అన్యాయక్రమముల పాలుకాకుండ జనుల రక్షించుటకు రికమెండు చేయబడిన చర్యయెట్టిది?

II గౌ. పబ్లిక్ వర్క్స్ చుంత్రిగారు క్రింది ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము లిచ్చెదరా?

1. గోదావరినదియందు ఆనకట్టకు ప్రభాగమున మిట్ట లేర్పడు విషయము ప్రభుత్వమువారికి తెలియునా?

2. తెలిసియుండిన వాటిని తీసివేయుటకై ప్రభుత్వము వా రేమిచేసిరి?

6. అట్టిమిట్టలను తీసివేయుటకై గోదావరి యనకట్టతో కలిసి యొక స్పష్టమగునూపుండుట వాస్తవమేనా? అట్టి తూము ఉన్నపుడు సామర్థ్యము కలిగిన యింజనీరు విచారణ క్రింద నాతూము నేలతెరచి, నదిని చక్కచూపవలెదా?

II. విజ్ఞేశ్వరపు పెద్దతూము ఎంతసేపు పడుటకు ఏర్పరుపబడినది? ఈనీటివలన నెంతభూమి సాగుబడికాగలదు?

3. గోదావరి పడమటి డెల్టాలో విజ్ఞేశ్వరపు పెద్దతూముక్రింద యంగీకరింపబడిన ఆయకట్టు ఎంత?

4. 1923-24 సంవత్సరమున విజ్ఞేశ్వరపు తూమునుండి నిజముగ పారిన నీరెంత?

ఆసంవత్సరమునకు పూర్వమునా నీరుగండు పారిననీరెంత? ఎంతెంత భూమి క్లాసిఫైడ్ లెట్ క్రిందను బాపటు వెల్ (క్రితను డ్రై) వెల్ క్రిందను, సాగుబడి చేయబడినవి?

8. ఈయెరుసంవత్సరములు పారిననీటివలన నెంతభూమి సాగుబడి చేయవలెను?

1. డెల్టాలోని పెద్దకాలువలు, చిన్న కాలువలు, ఇప్పుడు పూర్వమువలె చక్కగ పనిచేయుచున్నవా?

2. వైపులు ఏర్పరుచుటలో జలయంత్రాస్త్ర లెక్కకు ఆధారముగ తీసికొనబడు లెవలెంత?

3. అవిలొడు లైన నేర్పరుపబడిన కాలువలయొక్క మిశములా లేక ఇప్పుడ వాడుకగ నుంపబడు మిశములా?

4. లొలకొల్ల నేర్పరుపబడిన మిశములైన వైపుల గుండ్ల ఎంతసేపు పారవలయునో అంతసేపుపారనా? లేక పోయిన కావలసినంతటి నీటి యాధారము కలుగజేయు పెట్టు?

IV. గోదావరి డెల్టాలో నీరు వడిసిపోవు విధాయకము తృప్తికరముగను, చక్కగను నున్నదా?

2. లేకపోయిన దానిని చక్కబరుచుటకు ప్రభుత్వము వారు ఏమిచర్య తీసికొని?

3. 1923-24 సంవత్సరమునను, అందుకు పూర్వము నాల్గుసంవత్సరములలోను, సంవత్సరమున కొకటికి డెల్టాలోని పరుమాననెంత?

నీరు వడిసిపోవుటకును, కాల్వలను వృద్ధిపరుచుటకును ఎంతమే త్రములు కర్చుపెట్టబడినవి?

కృష్ణజిల్లా లోటలవారి యూనియన్ కు సంబంధించిన ప్రశ్నలు:

గౌ. స్టానిక్ స్వపరిపాలనమంత్రిగారు క్రింది ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము లిచ్చెదరా?

I. యల్. బి. ఆఫ్ I 38 సెక్షన్ ప్రకారము, కృష్ణజిల్లా బెజవాడ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు తాత్కాలికముగ లోటలవారు యూనియనుకు ప్రెసిడెంటు నేర్పరుచుటకు చేసిన యంత్రపును ప్రభుత్వమువారు కొట్టివేసినది నిజమా?

II అట్లుచేయుటకు కారణమేమి?

III వ్యాయముగ I-38 వ సెక్షన్ ప్రకారము తనకుండు అధికారమును మించి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు నియమము కను జేసినది ప్రభుత్వమువారు తలచిన నట్టియతివిచ్ఛియొక్క హంకము లెవ్వి?

IV ఆయు తరపును కొట్టివేయుటకు పూర్వము ప్రభుత్వమువారు చీలునలహను పొందిరా? పొందియుండిన నా సలహాను బలమిద నుంతురా?

V కృష్ణజిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు, వైజ్ఞేశ్వరపడిన తాత్కాలికముగ నియమింపబడిన ప్రెసిడెంటుపై కొన్నిలోపముల నారోపించుచు ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టుపంపినది వాస్తవమా? వాస్తవమైన నాలోపము లెవ్వి?

VI ఆరోపింపబడిన లోపములకు పెంపొరర్ ప్రెసిడెంటువద్ద యేదైన సమాచారము గ్రహింపబడినదా?

VII బెజవాడ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు ప్రభుత్వమువారిని జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటును జాబుల మూలకముగ ప్రభుత్వమువారు పెంపొరర్ ప్రెసిడెంటుమీద చర్యదీసికొనుటకుపూర్వమే అతనిపై నారోపింపబడిన లోపములను తనకు తెలియజేయుచునని వాస్తవమా? అట్లులేన తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుయొక్క యు తరపును రద్దుచేయుటకు పూర్వము ప్రభుత్వమువారు విచారణచేయవలయులకు కారణములెవ్వి?

VIII పూర్వము ప్రెసిడెంటుగనుండి నాతడు యూనియనుబిడ్డలు, కాకితములు, పెంపొరర్ ప్రెసిడెంటునకు బిడ్డ జెప్పక పోవుటవలన లోటిటకును, మఱియితర చిన్న పనివారికిని ఎంత ట్టుకొనినను జీతము లీయబడిలేదు. యూనియనునకు లంతయు నిలిచిపోయెను; ఇది ప్రభుత్వమువారు రెరుగుదురా?

లేనియెడల పూర్వపు ప్రెసిడెంటును ఈప్రమున కంఠయు కారకుడనుటకు విచారించవలయును

IX జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు పెంపొరర్ ప్రెసిడెంటుపై లోపారోపణ జేయుచు ప్రభుత్వమువారి కంపిన రిపోర్టును, కరెస్పాండెన్సును బలమిదనుంచెదరా?

X జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు తనపై నమాయపడి యున్నందున నారోపింపబడియుండు లోపముల విచారణ, జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగాక, జిల్లాకలెక్టరు చేయవలసినట్లు పెంపొరర్ ప్రెసిడెంటు ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టు పంపినది వాస్తవమా?

XI ఇట్టి రిపోర్టు పంపబడియుండియు ప్రభుత్వమువారు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటునే విచారణ చేయుమని యడిగినది వాస్తవమా?

గౌ. ఎక్సైజు మంత్రిగారు ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరా?

“ఇతర డిపార్టుమెంటుల ఆఫీసులలోగ నుండువారును, ఎక్సైజు డిపార్టుమెంటులో నసిపైటు ఇన్స్పెక్టరుగ నుండి యంతకుపై నుద్యోగముల బదులుగ నుండువారును, వారి వారి యుద్యోగమున కేర్పరుపబడిన జీతముల దీయుచుండ, యెక్సైజు డిపార్టుమెంటులో ఆక్టింగు ఇన్స్పెక్టరుగ నుండువారికి ఆయుద్యోగమున కేర్పడిన జీతము ఈ యుద్యోగముల వాస్తవమా? గౌ. మంత్రిగారు ఆక్టింగు ఇన్స్పెక్టరుకు నియమింపబడిన తక్కువజీతమైన 150 రూ లు ఇప్పించునట్లు చేయుదురా?

2. మద్రాసు ట్రావెలింగు అలెవెన్యూచ్యుములు రాకమునుపు ట్రావెలింగు అలెవెన్యూచ్యుమున ఆక్టింగు ఇన్స్పెక్టరు ఇన్స్పెక్టరు, ఇరువురును ఒకటి గ గణింపబడుచుండిరి; త్రొత్త ట్రావెలింగు అలెవెన్యూచ్యుములు వచ్చినపిమ్మట యిన్స్పెక్టరుకు 100 రూ॥ అసిపైటు ఇన్స్పెక్టరుకు 75 రూ॥ ఇచ్చుట వాస్తవమా?

అసిపైటు ఇన్స్పెక్టరు, ఇన్స్పెక్టరు తిరుగవలసినన్ని యూరులు నిరుగుటవలనను, వా రెన్నిదినములు మఱాముచే యుదురో అన్ని దినములు మఱాముచేయుటబట్టియు, వీరికికూడ వారికి వలసినంతసౌఖ్యము లుండవలసినందునను గౌ. మంత్రిగారు అసిపైటు ఇన్స్పెక్టరులకుకూడ 100 రూ ట్రావెలింగు అలెవెన్యూ ఇప్పింప బ్రయత్నింతురా?

3. అసిపైటు ఇన్స్పెక్టరును, ప్రొవైడెంటరీ అసిపైటు ఇన్స్పెక్టరును గుఱుముల బోషించుట యనవసరమైనను దిమునకు రూ. 1-4-0 ట్రావెలింగు అలెవెన్యూ మొత్తములో గట్టిముల బోషింపలేదని, తగ్గించుట వాస్తవమా? ఈవిషయమున “ఎక్సెంప్షన్” అనుపదమున కర్థమేమి? ఒక ఎక్సెంట్లు చేయబడినపుడు అన్ని హక్కుల ననుభవించబనిలేదా? ఫిక్స్ డ్రావెలింగు అలెవెన్యూచ్యుతి రాకమునుపు ఇప్పటివలెనే యెక్సెంట్లు చేయబడినను దినబత్తలోనుండి యేమియు తగ్గింపవలసిండు నిజమా? ఎక్సెంట్లువలన లాభములు చేపూరునటుల వారికి ఫిక్స్ డ్రావెలింగు అలెవెన్యూ నిష్పింపగా మంత్రిగారు ప్రయత్నింతురా? పోలీసు, రెవెన్యూ, ఫారెస్టు మొదలగు డిపార్టుమెంటులలో మోటారువైకి లుండిన గుఱుముల బోషింపకుండ ఎక్సెంట్లు చేయవలసిందని ఎక్సైజు డిపార్టుమెంటులో మోటారువైకి లుండినను ఎక్సైజు ఇయ్యకుండుట వాస్తవమా? ఎక్సైజు డిపార్టుమెంటులోనుండ ఎక్సెంట్లు ఇచ్చువదలిన ప్రకేతపెట్టు నటుల గౌ. మంత్రిగారు ప్రయత్నింతురా?

5. 1923 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెలనుండి ఆక్టింగు అసిపైటు ఇన్స్పెక్టరుగ వేసిన వారివారి వర్తకములను వర్తకవారిగ క్వార్టర్లీ రిపోర్టులలో నేర్పరుపబడి ప్రామాన్యు రివెన్యూ ఆర్డు ప్రకారము చేయుట వాస్తవమా?

1923 వ సం॥ సెప్టెంబరుకు మనుపు. ప్రామాన్యు రివెన్యూ ఆక్టింగు ఇన్స్పెక్టరుగ వారివారి మొత్తు సర్వీసునుబట్టి జరుగుచుండినది వాస్తవమా? త్రొత్త ఆర్డు వారి వారి యోగ్యతకై తమ సీనియర్లపై ఆక్టింగు ఇన్స్పెక్టరులగ నియమింపబడినవారికి సంబంధించదా? సాట్ట కట్టగు పూర్వపు పద్ధతిప్రకారము తన డిపార్టుమెంటుకు రిక్యుయరుచేసినది నిజమా? డిపార్టుమెంటు వేరుచేయవలసిబట్టి గౌ. మంత్రిగారు ఎక్సైజు డిపార్టుమెంటులోకూడ ఆక్టింగు అసిపైటు ఇన్స్పెక్టరు రిపోర్టు చునుపటిలాగు వారివారి మొత్తు సర్వీసులో సీనియారిటీనిబట్టి యేర్పరుచునట్లును, ప్రామాన్యు రివెన్యూ ఆవిధమున జరుగునట్లును చేయబ్రయత్నింతురా?

తెలపవరం

చిత్రపురం

3వ తేది యిచ్చుట తెలపవరంతి జరుపబడెను. ఈయందును పురగురులలో మృదుబట్టు విక్రయంపబడెను. (హా) సా. రా. లా.ము. తెలపవరము డి.రెంపబడెను. దీనిలో బియ్యము కొంచి పెట్టబడెను. (ఒకవిలేజి)

ఆంధ్రపత్రిక

1924 వ సంవత్సరం ఆగస్టు 6-వ తేది

బుధవారము

మ్యూజియము

1923-24 సంవత్సరపు మ్యూజియము జరిపాలనా నివేదికము ప్రచురింపబడినది. ప్రేక్షకుల సంఖ్య కొలదిగా హెచ్చెను. ముక్కోటి ద్వాదశి, కనుమరండుగలనాడు ప్రేక్షకుల లభికసంఖ్యకు లు విచ్చేసిరి. 1466 సంవత్సరపునాటి మూడు రాతిచిత్రపులును ఒక సంధమును నూతనముగ చేర్చబడెను. ఇవి ఏలూరునుండి తీసికొనిరాబడినవి. ఆంధ్రంకనుండియు, ధర్మపరమునుండియు రెండు రాతి పలకలు పంపబడెను. ఓడ్రీయండ్లములనుండి తామ్ర విగ్రహములు కొత్తవి తెప్పింపబడెను. పార్వతి, శ్రీదేవి, శ్రీకృష్ణ, సుబ్రహ్మణ్యుని దైవ విగ్రహము లిందుగలవు. తామ్రశాసనములకొన్ని కొత్తగా చేరెను. కృష్ణామండలమునుండి చేరిన యొక తామ్రశాసనమునందు, కాకతీయనృపుడుగు గణపతిరాజునెద్ద బని చేసిన మంత్రముమారుడు తిక్కచమూరితి, గ్రావపాడు గ్రామమును ఏబది మంది బ్రాహ్మణులకు దానముచేసినటుల గనుపించును. ఈదానము 1260 వ సంవత్సరమున జరిగెను. మరొకతాసనమునందు వెలనాటిప్రభువగు రాజేంద్రచోడుడు, 1169 వ సంవత్సరమున గ్రామ గానముచేసినటుల గనుపించును. వేంగిదేశమునందు రాజ్యముచేసిన కడపటచాళుక్యనృపులయొక్కయు, సమంతనృపులగు వెలనాటిప్రభులయొక్కయు పరిపాలనకాలమును తెలుపుట కిది యక్కరకు వచ్చునని సూచింపబడినది.

ఇంకొకతాసనము, తుర్పు గంగరాజుగు ఇంద్రవర్మ, బ్రాహ్మణుని కొకరికి దానముజేసినటుల తెలుపుచున్నది. విజయనగరనృపులగు వేంకటపతి దేవరాయలు 1612 సంవత్సరమున నొక గ్రామమును దానముజేసినటుల, పెరొక తాసనము తెలుపుచున్నది. ఇల్లవనృపుడుగు విజయనంది ప్రకృమవర్మ చేసిన దానశాసన మొకటి గలదు. మ్యూజియమునకు లోహ సామగ్రి విశేషముగ కొనబడెను. కడప జిల్లాలో ముచ్చిలు తయారుచేసిన ప్రాతచిత్రలేఖనములు సంపాదించబడెను. నికటికసంవత్సరమునందు సంపాదించబడిన ప్రాతనాణెములలో, ఈస్తు ఇండియా కంపెనీ కాలమునాటివి రెండుగలవు. అల్లాడదీను చక్రవర్తికి సంబంధించిన ఆరు మొహాలు కర్నూలుజిల్లాలో దొరకెను. డిల్లీ చక్రవర్తుల కాలపు బంగారు ఫణములు 69 పదహెల్లలో దొరకెను. విజయనగర రాజుగు దేవరాయలకు సంబంధించిన రెండు బంగారు రుపరూపాయలు, హరిహరరాయలకు సంబంధించిన వినిమిదియు, కడప జిల్లానుండి తెబడెను. మొగలు రాజులకాలము నాటివి 37 బంగారు ఫణములు సంపాదించబడెను. ఇవియు కడపజిల్లా

నుండియే తెబడెను. రాజరాజుచోళునినాటి వెండి నాణెములు నాలుగు తంజావూరు జిల్లాలో దొరకెను. వీనియందు బంగారము, వెండి, రాగి, సీసము గలసియుండెనట. కృష్ణాజిల్లా అయ్యంకి గ్రామములో విజయనగరనృపాలుడుగు ప్రతాపదేవరాయనికి బెండ్లనగరహా దొరకుటబట్టి, విజయనగర పరిపాలనము నలురెనల వ్యాపించియుండెనని గ్రహింపవచ్చును. క్యానిమోరా గ్రంథాలయపుప్రేక్షకుల సంఖ్య 26020 నుండి 28968 వరకు బెరిగెను. వీరు ఉపయోగించిన గ్రంథముల సంఖ్యగూడ బెరిగెను. 309 ఉద్దండములు కొత్తగా చేర్చబడెను. యూనివర్సిటీ లైబ్రరీకి నెడలిన ప్రేక్షకుల సంఖ్య 14,667 నుండి 15083 వరకు బెరిగెను. ఉపయోగించిన గ్రంథముల సంఖ్య 21305 నుండి 21,491 వరకు హెచ్చెను. ఈ గ్రంథాలయమునుండి గ్రంథములను బదులుతీసికొనిన యూనివర్సిటీ ఓడ్రల సంఖ్యయు, బదులుతీసికొనిన గ్రంథముల సంఖ్యయు కొలదిగా తగ్గెను. ఇట్టి తగ్గదలకు కారణమేమియో తెలియదు. గ్రంథోపయోగసౌకర్యములు సరిగలేవనుమొరల కాధారము గలదేమో, కనుగొనుట యవసరము.

స్కూలు ఆఫ్ ఆర్ట్సు

ఈపాఠశాల నిరర్థకముగ నున్నదని, ఇదివరకు వెలువడిన రిపోర్టు తెలిసియుండెను. ఇట్టిపాఠశాల ననలే రద్దుజేసిన బాగుండెడిది. ఏలనన, చిత్రకళలకు ప్రోత్సాహమొనగని పాఠశాల స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్ట్సు నామమునకు తగియుండదు. పాఠశాల వ్యయమును పరిశీలింతుకు ప్రత్యేకోద్యోగి యొకరు నియమింపబడిరి. వీరి రిపోర్టు, అందుపై ప్రభుత్వ పరిశీలనమును ప్రచురింపబడినవి. 1922-23 సంవత్సరమునందు, విద్యార్థులు తయారుజేసిన వస్తువుల అమ్మకమువలన 5014 రూపాయలు మాత్రము చేకూరెను. వ్యయము హెచ్చుగను రాబడి తక్కువగను చేరుచున్నవి. పాఠశాల కేవలము శిక్షణకొర కేర్పడి యుండుటచేత, వర్తకప్రతిష్ఠాపన గాదనియు, అందుచే లాభము సంపాదనాశీంపరాదనియు, స్పెషలుఆఫీసరుగారి యుద్దేశ్యము. విద్యార్థులు చాలమంది తయారుజేసిన వస్తువులు అమ్ముడు పోజాలవు. ఆరితేరినవారు తయారుజేసిన వస్తువులు మాత్రమే, అమ్ముడుబోవుట నహజము. ఈ ప్రతిష్ఠాపన ఫ్యాక్టరీ గాకబోవుటచే, ఆదాయ వ్యయములను తీన్నగ పరిగించుటకు వీలు గలుగదని, ఆఫీసరుగారు తెలుపుచున్నారు. వీరు కనుగొనగలిగినంతవరకు, 1922-23 సంవత్సరమునందు 16340 రూపాయలు ఖర్చయ్యెను. 5015 రూపాయలు వస్తువిక్రయముద్వారా చేకూరెను. ప్రభుత్వమువారికి పదివేలకుబైగ చేతి సాము తగులుచున్నది. 274 మంది విద్యార్థులును, 23 గురుఉపాధ్యాయులును, 62 మంది కూలీలును గలరు. 12 మంది విద్యార్థుల కొకయూపాధ్యాయుడును, నల్లరు కూలీలును కావలసివచ్చుచున్నది. ఏ పాఠశాల యందును ఇంత యట్టహాసము గనుపింపదు. వడ్డంగమును తీసికొనిన, 10617 రూపాయలు ఖర్చగుచుండగ, అమ్మకమువలన రు. 3439 లు మాత్రమే చేకూరెనవి. 157 మంది విద్యార్థులకు బోధించుటకు ఉపాధ్యాయులును కూలీలును గలిసి 40 మంది కావ

లసి వచ్చెను. నలుగురువిద్యార్థుల కొకరు చొప్పున కావలసివచ్చుచున్నారు. ఇటులనే లోహపుష్పనిలో 15 మంది విద్యార్థులకు ముగ్గురు ఉపాధ్యాయులు 6 గురుకూలీలు గావలసియున్నారు. తిప్పిచీనేతి నేర్పుటకు ముగ్గురువిద్యార్థులకు ముగ్గురు ఉపాధ్యాయులును 8 మంది పనివాండ్లును గలరు. ఇటులనే ఇతిరవనులను నిర్వహించుటకు ఎక్కుడుమంది పనివార లున్నటుల తెలియచున్నది. ఏవస్తువు కేత సామగ్రి నుపయోగించినదియు లెక్కలేదు. వివరములు తెలియవు. మొత్తపుకలపమాత్రము గుర్తున్నది. దూలములను కోతకియ్యగనే, ఫిమ్మట నేమి జరిగినదియు తెలియదు. ఏవిద్యార్థి ఎంతకలప నుపయోగించు చున్నదియు లెక్కయేలేదు. మొత్తముమీద పాఠశాలావ్యవహారములు అన్నివిధముల దుస్థితియందున్నటుల నుపించును. స్పెషలు ఆఫీసరుగారు వ్యయములో కొన్నితగ్గదలలను సూచించిరి. ఈపాఠశాలలో చిత్రకళలను నేర్పుటను విరమించుటచే, ప్రాతచిత్రపటములను నికమీద కొననక్కరలేదని, స్పెషలు ఆఫీసరుగారు తెలుపుచున్నారు. ఆకృతిలేఖనమును రద్దుజేయవచ్చునని, వీరు గొరుచున్నారు. ఇట్టిసితిలో చిత్రకళాపాఠశాలయను నామముననలే తొలగించి, దీనిని వడ్డంగపు పాఠశాల యని పేరెడుట నుమచిముగ నుండును. పెద్దపేరులతోపిలిచిన లాభమేముండును? చెన్నరాజధానిలో చిత్రకళలపై నెంతటియభిమానము గలదో, చిత్రకళాపాఠశాల వృత్తాంతము తెలుపకనే దెలుపుచున్నది. పాఠశాలలో అనవసర వ్యయము జరుగుచున్నదను విషయమున, ప్రభుత్వమువారు స్పెషలు ఆఫీసరుగారిలో నేకిభవించి ప్రాతచిత్రపటముల నికమీద కొననక్కరలేదని, ప్రభుత్వమువారుగూడ అంగీకరించిరి. ఆకృతిలేఖనమును మాత్రము మానవలదని, వీరు గొరుచున్నారు. ఏదియో యొకరికిగ చిత్రకళాపాఠశాల నికముందును నిర్వహించెదరని తెలుచున్నది కాని దానియపయోగము మాత్రము మృగ్యమని, సులభముగ గ్రహింపవచ్చును.

హిందూ దేశము: విద్యాభివృద్ధి

ఇండియాప్రభుత్వపు విద్యాశాఖాధికారి యగు రిచీగారు ప్రచురించిన 1922-23 సంవత్సరపు నివేదికము గాంచిన, ప్రస్తుతదుస్థితి తెల్లవగును. ప్రయుమరీవిద్య దేశమునంద తటను వ్యాపించవలయునని కోరుచున్న యీ కాలమునందు, 20.0 పాఠశాల లభికమగుటగాని, విద్యార్థులసంఖ్య 2 లక్షలు హెచ్చుటగాని, సంపత్తికరముగానేరదు. హిందూ దేశముమొత్తముమీద ఇది యభివృద్ధి యనించుకొనదు. బర్మా, బెంగాలు, మధ్యరాష్ట్రములలో పాఠశాలసంఖ్యయు, విద్యార్థులసంఖ్యయు గూడ తగ్గెను. విద్యాధికారిని వేదనజూచిన, బర్మాలో ప్రాచీన పద్ధతి ననుసరించి విద్య యధికముగ వ్యాపించినటుల తెలియగలదు. ఆపద్ధతి నిరసింపబడుటచే, విద్యకెట్టి ప్రోత్సాహము గలుగుటలేదు. అధునికపద్ధతివలన పిద్య యధికముగ వ్యాపించుటలేదు. ఇట్టిసితిలో ప్రయుమరీవిద్య క్షీణించుట ఏమాత్రము వింతగాదు. ఇప్పటి కయినను, మెనుకటిమాదిరి ప్రతిగ్రామమునందును జాతీయపాఠశాలలు నెకొననగాని విద్య సర్వత్ర వ్యాపింపనేరదు. ఈ కాలమున, పిద్యకువిశే

వముగ వ్యయమగుటచే, పరిశాలను కొనసాగించుట దుష్కరమగుచున్నది. భవనములక్రందను, బల్లలు, కుర్చీలు, మున్నగు వరికరములక్రందను ధన మధికముగ వ్యయమగుటచే, విద్యార్థులపై చుటయు జరుగుచున్నది. ప్రాచీనపద్ధతిప్రకారము, పీఠిబడులను సావించుట కిడు సులభమై యుండును. బర్మాలో గూడ జాడసన్యాసు లుచేతముగ విద్య నెల్లరికు బోధించుచుండిరి. ఆ పద్ధతితో జోక్యము కలుగజేసికొనుటచే, ప్రస్తుతదుస్స్థితి కివకాశము గలుగుచున్నది. మధ్యరాష్ట్రములలో సానికసంఘములు స్వాతంత్ర్యము జూపుటవలన, విద్యకు భంగము కలిగినను సమాధానమును సమృద్ధిగాను నిమ్నజాతుల విద్య కొంటవడి ప్రోత్సహకరముగ నున్నను, సంతృప్తికరముగ గనుపించుదు. మామూలుపాఠశాలలలో నిమ్నజాతులను చేర్చుకొనుచుండినగాని, వారు సత్వరాభివృద్ధి గాంచజాలరు. ప్రభుత్వపాఠశాలల సీతి యెటులున్నను, జాతీయ పాఠశాలలలో నిమ్నజాతుల బాలరను చేర్చుకొనుట యత్యవసరము. ఇందు కంకణంబి పాఠశాలలు జాతీయపాఠశాలలు గ నేరవని, గాంధీ మహాత్ము డిటీవల సూచించియుండెను. బెంగాలు వ్యయనిర్ణయ సంఘమువారు, సెకండరీ పాఠశాలలను సానికసంఘముల కీచ్చివేయవలయునని సూచించిరట. ఈ సూచన కడు విరుద్ధమని హైందవ విద్యాధికారి వెలుపుట విచిత్రము. ప్రభుత్వపు డిక్షన్యలో విశేషభాగము విలిటర్, రైల్వే శాఖలక్రంద వ్యయమగుచుండ, జాతీయ జీవితమున కవసరమగువిద్య, ఆరోగ్యము, పరిశ్రమలు మున్నగు శాఖలక్రంద పెచ్చించుటకు తగిన ధనము లభింపజాలదు. కోశాధికారియు ప్రజలకు హస్తగతముగ సంతవరకు, పరిస్థితులలో మార్పు గలుగుట దుర్లభము.

దాసుగారి ప్రయాణము

ఆంగ్ల దేశప్రయాణమువిషయమై చిత్రరంజన దాసుగారు తుదికు ముచ్చటించిరి. బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారి సద్దనుండి ఆహ్వానము రాసంతవరకు, ఇంగ్లండుకు తాము పోజాలమనియ, దుప్రమాణ కేసుకొరకు తాము పోవుటలేదనియ, దాసుగారు తెలిపిరట. దాసుగారికి తా మెట్టి ఆహ్వానము సంపించి లేదని, వెజ్టిప్లడ్లుగాలు ప్రచురించుచుండిరి. ఇక ముందు ఆహ్వానమంపబడునో లేదో తెలియదు. అట్టియవకాశము గలదని తెలచుటకు దాసుగారికి బలవ తరవగు కారణము లుండియుండవలెను. సర్వెంటులో ప్రచురింపబడిన వృత్తాంతము ప్రకారము, పార్లమెంటుకి ఎన్నికల సమయములలో దాసుగారు లేబరు పక్షము వారికి తోడ్పడవచ్చును. పార్లమెంటుసభ్యత్వము నకు వీరు ప్రయత్నింపవచ్చునని తెలియుచున్నది. ఇదివరకే కన్సర్వేటివు ప్రముఖులు గండ్రగోళము జేయుచున్నారు. భవిష్యత్తును మెటు లుండునో చూడవలయును.

క్రాంత్యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రారు

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు, గ్లాస్టోనుం రిజిస్ట్రారు నెకరిని దిగుమతి జయిచున్నట్లు, వైస్ ఛాన్సులరుగారు ప్రకటించుచున్నారు. మాద్య

ఆంధ్ర గాంధీ మహాత్ముని పూజానిధి

అక్షరపాఠాలు సమర్పించవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

6.8.24

కోశాధికారి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
చందాలు 46433-9-5 ఇదివరకు 22875.14.9
ఇదివరకు
పూజానిధికి సామునుబంపు చరనామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7 తంబుకెట్టిపిథి మద్రాసు.

స్థిలో, ఉన్నతోద్యోగులు తెల్లవారయినను నల్లవారయినను లాభమొక్కటియే. ఐనను రిజిస్ట్రారు వని నిర్వహించుటకు తగినవారు భారతభూమియందెవరును దొరకలేదాయని సందియము దోచుచున్నది. రిజిస్ట్రారు పదవికి, అద్భుతమేధావి యొక్క లేదు. అట్టిస్థితిలో కొద్ది జతముతో భారతీయు నొకని సులభముగ నియమింపవచ్చును. ఐనను, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము కేవల అధికారసంఘమువలె ప్రవర్తించుచున్నది. నూతనోద్యోగియగు, మూర్ఖుగారయినను గ్లాస్టో విశ్వవిద్యాలయమున అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుగనుండిరట. వీరికి రిజిస్ట్రారు అనుభవ మంతగలేదు. ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయవైఖరి ఎంతవిరుద్ధముగ నున్నదో, ఇందు మూలమున గ్రహింపవచ్చును.

లాకాలేజి

1923-24 సంవత్సరపు లాకాలేజి రిపోర్టునందు యఫ్. యల్. బి. యల్, ఇన్స్ట్రక్టు తరగతులలో విద్యార్థులసంఖ్య వృద్ధియయినందులకు కారణము సూచింపబడినది. ఇన్స్ట్రక్టు పరీక్ష త్వరలో రద్దు జేయబడునను కారణముచే, స్టీడరు షిప్వత్సరగతిలో విద్యార్థులధికముగ చేరెరట. ప్రభుత్వమువారు తమ విమర్శమునందీ కారణములనంగీకరించిరి. లాకాలేజి పునర్నిర్మాణసంఘమువారి నివేదికను ప్రభుత్వము వారు విచారించుచున్నారని తెలుపబడినది. ఈ నివేదికయందు ఇన్స్ట్రక్టు పరీక్షను రద్దుజేయగోరరా? విద్యార్థులకు దెలిసినవదంతి నిజమేనా? ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారి సంగతియు దెలుపకుండుట విచిత్రము.

నానారాష్ట్ర సంఘము: హిందూ దేశము

హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్య మిచ్చువరకు, నానారాష్ట్రసంఘమునందు పాల్గొనుట నష్టదాయకమనియు, ఆందుకగు ఖర్చులకు హిందూ దేశ మిక భరింపరాదనియ, రాబోవు హైందవశాసనసభలో బరిస్సా ప్రతినిధి యగు బి. దాసుగారు తీర్మానము నుపసాదించెదరు. ఈతీర్మానము చాల ముఖ్యమయినదనుటకు సంపయములేదు. పరాధీనయగు హిందూ దేశమునకు కృత్రిమాలంకారముల దొడుగుటవలన నారవహాని దప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు. హిందూ దేశము తనప్రతినిధిని స్వంతముగ పంపుట కధికారము చేసుకొనవలయును. కేవలము ఆశంబరములగాంచి సంతసించుకాల ముంతరించినది.

వైకంఠత్యాగహము

వరదలు మున్నగు నిబ్బందులకు వెనుదీయక, వైకంఠత్యాగహాలు తమ హక్కులకై పోరాడుచునేయున్నారు. ఎట్టికష్టముల నయినను అనుభవించుచున్నారు. సిల్లలోయురము వారు ఈదుకొని పోవుచున్నారు. వాలంజీరులు బాగుగ పడుకుట కలవాటుపడిరి. స్వయంసహాయమును, కష్టసహిష్ణుతయు వారి కలవడినవి. నిమ్నజాతుల కత్యున్నతాదర్శములు గనుపించుచున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో నిమ్నజాతుద్ధరణము త్వరలో సిద్ధింపజమానదు. వైకంఠత్యాగహము సఫలమగుగాక!

గాంధీ పూజానిధి

మార్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము-బందరు
౧౨-౭-౨౪ మొదలు ది ౩౧-౭-౨౪ వరకు
నమూనా మొత్తము
వానపాముల:—పీఠపడేని చినపిచ్చయ్య ౧౦-౦-౦.
పసుపాము:—కాజ శింగరయ్య ౧౫-౦-౦, దావులూరి సూర్యప్రకాశరావు ౧౫-౦-౦.
బందరు:—మోటుపల్లి రాజారావుయ్య ౧౦-౦-౦, బుర్రా సుబ్బయ్య ౧౦-౦-౦, ఆమలపల్లి కామేశ్వరయ్య ౧౦-౦-౦, జోళ్ళల లక్ష్మీదేవయ్య ౧౦-౦-౦, శివరెంక సుందరయ్య ౧౦-౦-౦, యా వియ్యయ్య ౧౦-౦-౦, పొత్తూరి అన్నపూర్ణయ్య ౧౦-౦-౦, వ్యా రంజితయ్య ౧౦-౦-౦, దామగజా సూరయ్య ౧౦-౦-౦, కోలవెమ్మ అన్నపూర్ణయ్య ౧౦-౦-౦, కోటంరాజు ఆదిలక్ష్మయ్య ౧౦-౦-౦, కోళ్లపల్లి శేషయ్య ౧౦-౦-౦, వెడ్లపన్నాటి రెడ్డయ్య ౧౦-౦-౦, వారజానీ లలితాంబ ౧౦-౦-౦, పురాణం కనకమ్మ ౧౦-౦-౦, కుప్పా అలిమేలయ్య ౧౦-౦-౦, పొత్తూరి వెంకటలక్ష్మయ్య ౧౦-౦-౦, రాళ్లభండి విశాలాక్షయ్య ౧౦-౦-౦, వేమూరి సుందరయ్య ౨-౦-౦, యా పులకమ్మయ్య ౧౦-౦-౦, లక్కరాజు ఆదిలక్ష్మయ్య ౧౦-౦-౦, వేమూరి సరస్వతయ్య ౪-౦-౦.
కప్తాపూరం:—కొట్టిపాటి శివరామయ్య ౪౦-౦-౦.
పెద్దపొలు:—మండవ అంజయ్య ౧౫-౦-౦, మండవ కోటయ్య ౨౦-౦-౦, మండవ సర్వయ్య ౪-౦-౦, కేటూరి శ్రీరాములు ౦-౪-౦, మారపాటి రామచంద్రయ్య ౦-౪-౦, వేమూరి వల్లయ్య ౧౦-౦-౦, మారపాటి గంగయ్య ౧౦-౦-౦, యా లక్ష్మీనారాయణ ౧౦-౦-౦ గోళ్ల చంగయ్య ౦-౪-౦ ఒక రామభక్తుడు ౦-౫-౦ నాడెళ్ల వెంకట్రామయ్య ౧౦-౦-౦ ఆది పేరయ్య ౪-౦-౦ మరాల సోమయ్య ౦-౪-౦ యడ్లపల్లి సుబ్బయ్య ౧౦-౦-౦ ఒక అభిమాని ౧౦-౦-౦ విష్ణుభొట్ల రామ చంద్రశాస్త్రి ౧౦-౦-౦ నాడెళ్ల సూర్యనారాయణ ౧౦-౦-౦ పూనపరెడ్డి బుల్లిచందయ్య ౧౦-౦-౦.
కవులకరము:—కామూరి దామోదరయ్య ౨౫-౦-౦ కామూరి చినవేంకటదాసయ్య ౨౫-౦-౦.
జెనపాలపల్లి:—చిలమూరి లక్ష్మయ్య ౪-౦-౦ ఒక దేశాభిమాని ౧౦-౦-౦.

నవంబరు:—ఒక అభిమాని ౧౦-౦-౦ దేవరకొండ వెంకటసుబ్బాస్వామి ౨-౦-౦ పరిమి జగన్నాథ కామ్రాలు ౧-౦-౦.

నిమగ్న:—మూరెంపాటి నరసయ్య ౧౦-౦-౦ యా పుల్లయ్య ౧౦-౦-౦ యా వెంకయ్య ౧-౦-౦ యా శ్రీరాములు ౧-౦-౦.

బంధరు:—నడ్లమన్నాటి కృష్ణ వేణమ్మ ౧-౦-౦ మాచిరాజు రత్నమ్మ ౧-౦-౦ నడ్లమన్నాటి రాజ్యలక్ష్మమ్మ ౨-౦-౦ కుప్పా గోపిసుందరమ్మ ౨-౦-౦ మానవరెడ్డి అమృతమ్మ ౧-౦-౦ చింతా సుబ్బమ్మ ౨-౦-౦ నేమూరి సరస్వతమ్మ ౧-౦-౦ గుడిపల్లి రత్నమ్మ ౧-౦-౦ యార్లగడ్డ సీతమ్మ ౧-౦-౦. కంచర్ల వీరరాఘవమ్మ ౧-౦-౦ దేశాభిమానురాలు ౧-౦-౦ ప్రతాపగడ్డ కామేశ్వరమ్మ ౧-౦-౦ వెంపటి అన్నపూర్ణమ్మ ౧-౦-౦ పోపూరి శాంతమ్మ ౧-౦-౦ దర్శా వెంకటసుబ్బమ్మ ౧-౦-౦ గట్టు మహాలక్ష్మమ్మ ౧-౦-౦ మందవల్లి శివమ్మ ౧-౦-౦ యా సత్యవతిమ్మ ౧-౦-౦ మంత్రాల కామేశ్వరమ్మ ౧-౦-౦ కోపల్లె కమలాంబ ౧-౦-౦ యా భారతమ్మ ౧-౦-౦ చిల్లరిగె రాజమ్మ ౧-౦-౦ యా గిరిమ్మ ౧-౦-౦ ఉత్తమూరి పున్నమ్మ ౨-౦-౦ చిత్తెల్లు దుర్గాంబ ౧-౦-౦ వేమూరి ఆదిలక్ష్మమ్మ ౧-౦-౦ ప్రతాపగడ్డ కామేశ్వరమ్మ ౧-౦-౦.

మొ|| ౨౯౨.౯-౦

రెండు వందలతోంబది రెండు రూపాయల తొమ్మిది అశాలు మా జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యస్థానములో నిలువయున్నది.

౨౦వది } (సం) డై. వేం. సుబ్బారావు, ప్రధానకార్యదర్శి.

మహాత్మనిసంచారము

యావద్భారతదేశాటనము

ఈ ఆగష్టు నెలాఖరువరకును ప్రారంభముకాదు “అఖిలభారత దేశసంచారమున కీఆగష్టు నెలాఖరువరకును మహాత్మాజు బయలుదేరడు. ఢిల్లీలో ఆగష్టు జరుగుట వలన మహాత్మాజు తత్కాలమే వెళ్లుట వసరమని తెలిసినందున మహాత్మాజుచిట్టి కిచ్చడే వెళ్ల దలచెను గాని ప్రస్తుతము రానవసరమేదని మాలానా మహాత్మాదాటిగారంతలో తంతివార్త నంపిరి, గాన మహాత్మాజు ఆగష్టు నెలాఖరువరకును ఆహవాదా బాదులోనే యుండును. మొదట సింధుదేశమునకును పిమ్మట పంజాబునకు వెళ్లవలెనను సంకల్పమే యిప్పటికిని మహాత్మాజు కలదు.

మహాత్మాదాటిగారి తంతివార్త

“మీకు జూలై 31 వతేదీని వివరముగా నొక లేఖను వ్రాసితిని. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును సమాధానప్రయత్నములు, కేసులవిచారణయును జరుగుచున్నవి. ఫలితమునుగూర్చి కేపు తంతిన్ లేఖనో పంపెనను. రాచురువు కొద్దిగా నెమ్మదిగా నున్నది. ఇంకను ముంబయి నుండి లేవ జాలినట్టిలో నే యున్నాను” అని మహాత్మాదాటిగారు ఆగష్టు నెల 2 వతేదీని ఢిల్లీ నుండి మహాత్మాజు తంతివార్త నంపిరి. “మహాత్మాజు ఆరోగ్యము బాగుగనే యున్నది. అని మహాత్మాజు కార్యదర్శి కృష్ణదాసుగారు నాకెరించిరి” అని యొకవిశేషి అహవాదాబాధునుండి 5 వతేదీని తెలియజేసెను.

సింధునది వరదలు

8 తేదీనుండి నరాసరి రాకపోకలు జరుగవచ్చును దీరాదిక్ పేనా ఆగష్టు 8:—దీరాదిక్ పేనా (పశ్చిమోత్తరము) జిల్లా బ్రాఫిక్ నూపర్నెంటు యిట్లు తలచితే యున్నాడు:—మహమ్మద్ కోటు గుర్వానీస్వామి 20 మైలువద్ద సింధునదివరద కాలువకట్టచే అడ్డగింపబడినది. ఈవరద 50 మైళ్లవరకు వ్యాపించి చీనాబు నదివరకు పోవుచున్నది. పరిస్థితులలో యితరవార్షి లేమియు లేవు. 8 తేదీనుండి నరాసరి గా రాకపోకలు జరుగవచ్చును. (అ. ప్రె.)

చెన్నపురి ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘము

శ్రీ. వే. రామదాసుగారు అధ్యక్షులు

నిన్న సాయంకాలము చెన్నపురిలోనున్న ఆంధ్రవిద్యార్థి లెల్లరు ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘమును స్థాపించుటకుగాను సోందర్ల మహులులో నొక బహిరంగసభనుగావించిరి. శ్రీయుత వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి. యుత్సాహవంతులను, దేశభక్తిపూరితులను, యువకులను అనుక్రీ గోగిసేని రంగనాయకులు నామిత్రుడు మల్లాది యజ్ఞనారాయణ, ఉదయగిరి భీమరాజు మున్నగువారల నిరంతరకృషివలన దామొక్కచే ప్రయత్నించి సభను సమావేశపరచిరి.

శ్రీ. పుల్లెల సీతారామయ్యగారు ప్రాధానపద్యములు జదువుటతో కార్యక్రమ మారంభింపబడెను. అధ్యక్షుడు ప్రారంభోపన్యాసమునందు సంఘముయొక్క ఉద్దేశములను నూచించుచు యిట్లుపన్నుసించిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

మనరాసులో నున్న ఆంధ్రవిద్యార్థి లెల్లరు సాధారణముగా ఒకచో గూడుచుండుటకు ఒక ప్రత్యేక సంస్థయందుట చాల లాభకరముగా నుండును. వారందరికి సంబంధించిన చిట్కాలుగలవు. వారు నిర్వర్తించవలసిన అత్యవశ్యకమగు కర్తవ్యములు కొన్నిగలవు. ఆంధ్రదేశమునుండి చదువుకొనుటకై నచ్చు విద్యార్థులందరు ఒకచోగూడి అన్వేషముగ నని చేయుచుండినగాని యీ యిబ్బందులను తొలగించుకొనుటకు గాని వాంఛితముల నీడేర్చుకొనుటకుగాని వీలుండదు. కాని యీ ప్రయత్నము సఫలీకృత మొనర్చుకొనవలెనన్న అత్యంత రతతో అనేకాంశము లిమిడియుండు కార్యక్రమము మొదలెడ గూడదు. కావున నేనీదిగువ వాలుగు విషయములను నూచించెదను. వాటిని నిర్వర్తించినచో చాల ఉపయోగకరముగ నుండును.

ఖరరు

1. ఆంధ్రవిద్యార్థిలెల్లరు జాతీయ దుస్తులుగా ఖరరు వస్త్రములనే ధరింపవలెనని నేను నూచించెదను. ఆంధ్ర విద్యార్థులు రాష్ట్రములోని యితరవిద్యార్థి లెల్లరు మార్గదర్శకులుగా నుండవలెను. అందుకుగాను ఆంధ్రవిద్యార్థి యెవ్వడును విదేశీవస్త్రములు ధరింపరాదు. ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘములోని సభ్యులెల్లరు ఖరరునే ధరింపవలెనని దీక్షపూని నచో యీ కార్యము సాధ్యమగును. అట్లు జేసినచో మీకెల్లరకు ఒక విధమగు ఆన్యోన్యత మదిరి ఆంధ్ర జాతీయ పైనికుల మను భావము కుదురును.

సాహిత్యము

2. ఆంధ్రసాహిత్యమును, విజ్ఞానమును అభివృద్ధి చేయుటకు యీసంఘసభ్యులు పాటుపడవలెను. ఆంధ్రవిద్యార్థులు యితర ఆంధ్రసాహిత్యతో మాట్లాడునపుడుగాని, లేఖలు వ్రాయునపుడుగాని తెలుగుభాషలోనే మాట్లాడవలెను. తెలుగు భాషాపతనమునకు ప్రోద్బల మొసగుటకుగాను యీ సంఘము వారు సాహిత్య సాహిత్యవిషయమున రెండు ఉపన్యాసముల నేర్పరుపవలెను. ధనము బాగుగనుండినచో యీ సంఘమువారు ఆంధ్రపరిశోధన పండితులతోని నియమింపవచ్చును.

సంఘ సేవ

3. ఈ సంఘమునకు ఆంధ్రసంఘసేవ శాఖను చేర్చి సాంఘిక సేవయందు అభిలాష కలిగింపవలెను. ఈ సగరము నందు ఆంధ్రవిద్యార్థి యెవడైన అట్లు డనువాడు అసహాయుడై యుండినచో యీసంఘమువారు సహాయము జేయవలెను.

4. ప్రతియేడును ఆవత్సర ముత్తీర్ణులైన ఆంధ్ర పట్టభద్రులను సత్కరించుటకుగాను ఒక వార్షికోత్సవము జరుగుచుండవలెను. అందువలన ప్రాతివిద్యార్థులకును ప్రోత్సాహిని యొకా పరిచయములు కుదురును. అని అధ్యక్షుడు ఉపన్యసించెను.

ఇందుపై ఆ విద్యార్థులలో కొందరికి సందేహము కలిగెను. రాజకీయ విషయములలో యీ సంఘమునకు బోక్స ముండగూడదనియు, ఖరరు ధరింపవలెనను నిబంధన బెట్టినచో కొందరికి యిబ్బంది కలుగుననియు ఒక విద్యార్థి ఉపన్యసించెను.

పిదప నీదిగువ తీర్మానము చక్కచూడెను:—“ఇచ్చట సమావేశమైన ఆంధ్ర విద్యార్థులు ‘ఆంధ్ర విద్యార్థి

సంఘ మనుషేయన ఒక సంఘమును స్థాపింప తీర్మానించుచున్నాము.”

ఈ తీర్మానమునందుగల పేరు మార్చవలెననియు, ‘ఆంధ్ర యువజనసంఘ మనుషేయ బెట్టిన విద్యార్థులు కాని ఆంధ్ర యువకులను గూడ చేర్చుకొనుటకు వీలుండవలెననియు టి. ఎం. శంకరంగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి.

వేరొకరు అట్లు చేయుటకు వీలులేదనిరి. ఆంధ్రయువకులందరు సమావేశమగుచుండుటకు వేరుగా ఆంధ్రసభి యొకటి చెన్నపురిలో గలదనియు, దానిలో, విద్యార్థులుగూడ చేరవచ్చుననియు, విద్యార్థులకు ప్రత్యేకముగ ఒకసంఘ ముండవలెననియు యీసంఘ మేర్పరుచుటచే నీది విద్యార్థిసంఘ మనియే యుండవలెనని ఆయన దెలిపెను. అధ్యక్షుడు గూడ అట్లే అభిప్రాయము దెలుపుచే సవరణ ఉపసంహరించుకొని బడెను తీర్మానము ఆమోదింపబడెను.

కార్యనిర్వాహకసంఘము

పిదప నీదిగువతీని కళాశాలకొక విద్యార్థి చొప్పున కార్యనిర్వాహక సంఘము ఏర్పరుచబడినది:—(వెనిడెన్స్ కళాశాలకు—టి. రాధాక్రిష్ణరావు, క్రైస్తవకళాశాల—రాచంద్రమూర్తిగారు, పన్నెయ్యప్ప కళాశాల—ఇ. నరస రెడ్డిగారు, లాకారేజీ—ఎ.క. సుబ్బారావుగారు, మెడికలు కాలేజీ—జి. వి. చంద్రరెడ్డిగారు, రాయపురం మెడికలు స్కూలు—సి. రామరావుగారు, ఆయుర్వేద కళాశాల—కె. వి. సుబ్బారావుగారు, ఈ సంఘము వారికి యొకను అధికముగా సభ్యులను చేర్చుకొను అధికార మియ్యబడెను.

తరువాత సంఘము కార్యదర్శులను, కార్యనిర్వాహకసభ్యులనుండియే యొక్కకొనవలెనా లేక ప్రైవేట్ సెన్సుకొనవచ్చునాయను విషయము ఓటునకులేగా, ప్రైవేట్ సెన్సుకొనవచ్చునని తీర్మానింపబడెను. ఎం. మల్లిరెడ్డిగారు, టి. వి. క్రిష్ణయ్యగారు సహాయకార్యదర్శులుగా ఎన్నుకొనబడిరి. ఈసంఘమునకు జేమవరపు రామదాసుగారు అధ్యక్షులుగా నుండవలెనని ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను. ఉపాధ్యక్షులు మగ్గిరిని యుండుటకు నిశ్చయించడమైనది. అందుకుగాన ఏడుగురి కేగ నూచింపబడెను. అందులో ఏమవ్వరంగీకరించిన వారిని ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనుట యగును.

ఈసంఘమునకు సభ్యత్వము చందా సాలునకు 1 రూపాయిగా నిశ్చయించడమైనది.

సభయొక్క కారణోద్దేశములను నిబంధనలు ఏర్పరుచుటకుగూర్చి నాడు వ్యవధిలేదు గనుక, ప్రస్తుతమునకు వివిధ ఆంధ్రవిద్యార్థులయందును వికమత్వము గడుచుటయే మఖ్యోద్దేశముగా నేర్పరుచుకొని తక్కిన వివరములను రానున్న మాసములో సమావేశ మయినపుడు పెద్దలసలహాకొని యేర్పాటు జేసికొనుటకుగాను నిశ్చయించిరి.

సెప్టెంబరుమాసములో ఆంధ్రసభలు జరుగునపుడు విద్యార్థి సంఘసభ్యు లెల్లరు తమగృహమునకు వచ్చి అల్పాహారముల విందారగించి మిగతా కార్యములను నిర్వర్తించుకొనవలెనని అధ్యక్షుడు వి. రామదాసుగారు ఆహ్వానించిరి. ఈలోపుగా కార్యదర్శులు అధికముగా సభ్యులను చేర్చుటకు పాటుబడవలెనని హెచ్చరించిరి. అధ్యక్షునికి వందనము లర్పించుటతో సభముగి సెను.

ఎంతయో శ్రమపడి తీరినందర నొకచో జేర్చిన విద్యార్థి లెవ్వరును యీ సంఘపదవుల కాసింపజేదనిమాత్రము తెల్పుట సంకేతమయినవార్త.

మలబారు మూర్ఖిలా హాసము

జొంబాయి, ఆగష్టు 6:—మలబారు మూర్ఖిలా హాసమునకై హాజిసిద్దిక్ మహమ్మద్ బ్రాహ్మణులు భిలాఫతు కమిటీ ద్వారా వేయిరూపాయలకు నొసంగిరి. అ|| ప్రె||

పదవపాహిదీజిత అరెస్టులు

శి, గు, ప్ర, సంఘమువారికి దెలుపుట

అమృత్సరం, ఆగష్టు 6:—పదవపాహిదీజితలో 10 మూర్ఖసభ్యులు ముగ్గురు జైలదారు నివంధారులును. మిగిలిన జలందరు పట్టణములోని గ్రామములనుండి బోవుచుండిరి. జైసిన విషయము శి. గు. ప్ర.సంఘమువారికి తెలుపబడెను. ట్టివని జరుగుటకు కారణములును పౌత్రాంతమంతయును గలియలేదు కానిపాటినుపారికిని జైతును యేదోసంఘర్షణము జరిగిన అలచిత్రము గూఢివార్లు దెలుపుచున్నవి. పాటి: వ జరిగిన ముట్టడించుటల దెలియుచున్నది. (అ.ప్రె)

బొంబాయి జైల్లోయైద్య కళాశాల

మాలానా షేక్ తాలీగారు

బొంబాయి జైల్లోయైద్య కళాశాలలో విద్యార్థులను తమన నువ్వననుచు మాలానా షేక్ తాలీగారు కళాశాల కార్యనిర్వాహకులను ప్రజలధర్మవైద్యశాల సేవరచి వైద్యశా శ్రమను శ్రేష్ఠతముగా బోధించుచున్న డాక్టరు డేవీయులు గారు మున్నగువారిని చాలప్రశంసించిరి.

“నా సోదరసోదరీమణులారా! యువతీయువజనులారా! నేనీటిని ప్రశంసించితిని. మీరు స్వాగతము. మీరు డేవీ క్లెని ధైర్యమును వెల్లడించుచు నీకళాశాలలో చేరట చాలమంచిది. నేనందులకు మిమ్ములను కొనియాడుచున్నాను. మీరు కళాశాలకు వచ్చి డేవీ నేను ప్రారంభించినపుడే మీరని సరిగా ప్రారంభమగును. నేను భారతయోధుడను. నావలెనే మీగందరును యోధులు కావలెననియే నేను కోరెదను. నేను మనలో భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడెను. అందువలన మీరు నిరాశచెందకండి. నేను విక్రమ రాజీయములను విశ్రమముచేయగోరుటలేదుగాని మీరే ముందు పౌరధర్మ నిర్వాహకులయ్యెదరుగానని మీరెప్పుడు హృదయపరీక్షను కావించుకొనవలెను. నేను మహారాష్ట్రసోదరులనే ముఖ్యముగా కోరెదను. నిండలను, విమర్శలను, లెక్కచేయకుడు. కేసరీ, మహారాష్ట్రపత్రికల వ్రాతలను గూర్చి ఆరాటము నొందకుడు. భేయగారి చిన్నపత్రిక వ్రాతల మీకు తెలియకుడు. (వైద్యవర్ణన). మీరే ఆలోచించుకొనుడు.

తిలకు ఘనశా? గాంధీయును?

అనునీ ప్రశ్న కాద్యంతయులగుచుంటుంటేలేదు. నేను లోకమాన్యుని అనుచుండను. మొదటినుండియు నేను తిలకు మహారాజునే అనుసరించుచుంటిని. నాసోదరుడుగూడ నటులే లోకమాన్యునే అనుసరించుచుండెను. మేము మొదటనుండియు కర్మయోగమునే అనుసరించుచుంటిమి. లోకమాన్యుడు మొదటి నుండియును భారత యోధుల కగ్రీష్ఠుడై యుండియే ప్రతిఘటనమును సాగించుచుండెను. గోక్షేగారు నటులేచేసిరి. నేను గోక్షేగారినిగూడ ప్రశంసించెదను. నేను లోకమాన్యుని అనుచుండ వై నను నేను గోక్షేగారి నభివందించుటకు నాకెట్టి అభ్యంతరమును కనబడదు. ఇప్పుడు భారతదేశ సేవకై సంఘసభ్యులుగా నున్నవారందరను గోక్షేగారివలెనే రాజకీయములందు మొదటిస్థానముల నలంకరింపవలెననియే నేను కోరెదను. అప్పుడు నేను సంతోషముతో నాలోచించు నిలచెదను. ఈవిషయముననే శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి తో నేను కలహించుచుంటిని. లోకమాన్యుడెన్నడును వెనుక నిలువజాలడు. కష్టము లనుభవించుచుంటాను ధైర్యమును చూపుటగోను, గురితప్పుకుండుటగోను గూడ లోకమాన్యుడే అగ్రస్థుడైయుండెను. లోకమాన్యుడు ఎరవాడ చెఱసాలలో శిక్షననుభవించుచుండిన రోజులలో గాంధీమహాత్ముడు న్యాయవాదిగానుండి అమితముగదనము నార్జించుచుండెను. ఇప్పుడు మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద మనము చేయుచున్న పనిమిది? దేనిని లోకమాన్యుడు ప్రారంభించెనో దానిని మనమిప్పుడు కొనసాగించుచున్నాము. అట్టిచో వివాదకు కారణ మేమి కలదు?

గాంధీమహాత్ముడే రాజకీయ పక్షమునకునుగూడ చేరినవాడుకాదు. అతడన్నిపక్షములకును అతీతుడగు విశ్వాసధనుడు (నార్మ) అయిన మనకొక విధానము సేర్పరచెను. దానిని నెరవేర్చుట కిప్పటివరకునుగూడ మనము గట్టి ప్రయత్నమును చేయనేలేదు. మన మధ్యిరులుగా నున్నాము. ఆంగ్లకృపాములలో ప్రవేశింపవలెనను నా సక్తి మనలో కొందరిని బాధించుచున్నది. ఆద్యారములలో ప్రవేశించినచో నంతల స్థానములకును ప్రభుత్వ గృహముల నిండుకునుగూడ ప్రవేశముకలుగును. నేనట్టి దురాగ్రహములను కొరవడనుగాను. నా ఆశ యు మొక్కలే. నా దృష్టిసంతమ దానిపైనే నిలిపితిని. నేను డెర్బీ పంచెనును గెలువగోరుచున్నాను. నేను పంచెనును గెలువగోరుచున్న (కాతునైన) అతిమరుగుగా నుండవలెను. రాజకీయ పంచెనును గెలుచుటకు మనమేమి చేయవలెను. మనలోనున్న శక్తిని ఉత్తమసామర్థ్యమును పూర్తిగా వినియోగించి రాజ్యమును తిప్పవలెను. నేనీటిని లనినందులకు స్వరాజ్యపక్షమునాగు నామిత్రులు నన్ను పరిహసించుచునే నేనెరుగదును. వారికి నేనాధనమునైన చూపగలరా? తెలివైనవని గానుగకు కట్టిబడి చుట్టుచుట్టు తిరిగి ఓకతోలుగా గానుగయెప్పులె చక్కచర్యము గా కాననభలలో తీర్మానములను సవరించుటకు పాపాదంపవలెనను సాధనమొక్కటి తప్ప మరేసాధనమును వారికి తెలియదు. (పరిహసపు నవ్వు) నేను స్వాతంత్ర్యమును గానుగొందునుగాని దానికొరకు విజృంభణలను పంపను. స్వాతంత్ర్యము నామిత్రులు. నేను దానిని గడుచుగోనినచో నాకాత్మవిశ్వాసము ముఖ్యముగా నుండి దీరవలెను. రాజ్యమువలన కలిగినంత బాగుగా మఱి దేనివలననుగూడ నాత్మవిశ్వాసము కలుగదు. ఖడ్గమును ధరించుటవలనతప్ప మరేదేనివలనను మన కార్థిక స్వాతంత్ర్యము కలుగదు.

ఓ సోదరీమణులారా! మీరి అంగుళీయకమును చూచితిరా? ఇది దంతపు ఉంగరము (ఖడ్గమునంచులలోనుండి తీసి చూపుచు) కాకినాడలో కాంగ్రెసుమహాసభ జరిగినపుడు 20000 మంది ఆంగ్ల నారీమణులు నిండుసభలో నాకీయుంగరమును స్వగణాభిమానముగా నొసంగిరి. తమకు ఖడ్గముపైనున్న మహాత్మునిపైనను విశ్వాసము కలదని వారి నాయకులు నాకరించిరి. ఆవిశ్వాసమును నూచించుటకే నాకీయుంగరము నొసంగిరి. అటులే మీరుగూడ మహాత్మునియందును ఖడ్గమునందును విశ్వాసమును కలిగియుండవలెను. గృహములందు నిజమగుయజమానులు స్త్రీలే. మీరెటుల నాజ్ఞాపించిన నటుల పురుషులు చేయకతప్పదు. ఈస్వాతంత్ర్యసమరమున మీరే స్త్రీలే నాయకత్వము వహించి నడిపింపవలెను. నేను లోకమాన్యుని సాంపత్నికోత్సవదినము లోకమాన్యునిశిగల ఆత్మవిశ్వాసమును స్ఫురింపుడు. మీరు మీమనంబులను పరిశోధించుకొని ఏది యుక్తమని తోచిన నటులచేయుడు. భేయగారు చెప్పిరి. డాక్టరు సక్లేగారు చెప్పిరి మాత్రము మీ రొకరిమాటలనువిని ఏమియు ననకుడు. (నవ్వు) మీకు సత్యమని నమ్మకము కలిగినచో నా విషయమునే తెలుపుడు. తెలిసినరీతిని పనిచేయుడు. లోకమాన్యుడెప్పుడు నటులే నడచుకొనెను. కాన నెన్నడును నిరాశచెందకుండ చేయవలసిన పనిని వదిలివేయకుడు” అని మాలానా షేక్ తాలీగారు నడిపిరి.

పిమ్మట ప్రాసెసరు భేయగారు మాలానాగారికి వందనము లాసరించిరి. మాలానాగారు వైద్యశాలలోనికేగి రోగుల సందరిని కుశలప్రశ్న గావించిరి ఈనెల 5 వ తేదీని హిందూ విలేజిరి వ్రాసెను.

మోస్తాల అరెస్టులు

ఒక శాసనసభ్యుని తంతివార్త

టి. ఎం. మోయిడు మదరాసు శాసనసభ్యుడు గవర్నరుగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శిగారి కిదిపప అత్యవసర తంతివార్త నంపెను.

“ఈదినకు విషయము గవర్నరుగారికి యెరుక పడుచున్నది. దక్షిణ మలబారునందు మోస్తాలను జరిమానాలు చెల్లించక పోయినందుకుగాను యింకను అరెస్టులు చేయుచున్నారని నమ్ముచున్నది. విప్లవము సందర్భమున శిక్షలను నిలుపుతేసిన వారికి ఆశిక్షలను రద్దుజేయవలెనని శిఫార్సుజేయుచు శాసనసభ్యుల తీర్మానించుకొంటిరని వరదలను స్థిని వారివైవిధించిన జరిమానాలనుదయవలచి రద్దుజేయవలెననియు వారిఅరెస్టులను నిలుపుతేయవలెననియు యిప్పుడు గవర్నరుగారిని నేనుకొనుచున్నాను. దయచేసి బాధితుల దుఃఖోపశమనము జేయుటకుగాను జవాబుదెలుపుడు”. (అ.ప్రె)

దాసుగారి ఇంగ్లాండు పయనము

దాసుగారి కాయుద్దేశ్యమే లేదట

కలకత్తా, ఆగస్టు 5:—“ఫార్వర్డ్” పత్రిక తారకేశ్వర ప్రస్థానకవిలేఖరి సి. ఆర్. దాసుగారు అచ్చటికివచ్చిన విషయమును నివేదించుచు దాసుగారు ఆపట్టణములోని ప్రజలతో ఆ నేకవిషయములు మాట్లాడుచు, తమకు ఇంగ్లాండుకుబో నుద్దేశ్యము సలేదనియు, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు ఆహ్వానించినతప్ప బోత్తు లేనియు జెప్పినటుల దెలుపుచున్నాడు. దుమాను కేసు సందర్భమున బోత్తుచున్నారను యందులకుగూడ నిరాధార మైనదని ఆయనచెప్పెను. (అ.ప్రె)

యునై టెడు స్టాంబుల సంఘము. వార్షిక సభ

మదరాసు, ఆగస్టు 4:— ఆగస్టు 18వ తేదీన బెంగళూరులో జరుగనున్న దక్షిణయిండియా యునై టెడు స్టాంబుల సంఘ వార్షికసభ ప్రతినిధులెవ్వరును ప్రస్తుతము వారివారి వాటికలనుండి కడలుటకు వీలులేక పోవుటచే, యిప్పుడాపివేయబడినది. ఎప్పుడుజరుగనో తిరిగి తెలియజేయబడును. అనికార్యదర్శి హెడ్ పాడింగులవారు మామతెలియజేయుచున్నారు. (అ.ప్రె)

పోదనూరు రైల్వేపనివాండ్ర సంఘము

నేలం, ఆగస్టు 5:—సర్వీసు సెలవుసంబంధమైన కష్టములన్నియుతీరవనియు, కార్మిక నాయకులపై తేబడిన సెన్యూరీటీ కేసు కొట్టివేయబడెననియు పోదనూరు రైల్వేపనివాండ్ర సంఘమువారు డాక్టరు వరదరాజులనాయకుడుగారికి వార్త నంపిరి. (అ.ప్రె)

లోకమాన్యుని వార్షికోత్సవము

అధికారులవైఖరి

బెంగళూరు మహాసభ్యులవారు లోకమాన్యుని వార్షికోత్సవసందర్భమున ఊరేగింపు సాగింపవలెంచి జిల్లాపోలీసు నూతనం బెండ్లెంటుయొక్క అనుమతిని కోరిరి. అనుమతినిచ్చుటకు నూతనం బెండ్లెంటు తిరస్కరించెను. ఈవిషయము జిల్లాకలెక్టరుకు మనవిచేయబడెను. నూతనం బెండ్లెంటు ఆర్డరునుయములో జోక్యము కలుగజేసికొననని కలెక్టరు తెలిపెను. అధికారుల ప్రవర్తన మీరితిగనుండుట చిత్రము.

లోకమాన్యుడు—హిందూమహామృదీయసభ్యుల

లోకమాన్యుని అయిదవవార్షికోత్సవ సందర్భమున హిందూమహామృదీయ సభ్యులనుగూర్చి తిలకుగారి అభిప్రాయము లనుగూర్చి ఒక కాంగ్రెసుసభ్యుడు దువ్వనీగెను.

“తిలకుమహాశయ్యడు హిందూమహామృదీయ సభ్యులను గూర్చి శ్రద్ధతీసికొనలేదని చూపుటకు ప్రయత్నములు జరిగినవి. కాని తిలకుగారు 1908 లో నిచ్చిన యొక ఉపన్యాసమును చదివినచో హిందూమహామృదీయ సభ్యులనుగూర్చి తిలకుగారికి గల ఆతురత బాగుగ తెలియగలదు. ఈవిషయమున తిలకుగారు చెప్పిన సంగతులనుగూడ నిపుడు మహాత్ముడు చెప్పుచున్నాడు. తిలకుగారు గణపతిఉత్సవములను శివాజీపూజలను మహామృదీయులపై ద్వేషముచేతనే బయలుదేరదీసిరిని తిలకుగారి విరోధులును నిరంకుశోద్యోగులును అచుచున్నారు. కాని తిలకుగారి విరోధులు సారబడిరనియు తిలకుగారుచేసినది సరియనియు నిపుడు వెల్లడియగుచున్న పత్రికములవలన తెలియుచున్నది.

తిలకుగారితో కొందరు స్నేహితులు గణపతిఉత్సవము జరుప నాలోచించిరి. తిలకుమహాశయ్యడు గణేశఉత్సవము మహామృదీయులకు కోపకారణమగు నేమోయని సందేహించెను. అన్నాసాహెబ్ పట్ వర్ధన్ మొదలగువారి స్నేహితులు ఉత్సవతత్వము మహామృదీయుల క్రమముగా తెలిసికొనగలరు గావున ఉత్సవము జరుపుట వలచినది. తిలకుగారిని ఒప్పించిరి. అప్పుడు తిలకుగారు గణేశ ఉత్సవమును ప్రారంభించిరి. ఈ సంగతులు 1922 లో కేసరిపత్రిక ప్రకటించినది. ఈసందర్భ మొక్కటియే తిలకుగారికి మహామృదీయులపట్లగల పాపధూతి అభిమానములను వెల్లడిచేయున్నది. ఇదిజరిగిన 14 సంవత్సరములతరువాత అనగా 1908 లో పూనానగరమున మద్యపాన నిషేధసందర్భమున తిలకుగారు మహామృదీయులసహాయము నపేక్షించుచు నొసంగిన ఉపన్యాసములో నిట్లు చెప్పిరి.

“మహామృదీయ సోదరులారా! మీరును మేమును పోరాడుటకు కారణము లేదు. కాని కొంతమంది మాపై మీకు ద్వేషమును కలిగించుటకు పెక్కు నత్సరములనుండి ప్రయత్నములచేయుచున్నారు. మన వికమత్యము స్థిరమైనగాని మనసద్భావములు వెల్లడికాజాలవు. త్రాగుడు మిత్రమునుందుగూడ నిషేధించబడినట్లు నే నెరుగదును. హిందూమహామృదీయమతములు మద్యపానమును నిషేధించినవి. కనుక మనమిప్పుడు మద్యపానమును కృత్రిమసాగించుట ఉభయమతములకు శ్రేయస్కరము. ఈ విషయమున మనము కలిసి కృషిసల్పుదుము. నున కైకమత్య ముతయించినకొలదిని మాసద్భావముమీకు బాగుగా విదితముకాగలదు. హిందూమహామృదీయ లొకరినొకరు విశ్వసించి కలసియుండుటకు నేను భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను. అని తిలకుగారు చెప్పియున్నారు.

గోవధనిరసనము

గోవధను చేయుమనిరాను ఎచ్చటను చెప్పుటలేదు. ఆవిషయమును మీరు హాసన్యూరాను చదివి నవీకృత తెలియగలరు అని గోవధను నిరసించుచు తిలకుగారు చెప్పిరి.

విగ్రహనిర్మూలనము

మహామృదీయులు విగ్రహములను పూజింపక పోవచ్చును కాని యితరులు విగ్రహములను పూజించునపుడు మహామృదీయులు వారిని అడ్డగింపగూడదని ఖురానుచివర భాగమున దని తిలకుగారు విగ్రహ నిర్మూలనమును గూర్చి చెప్పియున్నారు.

కనుక తిలకుగారు హిందూమహామృదీయ సభ్యులకు వ్యతిరేక మని జనులు తలపకుందురుగాకయని కాంగ్రెసుసభ్యుడువన్ననించెను.

విద్యార్థిని సమాజము - క కినాడ

ఆగస్టు 1 తేదీని రిలకు మహాశయ్యుని నిర్మాణ దినముగటచే నా మహాత్ముని జ్ఞాపకార్థము విద్యార్థిని సమాజపు తరపు మహిళా విద్యాలయము మూయబడినది. తత్సూర్యము బాలికలచే ప్రార్థనములు చేయబడినవి. దేశీయకర్తనములు పాడబడినవి. తిలకుగారు దేశమునకు పాటుపడిన పరిశ్రమ బాలికలకు బోధించబడినది.

బాలాంత్రపు శేషమ్మ

భారత ప్రభుత్వ విద్యావిధానము

1922-23 సం॥ నందు భారతదేశమున వేర్వేరురాష్ట్రములలో విద్యాభివృద్ధిని గురించి వివరించుచు, భారతప్రభుత్వమువారి విద్యాశాఖకమిషన్ రచన జే. ఏ. రీచిగారు ఒకవిషయమును ప్రకటించిరి. వేర్వేరురాష్ట్రములందలి యభివృద్ధిని పోల్చి చూపుచు నిందు దెలుపబడెను. ఇతరవిషయములలో బాట నిర్బంధవిధానము గురించియు, నిమ్నజాతుభివృద్ధిని గురించియు, చదువున సత్సహాయముగలిగించు వివరములు దెలుపబడెను.

వృత్తివిద్యాలయములలో విద్యార్థులసంఖ్య

బ్రిటిషు ఇండియాలో 1922-23 సం॥ న పాఠశాలలను కళాశాలలను, అసహాయమును పోషించుచుండి చాలనరకు కొలుకొనెను. ప్రభుత్వమువారిచే నంగీకరింపబడిన పాఠశాలలో ప్రాథమికమున కళాశాలలో మాత్రమే విద్యార్థులసంఖ్య తగ్గి పోయెను. వృత్తివిద్యలో తరఫీదు నందుచు, యువకులయందు త్యాసను తగ్గించు ఇందుకు కారణముగారు. బొంబాయి మొదలగు రాష్ట్రములలో ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు ప్రవేశము కొరకు చాలపాఠశాలలు నడుచుచున్నది. పాఠశాలలోపాఠ్యాధ్యయిత్రయిరింగు కళాశాలలో విద్యార్థులసంఖ్య తగ్గట యొక్కటియే ఇందుకు కారణము. వృత్తివిద్యలో విద్యాలయములను పునర్విభజనమొనర్చుట ఇందుకు కొంతకారణము. ప్రభుత్వమువారి ఆంగీకారమునందలి పాఠశాలలసంఖ్య తగ్గెను. అసహాయములలోనున్న పాఠశాలలు దానిని వదిలి చాలనరకు తిరిగి ప్రభుత్వాంగీకారము నందుటయే ఇందుకు కారణము.

మితవ్యయము - రైతులచేమొంటుకమిటీలు

పాఠశాలలో విద్యార్థుల సంఖ్య చాల అధిక మయ్యెడి దే గాని అక్కడ వృత్తి అందుల కాంక్షకర మయ్యెను. కేంద్ర, రాష్ట్రీయ ఆయుష్యయంత్రము మితవ్యయమును దృష్టియందుంచుకొని రచింపబడెను. నూతన వ్యయకారణము లగు స్త్రీము లానివేయబడెను. చాల రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను, కేంద్ర ప్రభుత్వము గూడను, ఇంకను ముందుకువెళ్లి వ్యయమును తగ్గించునూచనల నొనర్చుటకు కమిటీలను నియమించెను. ఈ కమిటీలు, చాలవరకు తీవ్రమగు తగ్గింపుల నెచ్చటను నూచింపలేదు. అట్లేచ్చటనైన నూచించినను, ఆనూచనలను ప్రభుత్వము వారంగీకరింపలేదు. కాని ఈసంఘములవారు కొన్ని చోట్ల ఇతరులనుకొనని నూచనల గొన్నిటి నొనర్చిరి. ముగ్ధపరగణాల మితవ్యయనిర్ణయసంఘమువారు, పాఠశాలల ఇన్స్పెక్షను పనినంతయు రాష్ట్రీయోన్యాయము నొప్పగింపవలెననియు ప్రాథమిక పాఠశాలల ఇన్స్పెక్షనును స్థానికసంఘములకు వదిలివేయవలెననియు నూచించిరి. సెకండ్ రీ పాఠశాల లన్నియు స్థానిక సంఘములకు వదిలివేయబడవలెనని బెంగాలు రైతులచేమొంటుకమిటీవారు నూచించిరి. ఈనూచన భారతప్రభుత్వవిద్యాశాఖా విధానమునకు ప్రత్యక్షముగ ప్రతిఘటనగా నున్నది. ఒక ధోషిభాషావిద్యకు తప్ప ఇతరవిద్యలలో స్థానికసంఘముల కెట్టిసంబంధమును నుండరాదని ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము. ఈకమిటీవారే ఉపాధ్యాయుల తరఫీదుజేయు పద్ధతిని తీలగించివేయవలెనని నూచించిరి. ప్రస్తుత ముపాధ్యాయులలో ప్రవేశించుచున్నవారు తరఫీదుజేయదగినవారుగాదనునిరాశాపూరితవి తీవ్రమైతీ వీరిట్లుచూచన నొనర్చిరి. రాష్ట్రీయ మితవ్యయనిర్ణయసంఘము లెవ్వియు కేంద్రప్రభుత్వ వ్యయనిర్ణయసంఘము చనినంతయుండుకు జనలేదు. ఈసంఘమువారు ఢిల్లీ, మాగ్న, పశ్చిమోత్తర పరగణాలు మొదలగు ప్రదేశములలో తీవ్రమగు తగ్గింపులను నూచించెను. ఈనూచనలు చాలనరకులతో నంగీకరింపబడెను.

1921 సం॥న భారత శాసనసభవారి శాసనము ప్రకార మొనర్చుపబడిన ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాలయమును తీలగింపవలెనని ఈ సంఘమువారు నూచించిరి. కాని దానిని ప్రభుత్వమువారింగీకరింపలేదు. ఈసంఘమువారి మరియొక నూచనను భారతప్రభుత్వమువారింగీకరించి విద్యా ఆరోగ్యశాఖలను రెవిన్యూ, అగ్రికల్చరు శాఖలతో గలిపిరి. ఈ సంయుక్తశాఖ నిష్పాదకు, విద్యా, ఆరోగ్య, భూముల శాఖలయని పిలుచుచున్నారు. ఈ కమిటీవారు, ఎక్కువవనలు బీరో, కేంద్రవిద్యాశలలో సంఘముల రద్దుజేయగలిగెను. ఈ రెండవసంఘము 1921 సం॥ననే స్థాపింపబడెను. మితవ్యయముకొర కెక్కిరయత్నముల నొనర్చినను, భారతదేశమున విద్యావ్యయము రు 183791398 ల నుండి రు 19,04,04,030 కు అనగా రు 66 లక్షలు హెచ్చెను. ఈ ప్రయత్నములలో 30 లక్షలు పంజాబులో హెచ్చెను. భారతదేశమున నీ సంవత్సరమున హెచ్చిన విద్యార్థుల సంఖ్యయరు 400,000 లో 150,000 నుండి పంజాబులోనే హెచ్చిరి. పంజాబు ప్రభుత్వమువారు, పల్లెటూళ్లలో విద్యావ్యాపన కొనర్చుచున్న ప్రయత్నములే ఇందుకు కారణము. కొంతవరకేపు క్రెడిటు సొంతైబిల్ద్యారా గ్రామములలో విద్యావ్యాపన ప్రయత్నములుగూడ ని

ఒక్క బర్మా, మాగ్నలనుండివచ్చు మిగిలిన యన్ని ప్రదేశములనుండియు విద్యార్థులసంఖ్య యభివృద్ధి నందినట్లు దెలియుట సంతోషదాయకము. మాగ్ననందు హెచ్చుదల కాన్పించక పోయినను, విద్యార్థులలేదు, ఇతర ప్రాంతములన్నిటికంటెను చాల నధికముగనున్నది. గత అయిదుసంవత్సరములనుండియు వరుసగా తగ్గిపోవుచున్న బెంగాలు రాష్ట్రమునగూడ నీ సవత్సరము విద్యార్థులసంఖ్య 58000 హెచ్చెను.

బాల భటోద్యమము

తరువాత వేర్వేరు రాష్ట్రములందు శాసనముల సవరింపుచున్న వేర్వేరు రాష్ట్రములలో విశ్వవిద్యాలయ విద్యా, పరిపాలనలను గురించి వివేచనలతో చర్చింపబడెను. సెకండ్ రీవ్యన గురించి ఎక్కువవిశేషము లెవ్వియులేవు. బాలభటోద్యమము బాగ నభివృద్ధి నొందుచున్నది. లానవాలయందు బాలభట తరఫీదున కేర్వరు బడి న క్యాంపు చాల జయప్రచురము గ జరిగెను. ఇందు వలన తరఫీదు నందిన స్కూలుహస్తగ్గ సంఖ్య ఈవత్సరము 177 నుండి 418 కు హెచ్చెను. ఈ క్యాంపు 1923 సం॥న ముగిసెను.

ప్రాథమికవిద్య

ప్రాథమిక విద్యావ్యాపన సంవత్సరమున ప్రాథమిక పాఠశాలల సంఖ్య 2000 లను, విద్యార్థుల సంఖ్య 275000 లను హెచ్చెను. బర్మా, బెంగాలు, మధ్యపరగణాలయందు పాఠశాలల సంఖ్యయందును విద్యార్థులసంఖ్యయందునుగూడ తగ్గుదల గాన్పించుచున్నది. బర్మాలో తగ్గుదలకు సామర్థ్యరహితముగను పాఠశాలల తగ్గుదలయే కారణము. గురమలపాఠశాలల పద్ధతిపై పూర్తిగా నాధారపడియుండుటలోనివివేకమునగురించి తీవ్రమగు ప్రశ్నలు బయలుదేరుచున్నవి. ఈ పాఠశాలలవలన, రాష్ట్రములలో భాషాపాండిత్యము చాలతగ్గుతగ్గియుండున్న విషయము నిజమేగాని, అంగీకరింపబడు విజ్ఞానము చాలఅల్పము గనున్నది. పోంగీభోధకుడు, వృత్తిత్యా యపాధ్యాయుడు గాడుసాధారణముగా ప్రత్యేకశాస్త్రజ్ఞానభోధన మితినికొనెను లేదు. బర్మాలోని ప్రాతగురుకుల విద్యయందుగూడ ప్రజలకు నన్యకముపోవుచున్నది. బెంగాలులోనితగ్గుదల నామమాత్రమే నని తెలియుచున్నది. ఇదివరకు, చాల యువకులపాఠశాలలను గూడ, ప్రాథమికపాఠశాలల పద్ధతిలో జేర్చబడుటయే ఇందుకు కారణము. మధ్యపరగణాలలో కిస్తుదలకు, స్థానికసంఘముల పక్షాధిదేవ కారణము. ఈ సంఘములు తమస్వాతంత్ర్యమునాథా పంపిగ ను నాకురవలలో, ఇదివరకు ప్రభుత్వాధికారులు గ్రామపాఠశాలలకొనసగుచున్న సహాయమునిష్కము నిరాకరించి నిర్లక్ష్యమొనర్చిరి. బొంబాయి రాష్ట్రమున పాఠశాలలసంఖ్య తగ్గెను గాని విద్యార్థులసంఖ్య హెచ్చెను.

నిర్బంధవిద్య

భారతదేశమునందు నిర్బంధవిద్యను ప్రవేశపెట్టు పరీక్షను, ప్రజలు చాలఆతురతతోను సత్సహాయతోను చూచుచుండుట సహజము. 31 మునిసిపాలిటీలు, ఒక జిల్లాబోర్డు 86 పాఠశాలప్రదేశములు (పంజాబులో) నిదీరకే నిర్బంధ పద్ధతినవలంబించెను. ఏ పురపాలకసంఘ ప్రదేశమునగాని నిర్బంధము—ఇంగ్లండు, జర్మనీలయందుగాన్పించునంత—సంపూర్ణముగ నున్నదని యెంచగూడదు. ఈ పురపాలకసంఘములు క్రొత్త పాఠశాలలను క్రొత్త యుపాధ్యాయులను క్రమక్రమముగా నేర్పరచి, 3 లేక 4 సంవత్సరములలో పూర్తిగా నిర్బంధము నాచరణలో పెట్టుట వారియుద్దేశము. ఇంతవరకు తీవ్రమగు రిజిస్ట్రేషను, అధికారులు వెల్లి పరీక్షించుచుండుట మొదలగుపద్ధతు లవలంబింపబడలేదు. ఇవి క్రమక్రమముగా నవచ్చును. పంజాబులో కొన్ని పల్లెటూళ్లలో నిర్బంధ విద్యా పద్ధతి నేర్పరుచుట ముఖ్యముగ గమనింపదగిన విషయము.

విద్యార్థులను నిర్బంధింపకుండ వ్యవచ్చ విద్యగరపు పద్ధతియందు పంజాబు, మద్రాసు, అందు ముఖ్యముగ మొదటిది చాల అభివృద్ధి నొనర్చెను. మద్రాసులో కాపిలే మ. ను గ్రాంటులకు బదులు నెలకు కొంత అల్లవెన్నుచొప్పున నొనరవద్దతి ఏర్పరచబడెను. ప్రభుత్వసీమెంటరీ పాఠశాలలోపాధ్యాపకుల జేతనములు సవరింపబడెను. స్థానికసంఘములకుగూడ నిట్టిసవరింపబడిన జేతనములు నూచింపబడెను. బీహారు ఒకస్థానలో నిర్బంధవిద్యా వ్యాపన మధికమొనర్చుట గాన్పించుచున్నది, విద్యార్థులసంఖ్య ఇదీవరకుకంటె చాల అధికముగనున్నది.

స్త్రీ విద్య

బాలికాపాఠశాలల సంఖ్య 23780 నుండి 24088 వరకు హెచ్చెను. విద్యార్థిణుల సంఖ్య 179013 నుండి 96289 వరకు అనగా 27000 హెచ్చెను. కాని వీరిలో ప్రాథమిక కావ్యమునకై వైకెవెల్లవారిసంఖ్య చాలస్వల్పము మాత్రమే.

ప్రత్యేకజాతుల విద్య

యూరపియన్ పాఠశాలల సంఖ్యలో 62 తగ్గుదలగాని

విద్యార్థులసంఖ్య 787 హెచ్చెను. బెంగాలులోని యూరపియన్ పాఠశాలల యభివృద్ధికిరకుతావత్సరమున కలగతాలో నొక ప్రవర్తన మేర్పరుపబడెను. ఇందులన గలిగిన ప్రబావము అమూల్యము. ప్రతివత్సరము నిట్టివానినేర్పాటు జేయుచుండురి.

మహమ్మదీయవిద్యార్థులసంఖ్య హెచ్చెను. కాని ఉత్తమతరగతులందు విద్యనభివృద్ధిచు మహమ్మదీయులసంఖ్య, ఇతరసంఘములలో పోల్చిచూచినయెడల కొంచెము వెనుకబడియున్నది. మాజిబాబూర్ విద్యావిషయము మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిపై నాకన్నించుచున్నది.

నిమ్నజాతులవిద్య

నిమ్నజాతుల విద్యాభివృద్ధినిగురించి నివేదికయం దిట్లు యెవబడెను. "నిమ్నజాతులయందు, తమ విద్యావత్కతను గురించి ప్రబోధముగలిగెనని చాల నివేదికలందు గానిండుచున్నది." ఒక్క బెంగాలులోనే నిమ్నజాతులవిద్యార్థులసంఖ్య 96522 నుండి 128144 వరకు హెచ్చెను. ఒక్కవత్సరములో నింతయభివృద్ధి గమనింపదగినది.

నూనో జిల్లాలోని మియోల విషయమును గమనించినయెడల నీ ప్రబోధము బాగుగ నర్థమగును. తమకొరకొక సెకండ్ రీ పాఠశాల నేర్పరుచుటకు తమ సంఘముపై ప్రత్యేకముగ నొకపన్నును వసూలు జేయవలెనని వీరు పంజాబు ప్రభుత్వమువారికి వరఖాస్తు పెట్టుకొనిరి. ఇది సాధ్యముగాకపోవుటచే ఆ సంఘమువారు తమంతటతామే ఉట్టిపన్నును వసూలు జేసికొని భూమిపన్నులో పరియవంతి మొత్తమును వసూలు జేయగలిగిరి. దీని నొనరుటకు సంఘమున నెవ్వరును అసమ్మతిగ నగురుపలేదు. జిల్లాబోర్డువారి సహాయముతో నిష్క డచ్చట నియోల కొక ఉన్నతపాఠశాల ఏర్పరచబడెను. ఒక తరము నుండియు మియోలు తపించిపోవుచున్నకొక ఈడేరెను. కాని అన్నిసంఘములను ఈ విషయముగా తమకు దామే సహాయ మొనర్చునజాలవు. ఇందుచే పుస్తకముల నుచితముగ నొనగియు, ఇతర గూర్క ర్షణల గల్పించి యునిమ్నజాతులవారిని పాఠశాలలకొకరించుటకును వేర్వేరునూచనల నొనర్చుచు పంజాబు ప్రభుత్వమువారు స్థానిక సంఘములకు ప్రాసరి. మధ్యపరగణాల ప్రభుత్వమువారు ఒక ప్రత్యేకనిచారణసంఘమువారి నూచనల ననుసరించి ఇంకను ముందుకు బోయి ప్రత్యేకము విద్యాధివేతనములతోబాటు, తాను పాఠశాలలోని కాకర్షించి విద్యగరపిన ఒక్కొక్కనిమ్నజాతిబాలునకు రు 8 ల చొప్పున పాఠశాలలోపాధ్యాపకునకు బహుమతి నొసగుచున్నారు.

మద్రాసు, బొంబాయి, మధ్యపరగణాలు, మొదలగు ప్రభుత్వములవారు, నిమ్నజాతుల బాలురను పాఠశాలలోని కుచితముగ ఎట్టిఆబంధములేకుండ జేయుకొనవలెనని యుత్తర్యులనొనర్చిరి. ఈ యుత్తర్యులు జను ప్రవముగసాగునాయను విషయ మనుమానముగనున్నది. ఈయుత్తరపు నాచరణలో పెట్ట యత్నింప గా బొంబాయిలో నొకపాఠశాలలో విద్యార్థులసంఖ్య 280 నుండి 41 కు తగ్గిపోయెను. ఇది అట్లుండ సామాన్యపాఠశాలలో విద్యనభ్యసించుచున్న ఆదిద్రావిడబాలురసంఖ్య చాల హెచ్చెను. మద్రాసులోని జిల్లా విద్యా సంఘములవారు, అట్టి బాలురను చేర్చున పాఠశాలలకు హెచ్చుగ్రాంటుల నొసగు పద్ధతినవలంబించుచున్నారు. ఈపద్ధతి చాల బాగుగనున్నది.

దక్షిణ యిండియా వందలు

కలకత్తావారి సహాయము

కలకత్తా ఆగస్టు 5:—దక్షిణయిండియా వరదల సహాయార్థమై చందాలను వసూలుచేయుటకు జరిగిన బహిరంగ సభకు సర్ జేషప్రసాద సర్వాధికారిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఇండియా సెంట్రల్ బ్యాంకువారు చందాలను వసూలుజేయుచున్నారు.

తపాలనొంటారు వరదలో కొట్టుకొనిపోవుట

కెనరాదూరు జిల్లా

ఆల్వా వారు, ఆగస్టు 5:—కెనరాదూరు జిల్లాలో ఛక్రటాకు తపాలను తీసికొనిపోవుచున్న మెయిలుమోటారు, జూలై 18 తేదీన అక్కసాత్తుగా కొండగా కొకటి పొంగటచే అందులో కొట్టుకొనిపోయెను. దీనివల్ల పోషకులనుండివచ్చుచున్న 28 తపాలసందులు ప్రపాపాసులో కొట్టుకొనిపోయెను. అందులో 10 మాత్రము దొరికెను. (ఆ. ప్రె.)

ఢిల్లీ వారావరణము

ఢిల్లీ, ఆగస్టు 5:—ఢిల్లీలో యిక్కడికి నాలుగురోజులు నుండియు ముగ్ధమృగ్య ఆకులవర్షముగురియుచుండెను. మందబాయపు పీఠము జునోహరముగ నేయున్నది. ఉదయములందు మాత్రము చలిగానుండుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

లండా బిడంబడిక

జర్మన్ ఆర్థిక ఐక్యత - ఫ్రెంచి విధానము నవలంబించుట

మిత్రమండలి సమిష్టిచర్య - బ్రిటిషు ప్రధానామాత్యుని ప్రకటనము

లండన్, ఆగస్టు 4:- అంతర్జాతీయమండలి సభలో జరిగిన తీర్మానములను తెలుపుచు కామన్వెల్త్‌లో వర్గాలన్ని గా రిట్లు ప్రకటించిరి:- పక్షపాతముతోడను, అన్యాయముగ జేసినకుండ వలయు కట్టుదిట్టము లన్నిటిని జేసినారము. అందరకును లాభకరముగ ఏర్పాటులు చేయబడినవి. ఈ ఒడంబడికలను నూతన సహకారభావ మేర్పడునని మిత్రమండలి ప్రభుత్వమువారు తాలోచించుచున్నారు. ప్రస్తుతము పరిష్కారము గానున్న విషయములు దీనివలన పరిష్కార మగుటకు వీలగును. రేపటిదినము జర్మనుప్రతినిధులతో మాట్లాడ నున్నారు. మొదట నష్టపరిహారసంఘమువారి అధికారములో నున్న విషయములనుగూర్చి జర్మనీతో 'ఒడంబడికను జేసికొనెదరు. ప్రత్యక్షముగ మిత్రమండలి జర్మనులు ఒడంబడికను జేసికొనెదరు. అంతర్జాతీయమండలికి సంబంధించిన విషయములను గూర్చి జర్మనులతో మాడన ఒడంబడికను జేసికొననన్నారు. మిత్రమండలి ప్రధానామాత్యులు, ప్రతినిధులు, నిపుణులు సమంజసముగ తోడ్పడినందులకు ప్రశంసా లినిరి.

జర్మను ఆర్థికాధికారులను

ఐక్యతను, సుంకములు, వర్తకము, ఇనుపదారి జర్మనులే పాలించుకొనునట్లు ఏర్పాటులను జేయుచున్నారుమనిరి. ఇవన్నియు అక్టోబరు 15 తేదీ ఆలస్యముగ కుండప్రారంభముగావలెను. ఒకవేళ అపరాధములను విధించవలసినవచ్చినచో జర్మనుల కీయనున్న ఋణమునకు భంగము లేకుండ జేయవలెననిరి. నిపుణులనివేదిక ప్రకారము అందరిలాభములను జూడవలెననిరి.

జర్మనులు తమ ధర్మములను నిర్వహించలేదని నిశ్చయించినపుడు ఏమి చేసెదరని యడుగ చెప్పియున్న ఒడంబడిక కాల మందెట్లున్నచో ఇప్పుడును ఆ ప్రకారమే యున్నవనియు అనిగా ఆయా ప్రభుత్వములవారు ఒడంబడికను ఒప్పుననపుడు ఎవరి మట్టుకు వారు వారి విధానములను అలంబించవలసినదేయనిరి. (ప్రతిపక్ష సంతకము) ముందు జర్మనులు తమధర్మములను నెరవేర్చలేదని నిశ్చయించుటకు ముందు అందరును ఏకాభిప్రాయముతో ప్రవర్తించుట మంచిది. అట్లుగచో పరిస్థితి లన్నియు లేకయగును. అపరాధములను విధించు సంగతి తొందరగ జరుగజూడని సభ్యులు నమ్మవచ్చును. అభయమిడుచున్నాను. ముందు ఋణమును ఏర్పాటు జేయుటకు ప్రారంభమున జర్మనుప్రతినిధులను హామి విషయమై ఆలోచించవలెను.

ప్రభుత్వమువారు, బ్యాంకరులు ఈఋణమును ఇచ్చుటకు పూనుకొనిరు.

పరాసుల స్యంత్రచర్యను వెర్సెయిల్స్ ఒడంబడిక ఒప్పుకొనలేదు. మిత్రమండలికి రావలసిన నష్టపరిహారములను గూర్చి స్పాలో జేసికొన్న ఒడంబడికను మార్చలేదని వర్గాలన్నిగారు లాయిడ్ బార్డి గారికి బదులిడిరి.

జర్మను రాయబారులు

లండన్, ఆగస్టు 4 రాత్రి 11:- టైముపత్రికా విలేజురి బెర్లినునుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:- 30 జర్మనుప్రతినిధులు సేడు రైలు ఎక్కిరి. చాల సామానుతో వచ్చుచున్నారు. ప్రజలకు వీరెపుడు బయలుదేరినో తెలియదు. ఎవరో కొద్ది మందిమాత్రమే వచ్చిరి. పోలీసువారు రైలుస్టేషనులో కాపలాగాసిరి. హెర్ మార్క్సుగారు ప్రేస్ క్లబ్ గారను యునైటెడ్ స్టేట్స్ కార్యదర్శి హ్యూజెస్ గారిని గలిసికొనిరి. హ్యూజెస్ గారు సేడు పాటునందం తేగి ఆమెరికాకు ఆసాయంకాలమే వెళువారు. బెర్లిన్ పత్రికలు ఈతెలిసి కొనియాడుచున్నవి. వీరి రాకవలన జర్మనీకి లాభము గలుగవచ్చు ననుచున్నారు.

ప్రతినిధులసమన్వయ

లండన్, ఆగస్టు 5:- రాబోవుసభలో జర్మనులతో చర్చించుటకు అమెరికా, ఫ్రాన్సు, ఇటలీ, జపాను, బెల్జియం పరిష్కారముగా నిన్న విషయములను నిర్ధారణ జేయుటకు ఒక్కొక్కరు ఇద్దరు ప్రతినిధులను బంపవలెనని నిశ్చయించిరి. ప్రతిప్రధానామాత్యుడు ఆర్థికమంత్రితో ఆలోచించును. ఒక్క నిపుణుడు మాత్రమే సభకేసును. న్యూహారింతును. తక్కినవారు ఊరక ప్రేక్షకులుగ బోవచ్చును.

ముస్సోలినీ విమర్శకులు

ముస్సోలినీగారు మ దలించుట

ఇదివరలో ప్రభుత్వములవలెనే చాలించుకొన్నవారు ముస్సోలినీగారు ఒకరిత ఉదారభావ సమన్వితవిధానము నవలంబింపవలెననియు కొన్నిచరుతులమీద సహాయము చేసెదమనియు ముస్సోలినీగారికి తెలియజేసిరి. వీరే ఎక్కువ తప్పులను ఒట్టుచున్నారు. ముస్సోలినీగారు వీరిని చాలమందలించిరి. వీరితీర్మానము తనకు సంతకమును గణించలేదనిరి. ప్యాసిస్టు సభవా రీమాటకు హర్షమునుజూపిరి. వీరికి కష్టములున్న విచారించెదననిరి. ముస్సోలినీగారు మందలించుటచే ఈ సంగతి ఇంతటితో ఆగిపోవును గాని పరిస్థితులు మరింతతీవ్రతలో విషమించును.

ఇటలీ వైమానికుడు ఒకడు ప్రపంచమంతను చుట్టివచ్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు.

మెక్కారన్ వైమానికుడు పయనమును మానకొన్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇతనికి ప్రమాదము గల్గినట్లు తెలియుచున్నది. విమానము పాడగుటచే బాగుచేయుటకు వీలులేనందున ప్రయాణమును మానవలసి వచ్చెనట.

కనడా మంత్రి

కనడా ప్రభుత్వమువారు వాషింగ్టనులో సేనటరు బెల్గో-ర్యుగారిని తమ మంత్రిగ నియమించిరి.

ఐరు సరిహద్దుతగాదా

పరిష్కారముగ సూచనలు

తొందరపడుట అవివేకము

లండన్, ఆగస్టు 4:- రాత్రి 11-45. చాలమంది కన్న తేటిపులు అట్టనువారు సరిహద్దుసంఘమువారి అధికారమును ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టుటకు చట్టములో నిర్వచించిరని పరిష్కారము గుడరవచ్చు ననుచున్నారు. ఊరక తప్పులను డిట్టుచు నిర్ణయింపబడవలె ననుచున్నారు. పెద్దప్రదేశము నిచ్చుటకు ఏర్పాటు జేయరాదనుచున్నారు. ఈవిషయములో తొందరపడుట అవివేకమని వర్గాలన్నిగా రనుచున్నారు. కాని ఉపసహాద్యోగులు తొందరపడుచున్నారు. కాన్గ్రేవు గారు టెలిఫోనులో తెలియజేసిరి. అందుచే భామసుగారు ప్రత్యక్షముగ డబ్లినుకుబోయి రాయబారములను ప్రారంభించుటకు కారణమని తెలియుచున్నది.

భామస్ గారు 4 వ తేదీ సాయంకాలము డబ్లినుకేగెనని కామన్వెల్త్‌లో ప్రకటించిరి. హెండర్స్ గారి తినితోవెల్లిరి.

ప్రభుత్వమువారు తప్పక చట్టమును ప్రవేశపెట్టి అమలు జరుపుటకు కాన్గ్రేవుగారు కృతనిశ్చయు లైరని తెలియుటచే భామస్ గారు తొందరగ డబ్లినుకు వెల్లిరి తెలియుచున్నది.

ప్రాతనైనికోద్యోగుల ఫిర్యాదులు

కమిటీవారి నివేదికమును ప్రభుత్వమువారు కామన్వెల్త్‌లో సభవారు తమ యభిప్రాయమును తెలియజేయుటకు అవకాశము నీయకుండ అంగీకరించుటచే కామన్వెల్త్‌లో చాలసేపు చర్చజరిగెను.

ఈవిషయమును చర్చించుటకు ప్రధానామాత్యునితో ఆలోచించెదనని వాషుగారు శిప్ప నిశ్చయముగ అభయముగా వలెననిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు రజ్జీచర్యను దీసికొనలేదు. సభ తుడకు ఆపుజేయబడెను.

అట్లాంటికు వైమానికులు

వాడిగారి విమానము పెద్ద సముద్రములో లెక్కందులగుటచే ప్రయాణమును మానుకొనెను.

పూర్వముపనిలోనున్న ఉద్యోగులు

అందరును సామ్రాజ్యాభివృద్ధికి పాటుబడవలెననియు స్నేహపాతములను ఒలపరుపవలెననియు విదేశములనుండి మోటారుబండ్లు మరితరవస్తువులు, ఇంగ్లండుకు రానిచ్చుట అవివేకమనియు తమలో స్వల్పభేదాభిప్రాయములను మానుకొని సంఘీభావముతో ప్రవర్తించవలెనని హాయిగారు హెచ్చరించిరి.

లండనులో ఆప్టమంత్రి

గ పూజాపుడు దొలాగారు నెంటుకేముస్కోర్ట్‌లో నీయమింపబడిరని ప్రకటించబడెను.

భారత నావికులు

సిటీ ఆఫ్ వెనిసు అనుబంధంలో 34 భారతనావికులు అవిధేయతగ ప్రవర్తించిరని లివర్పూలో 21 రోజులు ఖయిదు విధించబడెను. సరంగు కఠినముగ ఆవరించుటచే పనిచేయమని నిరాకరించిరి. ఆతనిని తొలగించినచో పనిలోజేరెదమనిరి. సరంగు మంచివాడని నమ్ముటచే ఓడకప్తాను ఆతనిని తొలగించననెను.

భారతదేశపు వ్యవహారములు

భారతదేశ సరిహద్దులలో ఇటీవల జరుగుచున్న దుండగముల ననుసరించి అక్కడ పనిచేయు వైనికుల సౌకర్యములను తీసివేసిన విషయములనుగూర్చి ఇంకొకమారు ఆలోచించెదరా యని కామన్వెల్త్‌లో ఏలుగా రడుగ ఈవిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వముతో ఆలోచించెదమని రిచర్డ్సుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

మెక్సికో దురంతము

బ్రిటిషుస్ట్రీ ఇవన్ను ఆప నామెను ఎవరో జంపుటచే ఆమెరికావారికి మశ్రోసిద్ధాంతమువలన ప్రాణపోకటగ ఏర్పడినది. మెక్సికో ప్రభుత్వమువారి వైఖరి ఈమెయందు ప్రాముఖ్యమును వహించినది. మెక్సికోనుండి తిరిగివచ్చిన రాయబారి అంతయు సక్రమముగ నున్నదని శిప్పబయలు ఇప్పుడేవత్త జరుగుటయు ప్రాణసంకటముగ ఆమెరికాకు తోచుచున్నది. మెక్సికోలో విదేశీయులు సత్వములను ఆస్తిని గా పాడుటకు మెక్సికో ప్రభుత్వము వాడు పూనుకొనిరని శిప్పుబయలు మరంత చిక్కులుగ ఆమెరికనులకు ఏర్పడినది.

కామన్వెల్త్‌లో ఇవన్ను హత్యనుగూర్చి తెలియజేయుడని మగ్డొనాల్లాగారిని నలుగురును వదలకుండ ఒట్టుకొనిరి. ఈవిషయమై యునైటెడ్ స్టేట్స్ రాయబారి మెక్సికోనుండి తెలియజేయుననియు ఆతని ప్రత్యుత్తరము వచ్చువరకు ఏమియు శిప్పజాలననియు మగ్డొనాల్లాగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

మెక్సికోలోనున్న యునైటెడ్ స్టేట్స్ రాయబారికి మెక్సికో ప్రభుత్వమువారు హంతకుల బట్టి శిక్షించెదమని అభయము సగిరి. ఎప్పటికప్పుడు ఇతడు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారికి తెలుపుచున్నారు. ఈమె సాత్తును దోచుకొనుటకే దొంగలు జంపిచున్నారు.

ఆంగ్లో సోవియటు

రాయబారములు

లండన్, ఆగస్టు 5:- సేటియుడమున జరిగిన ఆంగ్లో సోవియటు నిండు సభలో ముఖ్యముగ ఆర్థిక ఒడంబడిక కుదిరెనని తెలియుచున్నది. గ్రేటుబ్రిటను కీయవలసిన అప్పులో 28000000 పౌనులను రషియా తీర్చుటకు ఒప్పుకొనెనట.

రాయబారములు భగ్నమగుట

లండను, ఆగస్టు 5:- విదేశాంగ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటనమును తెలుపుచున్నారు:- చిట్ట ఒడంబడికలో శిప్పబడిన 14 వ నూత్రమును సోవియటు ప్రతినిధులు అంగీకరింపకపోవుటచే సవరణల విషయమై రాయబారములు చెడిపోయెను. ఒడంబడికలో సంతకముచేయరు.

హెర్ మార్క్సు, ప్రేస్ క్లబ్ గార్లు లండనుకేరిరి.

భూకంపము

యార్కూపైను భూకంపము గల్గెను. చాల భయపడిరి.

జర్మన్ రాయబారులు

లండన్, ఆగస్టు 5:— జర్మన్ రాయబారులు 40 వందలగుండు. యూరపులో జర్మన్ చాన్సలరు ఇట్లు తెలియ జేసెను:— మేము నాన్ నివేదికమును అనుబంధమున మార్గమునుజూచి సహాయముచేయుటకు తీవ్రముగ ప్రయత్నించుచున్నాము. మార్గమునకుండు నివేదికకర్తల యభిప్రాయము ప్రకారము జేయవలెననినారు. సాధ్యమైనంతవరకు నివేదికమును సాగించుటకు గోరుచున్నాము. మేముగూడ మా ధర్మమును ఈ విషయమై నిర్వహించుటకు బానుకొన్నాము. లండనులోగూడ అదేభావముతో ప్రవర్తించెదమని నమ్ముచున్నాము. అట్లుగనో మనము త్వరలోనే ఒడంబడికను జేసికొనవచ్చునని జెప్పవచ్చును.

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 5:— జర్మనులతో చర్చించునపుడు మిత్రమండలి అందరునుకలసి చర్చించవలెనని పార్లమెంటు ప్రతికరణ వాదించుచున్నది.

జర్మన్ రాయబారులు

ఫ్రెంచి పత్రికాభిప్రాయము

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 5:— ఫ్రెంచి పార్లమెంటు ప్రతికరణ ప్రాయముచున్నది:— ఒడంబడికలలో ప్రతిపక్షమును ప్రత్యేకముగ జర్మనులు చర్చించుటకు మిత్రమండలి తీర్మానించినందులకు పరాములు ఒప్పుకొనెదరు.

షిగర్ పత్రిక

ఇట్లు ప్రాయముచున్నది. హెరియట్టుగా రిప్పటికొనవలసిన జర్మనుల దౌర్జన్యమును సరకుజేయుక స్థాయిముతో పనిజేసిన బాధ్యతగల ఫ్రెంచివారందరను హెరియట్టుగారికి తోడ్పడెదరు.

సేవరు

ప్రతికరణ తెలుపుచున్నది:— మిత్రమండలి సభ్యులనుజూడ లండనుసభ లాభముగ నుండునను నమ్ముచునుచున్నది.

ఆంగ్లో సోవియటు

రాయబారులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, ఆగస్టు 5:— ఆంగ్లో సోవియటురాయబారులు భర్తమైనవని ప్రకటించబడినను ఇంతవరకు లండనుండి పోవుటకు రషియనులు ఎవరును ఏర్పాటుజేయలేదు. పెండుల అనుకొన్నంతగ స్పష్టముగ భూరిగ సభ భర్తముగా లేదని లండనులో విమర్శలు అనుకొనుచున్నారు.

యార్కూదంపతుల సంచారము

ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త

లండన్, ఆగస్టు 5:— యార్కూప్రభువు సతీసమేతుడై యార్కూప్రభుకా నవంబరులో బయలుదేరుననియు కెన్యా ఉగండాలో సంచారము సల్పుననియు వీరిసంచారము మూడు నెలల పట్టుననియు అధికారులు తెలుపుచున్నారు.

మోహినీ తైలము

5 ము. నూ. ల సీసా 1-8 రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషుల వాడుటకు మోగమైనది.

ఇదిమనోహరము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీలు, శిశువులు గలవలె మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. ముందుల మోహలాహ్యములకు ప్రాపగు కురులును మనోహరముగ జెంది కాపాడును. ఈతైలమునకల రమణీయముగు నువాసన చెప్పు నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోమండును పుట్ట నివ్వదు. వీనియందు మనోహరముగు నువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి పెప్పుబడిని యున్నాము. వేయలకల సాపరీశించిన నిజము తెలియగలదు.

మృతాంజనం డిపో, మదరాసు బొంబాయి

వైకంఠత్యాగము

శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారు

“వరదలవలన పదివస్త్రేండు గ్రామములలో అగ్రవర్ణములవారును అంత్యజులుగూడ కలసి దేవాలయములలోను సామాన్యముగా నంత్యజులు ప్రవేశింప వీలులేని యితరస్థలములలోను నివసించునట్లు దైవపుటయే చేపారినది. ఈ దైవదైవ రీత్యమువలన, అంత్యగ్రవర్ణములవారికి సామాన్య సంస్కృతములేక సాపంజీ భోజనములుగూడ తప్పనిసరియై జరిగినవి. నంబుద్రిలును పులయాలను కలసిభుజించిరి. వరదలవలన వైకంఠగుతులేమియును తెలియ ననకాశము లేకుండనున్నది. వర్షములు కురియుచున్నను ఆశ్రమములో రాట్టములపై నూలుడుకుమనే యున్నారు. వలంటీరు లందరును నూలువడుకుపద్ధతిని బాగుగా నేర్చుకొనిరి. కుంభవృష్టిగా వర్షముకురిగినపుడుతప్ప సాధారణముగా రాట్టములను నిరోధస్థానములకు కొనిపోయి ఆచట నూలువడుకుమనే యున్నారు. వలంటీరులలో సగముమండికి ఏకులచేయు పద్ధతిగూడ వచ్చినది. తానుచేసిన ఏకులతోనే ప్రతి వలంటీరును నూలువడుకువలెనని నేను నిశ్చయించియున్నాను. పట్టెడ (ఔపు) లనుగూడ నేయుచున్నారు. త్వరలో మగ్గమునుగూడ పెట్టెడము.

ఒక వలంటీరుకు కండ్లలో నున్నము చులిరని యిదివరకు తెలుపబడెను. ఆ వలంటీరును చెనుకనుండి చేతులు విరగదీసి కొందరు పట్టుకొనిరి. ఒకడు నున్నమును కటలమునకు రసమునుకలిపి కండ్లకు కాటుకపెట్టినటుల నా వలంటీరు కంటిలోని గుడ్డనుకు పట్టించెను. ఆ వలంటీరు యింకను చికిత్సలోనే యున్నాడు” అని జూలై 26 30 వ తేదీని ఒకరు వైకంఠుండి తనకు వ్రాసెనని యీనెల 4 వ తేదీని నేలంనుండి శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచారిగారు హిందూపత్రికకు వ్రాసిరి.

దేశబంధు చిత్తరంజన దాసుగారు

ఆంగ్లదేశ ప్రయాణము

“దేశబంధు దాసుగారు డక్కాకు వచ్చి బారిష్టరు ఎస్. కే. బోసుగారు మున్నగువారితో ముచ్చటించిరి. “నేను పానుపోర్టును కొరితిని. పానుపోర్టునిచ్చిరిగాని బ్రిటను దొర తనమువారివద్దనుండి ఆహ్వానము వచ్చినగాని నేను వెళ్లను. లేదా ఆదేశమున పార్లమెంటు ఎన్నికలు జరుగునెడ నేనువెళ్లి కార్యక పక్షమువారి నే హెచ్చుగా ఎన్నుకొనునట్లు ప్రచారముచేయ జలవిధినిగాన ఆహ్వానము రాకపోయినను ఎన్నికలు జరుగునెడల నేను వెళ్లెదను” అని దాసుగారు నుడివిరి. “మీరుగూడ పార్లమెంటు ఎన్నికలకు నిలచెదరా” అని దాసుగారిసడుగగా “నేనిపుడేమియును చెప్పజాలను. స్వరాజ్యపక్షమువారిలో కొందరు నిలువనవచ్చును గాని యింకను ఆవిషయము స్థిరపడలేదు” అని దాసుగారు నుడివిరిని ఒకరు డక్కానుండి యీనెల 4 వ తేదీని కలకత్తా పత్రికలకు వ్రాసెను.

‘బర్తన్యాసు’ పత్రిక

చైనా శ్రీ సంపాదకురాలుగ

నియమింపబడుట

రంగూను, ఆగస్టు 5:— మిస్ లెక్సి యంగ్ ఇక్ ఆగస్టు 1 నుండియు ‘బర్తన్యాసు’ ప్రధాన సంపాదకురాలుగ నియమింపబడెను. వార్తా పత్రికాధిపురాలుగ నుండుటకు చైనా శ్రీలలో నీమయే ప్రథము. (అ. పే.)

ధర్మలోని అల్లరుల కేసులు

స్వేషముమేజిస్ట్రేటు నియామకము

ధర్మ, ఆగస్టు 5:— ఈమధ్య జరిగిన యల్లరుల సందర్భమున నేటివరకును 20 మంది మొత్తముమీద అరెస్టుచేయబడిరి. హత్య మున్నగు ఘోరనేరములు జేసినవారు కొందరు యింకను ఖైదులోనున్నారు. ముద్దయిలు చాలమంది యుండుటచేత వీరి విచారణకై స్వేషము మేజిస్ట్రేటును అడివనలు పట్టకు ప్రాసి హ్యూటరును నియమింపవలెనని స్థానికాధికారు లాలోచించుచున్నారు. ఈకేసు లింకను సిద్ధముగలేదు. ఇంకను మూడు మాసములవరకును కోర్టు విచారణకు రాజాలవు. ఈకేసులు విచారణ కనీసము 2 మాసములుపైగా వైసను బట్టవచ్చును. (అ. పే.)

గుజరాతుజిన్నింగుమిల్లు

కూలినవిషయములవిచారణ

అహమ్మదాబాదు, ఆగస్టు 5:— గుజరాతు జిన్నింగు మిల్లుకూలిపోయిన వృత్తాంతమునుగూర్చి విచారించుటకు నియమింపబడిన ఛీఫ్ ఫ్యాక్టరీ ఇన్ స్పెక్టరు, ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరు, సీటీమేజిస్ట్రేటుగారులు సభ్యులుగ గల విచారణసంఘమునేడు 3-30 గంటలకు విచారణప్రారంభించెను. మిల్లుపక్షమునస్టీ డరుబ్రోకరుగారును వారికి సహాయములుగ ప్లిడరుకేసెలూలును గారును హాజరైరి ప్రథమును మిల్లుమ్యానేజరును ఇంజనీరును ఇన్స్పెక్టివ్ ఫ్యాక్టరీగారు విచారించబడిరి. ఈవిచారణ ఫలితముగ దోషులని తేలినవారికేమి రక్షణము గలదని మిల్లుతరపు స్టీడరు ప్రారంభమున ప్రశ్నింపగా యిదివిషయమెంటలు విచారణ యనియు, యిచట గావించబడిన యుదంతములవలన వారికెట్టి హానియు నుండదనియు సీటీమేజిస్ట్రేటుగారు జెప్పిరి. ఈ విషయముగూడు కారణము క్రిందనున్నదూతేకుగదిలో మధ్యనున్న ఇనుపవాసము వేడెక్కి పంగిపోయి స్తంభము కదిలియుండవచ్చునని సాక్షిచెప్పెను. స్తంభము పడగానే గోడ, పైయిల్లు గూడ పడిపోయెను. నూనెవేయువారు ఆవాసమునకు నూనెను రోజుకు రెండుమూడుసార్లు వేసి నను యెప్పుడు గాని దానిలో లోపమున్నటుల జెప్పలేదు. ఇప్పుడు పడిపోయిన గోడ మిల్లుకొత్తభాగముతోబాటు 1888 లో కట్టబడెను. ఆ వాసము లలో నేమైన లోపమున్నటుల యెవ్వరును గాని జెప్పలేదు. ఆ భవనముగూర్చి యెట్టిఆక్షేపణయును ఆఫీసరుల వద్దనుండిగాని పనివారలనుండిగానిరా లేదు. ఫ్యాక్టరీ ఇన్ స్పెక్టరైనను ఫ్యాక్టరీ ఆఫ్ఫీ 1888 నెక్కుకొంద నోటిమనీయలేదని సాక్షి చెప్పెను.

(అ. పే.)

తూర్పు కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము బందరు

జిల్లాలోని అందరు పట్టణ గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘముల కార్యదర్శులకు విజ్ఞప్తి

ఈ సంవత్సరము సెప్టెంబరు 2, 3 తేదీలలో మద్రాసులో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభకు మన జిల్లాలోని ప్రతి పట్టణ, గ్రామ, కాంగ్రెసు సంఘమునుండి ఈమహాసభకు ఒక్కొక్క ప్రతినిధిని యెన్నుకొనిపంపవచ్చును. ఈ క్రిందినియముల ప్రకారం యొక్కలు జరిగింపజేయవలెను.

(1) ప్రతి పట్టణ లేక గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘమును యీ సభకు ఒక్కొక్క ప్రతినిధిని పంపవచ్చును. పదివేలకు మించిన జనసంఖ్యగల పట్టణ సంఘములు పై ప్రతి పదివేలకు గాని తక్కువ భాగములకుగాని ఒక్కొక్క ప్రతినిధిని అధికముగా ఎన్నుకొనవచ్చును.

(2) ఆంధ్రరాష్ట్ర బాతీయోపసంఘసభ్యులు యీ రాష్ట్రీయసభకు ప్రతినిధులుగా పరిగణింపబడుదురు. పై ప్రకారము యెన్నికలుజరిపి యెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధుల పేర్లను ఈ నెల 24 తేదీలోపుగా మాకార్య స్థానమునకు చేరునట్లు పంపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

8.8.24.

డి. పి. రాఘవయ్య, కార్యదర్శిగాను.

బెంగాలు వాణిజ్య సంఘము

ఉపాధ్యక్షుడు రాజీనామా నిచ్చుట

కలకత్తా, ఆగస్టు 5:— బర్మింగ్ సోదరులలో ఆర్. బి. విల్సను సి. వి. ఇ. గారు బెంగాలు వాణిజ్యసంఘములో తమఉపాధ్యక్షపదవికి జబ్బుగానున్న కారణమున రాజీనామా నిచ్చిరి. (అ. పే.)

ఇండియా హైకమిషనరుని కార్యదర్శి

సిమ్లా ఆగస్టు 5:— పారిశ్రామిక కార్యకాశుడు డి. హ్యూట్లీ సెక్రటరీగా నుండున్న జె. సి. బి. డ్రేకు వి. సి. యస్ గారు రాజీనామానిచ్చిన సర్ ఎడ్వర్డు కుక్కు వి. సి. యస్. గారి బదులు లండనులో యిండియా హైకమిషనరుని కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి. డ్రేకుగారు 21 తేదీన బయలుదేరి వెళ్లుచును. (అ. పే.)

సర్వ మాన్ కాంక్షా

జిల్లా బోర్డువారి సన్మానపత్రము

అమృతసరు ఆగష్టు 2:—ఈయనయమున 10 గంటలకు గవర్నరు నిన్నటివలెనే రాంబాగుకు వచ్చెను. ఆయన వేదికపై కూర్చుండగానే ప్రభుత్వములకు మెడలో వేయబడెను. తరువాతి జిల్లా బోర్డువారి తరఫున సర్ అరూంసంగు గారు యీ దిగువ సన్మానపత్రమును చదివెను. దూరదృష్టిగల రాజకీయజేతలైనందు, దయాద్రోహియదయడగు పరిపాలకుడనియు గవర్నరును ప్రశంసించి, ప్రజలయొక్క ఖైత్రలేజస్సుచేతను అనాదినుండియు వచ్చుచున్న రాజభక్తినిలనను యీజిల్లాగణనకెక్కినను. రాజునకు ప్రశంసించదగిన నేనజేసినవారు జిల్లా బోర్డులోకూడ కలరు. జిల్లా బోర్డువారు ప్రభుత్వమువారి గ్రాంటులమీదనే ఆధారపడి యున్నారని చెప్పి వైద్యసహాయమున, రాకపోకలకు సదుపాయములును, చక్కనివిద్యయు నొసంగిన ప్రభుత్వమువారి యదారస్యభావమును మెచ్చుజేయుచున్న జైలుజులు పన్నును వారు విధించిరి. సంస్కరణములు ప్రారంభించబడినప్పటి నుండియు స్థానికప్రభుత్వము వారు గ్రామస్థలయభ్యున్నతికే చూచుచుండిరి.

దుర్గవ్వముచేత రాజకీయవాతావరణము మేఘావృతమై దురూహాలు పొడచూపుట తగ్గకును సే మిగు గవర్నరుగా రావనిచిన్నది. అయినను హైలీవంటి సమర్థుడు రాజకీయయోడను ఎట్టిలోపములునులేక నడిపించగలడని మాకునమ్మకముగలదు. ప్రస్తుతముగల అసంతృప్తి అవృతసరులో నున్నంతగా మరెచ్చటనులేదు. కాని సాంఘికముగాను ఆర్థికముగాను ప్రజలు బాగుపడవలెనన్న కావలయున్న శాంతిని నెలకొల్పుటకు ప్రభుత్వమువారికి మనఃపూర్వమైన సహకారమును జూపుదుమని జెప్పిరి. తుదకు ఇంకొకసారి గవర్నరుగారికి స్వాగతమిచ్చి వారి యభ్యుదయమునకు ప్రార్థించిరి.

గవర్నరు జవాబు

గవర్నరు జవాబుచెప్పుచు ప్రభుత్వమునకు ఆజిల్లాయుదివరలో నేనజేయున్న దనియు అట్టిసేవాగారవమును దుర్గవ్వనలలో నున్న కొంతమంది మనుష్యులు పోగొట్టజూచుచున్నారనియును చెప్పెను. వారితప్పలను వారికి తెలియజేసి సన్మాన్యమునకు తీర్పుల వారివిధియైయున్నది. వెనుకటివలెనే యికముందుకూడ ప్రజలను అభివృద్ధిలోనికి తేచ్చుటయే ప్రభుత్వమువారిపద్ధతి యైయున్నది. వ్యవసాయదారులకువారి విద్యాభివృద్ధి మొదలగు వానికొరకు ప్రభుత్వమువారిపై నాధారపడియుండుటకు హక్కుగలదని చెప్పెను. రాష్ట్రీయా దాయము లో చాల భాగము సమ కూర్చి మిలిటరీ సర్వీసులలోచేరి రాష్ట్రీయును కాపాడుచున్నది వారేనని చెప్పెను. వ్యవసాయదారుల క్షేమమునకు ముఖ్యముగులా ఆర్థరులను శాంతియు కలుగవలెనని వారితోపాటు తానునుకోరెను లా నతిక్రమించుటకు నేరము లాచరించుటను అణచివేయుటలో ప్రజలు ప్రభుత్వమువారికి సహాయముచేయుదురని నమ్మకము తెలిపెను. కాని లానతిక్రమించిన తప్పులేదని తెలుపువారి సహవాసము లేకుండుట అవసరమని తెలిపెను. ఈవిషయమున ఎల్లప్పుడును సార్వభౌమునియెడల భక్తిని, జూపుచున్నట్టి సంఘమువారి సహాయమును కోరవచ్చునని గవర్నరు చెప్పెను. రాయ సాహెబు లాలా అమరనాథుగా రీయుపన్యాసమును దేశభావలోనికి తర్జుమాచేసిరి.

ప్రచురణసంఘమువారి సన్మాన పత్రము

తరువాత ప్రచురణసంఘమువారి తరఫున మరియొక సన్మానపత్ర మొసంగజడెను. సిక్కుప్రచురణసంఘము మస్లింజమిందారు అంజామాన్ హిందూ సహాయకసభ, జిల్లాప్రచురణ సంఘముల తరఫున గవర్నరుగారికి స్వాగత మొసంగుచు మహాబూజీమహాభ్యుదయగాయ సన్మానపత్రమును చదిరిరి. “మేమువేరు వేరుసంఘములకు చెందియున్నాముగాని చాలవిషయములందు మేమేకీభవింతుము. దేశమున శాంతినిలువలెననియు ప్రజలకష్టములు రాజ్యాంగపద్ధతులచే తీర్చబడవలెననియు మేము కోరుచున్నాము. పల్లెయందు నివసించువారి హక్కులను నిలువజేయువలెనని మేముకోరుచున్నాము. గురుద్వారా సంస్కరణలనిన తమకిష్ట మేమనియు కాని అయ్యది రాజ్యాంగపద్ధతులవలన సమగవలెననియు వ్యవసాయదారులపై హెచ్చు జేయబడిన నీటి తీర్పును తగ్గింపజలసిన దనియు చెప్పిరి.

గవర్నరు జవాబు

మీ అభిప్రాయములను మీరు స్పష్టముగా తెలియజేసి యున్నారు. దుర్గభిప్రాయములను అవధృష్ట వనంతలను ప్రజలలో వ్యాపింపజేసి ప్రభుత్వమువారి అధికారమును కొంతమంది తొలగింపజూచుచున్నారని మీకు తెలియును. సిక్కులలో కొంతమంది ప్రభుత్వమువారు తమ నుత్యముపై దాడి వెడలుచున్నారనిన్నీ గురుద్వారములకు అసాయము కలుగుచున్నదనియు తమ మత జీవితమునకు హానిపట్టు కలుగనున్నదని

యు వార్తలు వ్యాపింప జేయుచున్నారు. బ్రిటిషుపరిపాలన నెరిగినమీరందరు బ్రిటిషుపరిపాలనలో ఏమితమునకైనను యెప్పుడైనను యిట్టి యిబ్బందులు కలిగినవో లేవో తెస్సికొనగలరు. ప్రభుత్వమెటువంటియు భయంకరమైనటువంటియు నీ మోసమును తొలగించుట మీ పనియై యున్నది. మీరు చేయవలసి యున్నపని సులభమైనది కాదు. బ్రిటిషుప్రభుత్వమును సమర్థించు బాసలని మీరు నిందింపబడుచున్నారు. ఈ నిందను మీరు ధైర్యముతో నెదుర్కొనువలసియున్నది. ఏలనన మీరు యిందువలన ప్రభుత్వమునకే గాక మీసంఘమునకు గూడ నేనజేయుచున్నారు. ఇప్పుడిండియాలో నుండవలసినవి లా ఆర్థరులు. అన్నిసంఘములు అన్నిజాతులకంటెను ప్రభుత్వమునకు ఉన్నతస్థానము నొసంగవలెను. దానిని గమనించి మీరు పనిచేసినయెడల మీరు ఒకరిమిదుగ్గునలకుగాని ఒకరికోపమునకుగాని భయపడకుక్కరలేదు. వేరువేరు సంఘములయందును ప్రజలకును ప్రభుత్వమువారికిని సద్భావమును చేకూర్చవలెను. ఈ యభిప్రాయమును చేకూర్చియెడలలా నతిక్రమించి సంచరించువారందరును వేరైపోవుదురు. మీరు ఫలానిపద్ధతులమీద పనిచేయవలెనని సలహాచెప్పజాలకు. ఈ రాష్ట్రీయు శాంతితో అభివృద్ధిలోనికి రావలెనని మీతోపాటు నేనును కోరెన చాలును. మీరు చేయవలచుచున్న పనిలో మీకు జయము కలుగవలెనని కోరుచున్నాను. ఇంతటితో సభ ముగిసెను. గవర్నరుమోటారులో సర్కూర్లు హానుకు వెళ్లెను. (అ. ప్రె.)

సహకారసంఘముల మిందు

అమృతసరు, ఆగష్టు 4:—జిల్లాలోగల సహకారసంఘములన్నియు గవర్నరుగారికి రాంబాగులో సాయంకాలమున తోటమిందును చేసిరి. టీత్రాగిన పిదప గవర్నరు అందరితోను కలిసి మెలిసి తిరిగెను. వచ్చినవారిలో క్రైయకు ప్రయివేటు పెక్టరీయను కెప్టెను ఆలింగటన్, హిరాసింగు వీడికాంగులును లాంగ్గీకమోషరును ఉండిరి. కార్యవిధానము రాత్రి 7 గంటలకు ముగిసెను. (అ. ప్రె.)

సహకారసంఘముల సన్మానపత్రము

అమృతసరు, ఆగష్టు 4:—తోట విందు జరుగక పూర్వము సహకారసంఘములు ఒకసన్మానపత్ర మొసంగెను. “అధికలోపములను అధికపద్ధతులవలననే తీర్చుటకు నేర్పుచున్నమాకు రాజకీయములలో పనిలేదు. వ్యవసాయదారులకు నెమ్మదిగా అధికాభివృద్ధి కలుగవలెనని మేము కోరుచున్నాము. కావున యీరాష్ట్రీయులలో శాంతినెలకొల్పబడవలెనని మేము ప్రార్థించుచున్నాము.

గవర్నరు జవాబుచెప్పుచు వ్యవసాయదారుల అవసరములు ప్రాముఖ్యములోనికి వచ్చుచున్నవని చెప్పెను. వీరు అభివృద్ధిపొందువలెనన్న అందరికిని ద్రవ్యము అందుబాటులో నుండునట్లు వ్యవసాయపరపతి సునీభవింపవలెనని చెప్పెను. ఆదాయము మితవ్యయము సహకారము యీసమస్యకు పరిష్కారములని చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

తివాచియంత్రాల నుమును చూచుట

అమృతసరుయండి వెడలిపోవుట

అమృతసరు, ఆగష్టు 4:—గవర్నరు నిన్నటిదినమున దేవిసహాయంబులుగారి ప్రసిద్ధిజేందిన తివాచియంత్రాలయమును చూడబోయిరి. వివేహిదాసుగారు మరికొందరు ప్రాప్రయిటరును గవర్నరుగారికి స్వాగతమిచ్చిరి. ప్రదర్శనశాలలోని వేరువేరు తివాచిలు తనిఖీచేయుటయేగాక గవర్నరు తివాచిలు నేసిక త్తిరించుచోటికి పోయిరి. ప్రత్యేకముగా వీరువచ్చుచున్నప్పటికీ తయారు చేయవలెనని నేయుచున్న పట్టుతినాచీ వీరికి చూపబడెను.

ఈ మూడు దినముల తోను గవర్నరు అధికారులకును కొంతమంది అనధికారులకును దర్శన మొసంగుచుండెను.

నిన్న రాత్రి 9 గంటలకు గవర్నరు మోటారులో లాహోరుకుపోయెను. దివ్యూట్టికమోషనరును పోలీసు సూపర్వైంటెను వారిని సాగనంపిరి. లాహోరునుండి ప్రత్యేక రైలుబండిలో రాజ్కోపిండికి పోయెను. (అ. ప్రె.)

దంతిశాల హుంద

వెల సీసా 1.కి 0.కి.0. వి. పి. సహా 0.14.0
దంతశాలకు శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, కుల్లికదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. సోమిగల వోదూనిన నందులో తడిసి వెట్టిన సోప్సి వెంటనే పోవును.
అమృతాంజనము డిపో, నుదరాగు - బొంబాయి

వకరలు:- సహాయనిధి

ఈ నెల 2 వ తేదీని కోయంబుత్తూరులో విక్టోరియా పురమందిరమున సహాయసంఘ మేర్పరచుటకు బహిరంగసభ జరిగినది. అధికారులు అనధికారులు పెక్కురు విచ్చేసిరి. జిల్లా కలెక్టరు వర్మన్ గారు అధ్యక్షతవహించి యిట్లు చెప్పిరి.

నేనెరిగినంతవరకు యీజిల్లాలో ప్రాణనష్టములు లేవు గోపిచెట్టిపాలెము ఈకోడు, కోలెగల్లు ఈమాడువోటులమాత్రము యిండ్లు నష్టమైనవి. గోపిచెట్టిపాలెముతాలాకాలో సత్యమంగళ గ్రామంలో నాలుగైదువందలయిట్లు నాశనమైనవి. ఇందులో 70 పూరియు. ఇవి చాలవరకు బీదలకు చెందియున్నవి. భవానీగ్రామములో 4 వందలయిండ్లు పోయినవి. ఇవి పల్లెనారి కిని తివాచీలకు నేయువారికిని చెందియున్నవి.

ఈ తాలూకాలో 31 గ్రామములకు నష్టము కలిగినది మొత్తము 2500 యిండ్లు నష్టమైనవి. ఇందుబీదవారియిండ్లు క్కుడ. కోలెగల్లులోనిసంఖ్య మనకు తెలియదు. జిల్లామొత్తము మీద 6000 యిండ్లు నాశనమైనవి చెప్పటలో పొరపాటుండదు. ఇక వ్యవసాయవిషయములో రైతులకు పైరులమాలమున నష్టమంత కల్గినదియు అంచనావేయుట కష్టము. నదులప్రక్కనున్న పైరులు పోయినవి. పైరులు కొన్ని బురదచే కప్పబడినవి. మరికొన్ని కొట్టుకొనిపోయినవి. ఇక్కడి అధికారులు పైరులనష్టము గొప్పదయెనను నివారణమునకు వీలు కలనయే తలచుచున్నారు. భవానీ సత్యమంగళగ్రామములలో యిండ్లు లేనివారకు క్రొత్తసలములు నిర్ణయింపబడినవి. నాల్గవందలకు టుంబులకు సరిపడిన యిండ్లస్థలము భవానీగ్రామములో నేను నిర్ణయించితిని. ల్యాండ్ ఎక్స్లెజివన్ ఆక్టులోని ఏమర్చెన్స్ క్లాజు ఆచరణలో పెట్టుబడు ఇవటి అధికారులకు ఉత్తరువు లీయబడినవి. ఈలోగా తాత్కాలికముగా గుడి నెలనువేయుటకు సామానులు సరైచేయబడినవి. క్రొత్తయిండ్లుట్టువరకు యీగుడె నెలకుఫలములు ఏర్పాటుచేయడమైనది క్రొత్తయిండ్లు కట్టువిషయములో శక్తిగలవారికి సహాయ మనసవరమని తలపబడినది.

కో-ఆపరేటివు డిపార్టుమెంటువారు మాకు చాలసహకారులుగా నున్నారు. బీదలకు ఇట్లుకట్టుబడివిషయములో కో-ఆపరేటివ్ డివింగుసంఘములుస్థాపించుటలోవారు మాకు సహాయముచేయుచురు. సర్కారువారు 5000 రూపాయలు సహాయముచేయవలె నని కోరియుంటిని. ఆడబ్బువచ్చినది. దానిని నష్టపడినతాలూకలకు పంచిపెట్టివారు. అందుచే డబ్బుగాని, ఆహారముగాని, యిల్లకుసామానులుగాని: తాలూకాఅధికారులు సహాయముచేయుటకు వీలుకలుగును. ఇంకాడబ్బుకావలెను. ఇది ప్రజల సహాయమున సమకూడును. లాభము పొందుదమును ఆతొలో వర్తకులు ధరలు హెచ్చించిరి. కాని వారు ధరలుతగ్గించినవో వారిధర్యము కెరవేర్చినవారగుదురు.తోడివారు కష్టపడుచుండగా లాభముపొందగోరువారికి ప్రజల సానుభూతి ఉండజాలదు. ప్రజాభిప్రాయబలమున లాభముకోరువారిని మనము గెలువగలము అని కలెక్టరు నుడిచెను.

ఈ ఉపన్యాసమును జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు అరవములో మార్చి చెప్పిరి.

ఈసభవారు వరదలచే నష్టపడినవారికి సానుభూతిని చూపుచు సహాయనిధిని కూర్చుటకు, డబ్బు వసూలుచేసి పంచి పెట్టుటకు ఒకకమిటీ నియమించుటకును ఆకమిటీవారిచట నష్టపడినవారికి సహాయము చేసినతొవారే మిగిలిన డబ్బు పైకెల్లాలవారికి సహాయము చేయుట కధికారము కలిగియుండుటకును, మూడుతీర్మానములను చేసిరి. సభ ముగియునపుడు రామకృష్ణమిషన్ వారు చేసినసహాయమునకు కలెక్టరుగారు వారికి కృజ్ఞతా వందనముల సర్పించిరి. (అ. ప్రె.)

లంచపుకేసు

జాయంట్ల సబార్డినేటు జడ్జిగా నున్న రూట్టికారుగారి మీద 95 రూపములు వెలగల బట్టలను 55 రూపములు వెలగల పైకెలును ఒక భాగ్యవంతుడగు వర్తకునివద్దనుంచి లంచము పుచ్చుకొనినట్లు కేసు లేబడెను. నెవమ్మ జడ్జిగానున్న బాన్లగారు తీర్పుచెప్పిరి. ఈ కేసు ప్రజలలో ఒకవిధమైన కదిలెను కలిగించి ఆకర్షించినది. సర్కారు తరఫున ఖాళివగు వాలింకారు వాదించెను. ముద్దాయిరెర్రపున నిశివరకు బొంబాయి హైకోర్టు జడ్జిగా నున్న సర్ ఫ్రాంక్ బీమకగారు వాదించిరి.

95 రూపములవెలగల బట్టలను పుచ్చుకొన్న కేసును నవ్వి 1 సంవత్సరము విడిచివేయను 10 రూపముల జరిమానాను విధించిరి. జరిమానా నీయనివో 6 నెలలు థైరు ననుభవింపవలయునని తీర్పు చెప్పిరి. వైసికో కేసును కొట్టివేసెను. ముద్దాయి ముసలివాడగుటచేతను కరివఱుయిదు యీకేసు లేక పోవుటచేతను కేసు తగ్గించితివని న్యాయాధిపతి చెప్పెను. ముద్దాయితరఫు న్యాయవాది అపిలు చేసికొందుననియు అంతవరకు కేసు నాపుమనియు కోరెను. ఆకోర్కె-అంగీకరింపబడెను

రక్తశోషములు, బంకవిరోచనములు, జగతివీరచక్షుము
లు, జజ్జిర్ణవిరోచనములు, నీటివిరోచనములు, మొదలగునవి ఈ
మాత్రులను మాంశభూతులు నేరించిన తోడనే నిలిచిపోవును.
పీడిని పిల్లలకుఁబాడ వాడవచ్చును. కెంతసే గుణ మిచ్చును.
అమృతాంజను దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఎం వై రు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అమ్యూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

అన్ని విషయములలోను నిస్సందేహమైన
ఆదర్శప్రాయమగు భీమాకంపెనీ
ది ఎం వై రు లో

త్వస్థితమైన 88,000 పాలీసిస్కోల్డులు కలదు. రూ. 6,50,000,00 లకు వైకానే భీమా చేయబడియున్నది.
గడచిన సంవత్సరమునందు మాత్రము 4376 మందికి వైకానే భీమా రూ. 80,700,00 లకు చేసి యున్నారు.
ఏల యింత గొప్ప అభివృద్ధిగలిగినది. దేశభావదారులు వారిజీవితమును ప్రజల ఆభిమానము పొందిన
ఈ హిందూజాతీయ భీమా కంపెనీలోనే భీమాచేయుచున్నట్లుట గలిగిన ప్రోత్సాహ మేమి?

ఈ దిగువ కొన్ని కారణములు తెలుపబడియున్నది.

- (1) ఇది మిక్కిలి నిర్భయమైనది. రూ. 2,15,00,000 లకు వైకానే గల భీమా మొత్తము ఇండియన్ ట్రస్టును ఆఫ్ నిబంధనలకు లోబడిన గవర్నరు మెంటు పత్రములపైను ఇతరపత్రములపైనను వాచబడియున్నది.
- (2) అసాధారణముగా మిక్కిలితక్కువ ప్రీమియముగలది, క్రొత్తగా ప్రవేశించువారికి అనే ప్రీమియమునకు యితర భీమా కంపెనీ లన్నిటికంటెను ఎక్కువ మొత్తము పోలిషీరి బడయుటకు వీలుగలదు.
- (3) తక్కువ ఖర్చునకు గుటలన కంపెనీ మిక్కిలి మితస్వయములతో నిర్వహించు బడుట నూచించుచున్నది.
- (4) గడువువారికి పాలీసీలు మిక్కిలి సులభముగా పునఃప్రధాన చేయబడును.
- (5) కడసారి 1922 న సంవత్సరమునందు లాభములు పంచిపెట్టబడినది. ఇకముందు వచ్చు లాభములు భద్రపరచబడి యున్నది. గనుక మనపు యెక్కువలాభమును పొందు నూచనలు కలవు
- (6) పాలీసీలు కచ్చితముగా నుండుటకై కచ్చితగలదు

జీవితమును ముఖ్యముగా భీమాచేయవలెను. మీరు ఎంత కాలము వేచిన అంత సెలవు అధికమగును.

ఎం వై రు ఆఫ్ ఇండియాలో నేడే భీమా చేయించుకొనుడు

మా కంపెనీచే గలుగు లాభమును పొందుడు.

BANGALORE BRANCH
152 Commercial Street

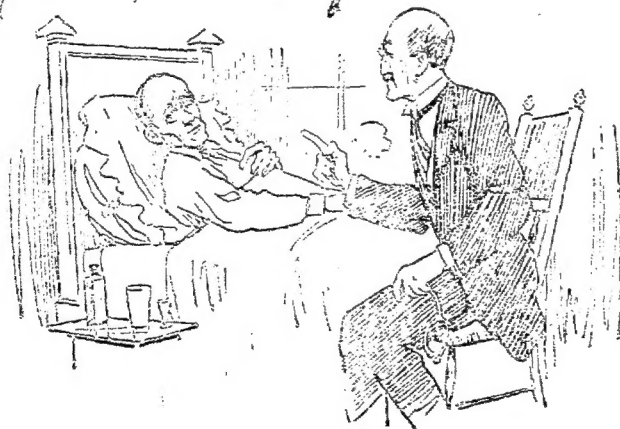
MADRAS BRANCH
9 & 10 Second Line Beach.

నరముల బలహీనత, దుర్బలత్వము, నపుంసకత్వము, రక్తహీనత, ఆక్లిష్టము, మలబద్ధకము, చెమటక్తము, రోగము నుండి కేటుట, కారణము మాత్రమిందేను సంబంధమై వ్యాధులు, ఆయా యు, మెగడు శవబొందుట, కష్టములు అన్ని స్త్రీ సంబంధమైన వ్యాధులు, కొలుకు, నెరవోగము మొదలగునాటికి స్వస్థము చేర్చి తగూరుచేయబడిన

నర్వి నస్ ఒక్కటే మీకు గుణ మిచ్చునది.

NERVINUS

Your Only Chance.

అనేకమైన ప్రత్యేక ఔషధములు నణ మిశ్రమములతోను “మీకు ఇదియే ఆధారము” అని వైద్యుడు చూపును. కాబట్టి ఏ. టి. షేక్! షేక్! షేక్! నిండునండి వ్రాసినది “అది మిక్కిలి ఉపయోగకారి” డాక్టరు ఎన్. మాస్కో, అహ్మదాబాదునుండి వ్రాసినది “నూర్జున్ స్త్రీనియూ రోగికి మంచి గుణ మిచ్చినది” డాక్టరు ఎన్. సి. థర్న, క్యానిటర్ ఇన్ స్పెక్టరు, కాలిఫోర్నియా, కలకత్తానుండి తెలిపినది: “అమోఘమైన గుణము కలిగినది” డాక్టరు ఆర్. ఎన్. ఘోష, బుర్రావారనుండి వ్రాసినది: “ఉపయోగము లేదని చేయవలసినది” వ్యాధులు బాగుగా కుదిరినది” డాక్టరు టి. టి. పెర్రెస్కోనుండి వ్రాసినది: “అత్యద్భుతము”.

ఒక నెలకు సగంపు స్వస్థముతో మిలితమైన నర్వి నస్ ఔషధము ధర రూ. 5-0-0, వైస నెలకును ఔషధము బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 2-0-0, రెండునెలలకి రూ. 7-0-0. ఏ. సి. చార్మ ప్రత్యేకము. నీదియునుకూడా సౌఖ్యమును ఆహుతిచేయుటకు యిచ్చు నున్న వాగందరును తక్షణమే ఈ దిగువ విలాసమునకు

(వ్రాయుట) **BEHAR CHEMICAL WORKS, CLEVELAND ROAD, BHAGALPUR.**
BRANCH—MIRJAM. Telegrams “Chemists,” Bhagalpur.
or direct from agents Messrs. W. E. SMITH & Co., Ltd., and Branches Madras and Ooracampud. Messrs. Dadha & Co., Aavin & Co., Irvanoo Mandalur, Madras. A. Abid & Co., Hyderabad, Deccan. Whollen Mart, Bangalore. T. C. Nataraj & Co., Mysore. Spencer & Co., Champion Reels Colombo. Apothecaries Co., Ltd., Colombo, and Chemists and Druggists everywhere.

కావలెను

ఆంగ్లాజిల్లాలకు ఇన్సూరెన్సు పరినిధులు కావలెను, మంచి అనుభవముగలవారు, రు. 500-1000 వరకు ధరావత్తు కట్టిపెట్టిన శక్తి గలవారు మాత్రము గరఖాస్తులను పంపున వలెను. నుంచి ప్రతిఫలము, జీతము, కమిషను మొదలగునవి కలవు. వివరములకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

The East & West Assurance Co. Ltd,
65 Apollo Street,
Fort. Bombay.

మకర ధ్వజరసాయనం

దీనిని నేవించినచో మాత్రముతోకలసి పొయ్యిడి కు క్లమును నిలుపును. పలుచబడిన పీర్కమును గట్టిపరచును. రతి లో అతి శ్రమచేతస్థలనమపుటను మాన్పును. రక్తమును తుభ్ర పరచి దేహపుష్టి, పీర్కశృద్ధి, కాంతి, బలము, మిక్కిలి రతి దార్శన్యము, ఇంద్రియపుష్టి, మెదడునకు బలముకలుగును. నెల కు రు. 3-7-0 తపాలాఖర్చులు ఉచితము. కే.ఎ.న. ఉచితం.

వి. ఆర్. మెడికల్ హాల్
రామచంద్రపురం (గోదావరిజిల్లా)

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ ఆపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజీ భూతవైద్యము, తమా పాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు కలవు. ఇంగ్లీషు క క మనుష్యుని మామునుచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట శరీరములని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు ఆ నేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన ఆత్మదృఢతయగు మేజ్క్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని నెల 4-0-0 లు (211888.6 షి. ఆర్. శివార్చనం వాయుకు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.

ఒక నెల వరకు!!

ఆంధ్రపత్రిక చందాదారులకు మాత్రమే

జిక్ - జోకల్ - గడియారము

బాగుచేయకును, రూ. 2 బాగుచేయకుడు.

ఇది నూతనముగా రప్పించబడినది. గడియారములకెల్ల.

ప్రఖ్యాతి జేందిన ఈ జిక్-జోకల్-గడియారము తెచ్చెని దేశము నుంచి స్వంతమునకు తయారుచేయబడినది. ఇది చూచుటకు అందముగాను, రేడియో లాటి డయలుతోను ఎల్లకాలమునకు నెత్తామన గడియారమునకు సాటిగాను పనిచేయు ఈ గడియారమునే కొనండి. వారికి వారే రిపేరుచేసికొనవచ్చును. త్వరపడుడు. కొద్దిరోజులు మాత్రమే. ఒకపర్యాయము రప్పించిన తెలుసును. ధర ఒకటికి రు. 2-0-0 ఏకకాలమున ఒకడజిక్ గడియారములను కొనువారికి 1 గడియారము ఇవ్వముగా ఇవ్వబడును

అమెరికా రోల్లగోల్డ్ రిఫ్టవాచ్ రిసెన్సరములు పూచీ ఇవ్వబడును. ధర 1-కి రు. 6-0-0

మానేజరు,

తపాలపెట్టె 265 మదరాసు.

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రు. 0-4-0

ఈ కాటుకలలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మంచి వస్తువులు చేర్చబడినవి. అందరును సామాన్యముగా వాడతగినది. కండ్లకు ఏవిధమైన జబ్బుచుచ్చేయదు. ఈకాటుకను విడుదల కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎఱుపులు, పుసికట్టుట, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిమరదలు, కండ్లమనకలు మొదలగు మానును. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమేయంచును. అమ్మలొంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

అశ్వత్థాంజినము

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని, లిమిటెడ్

(1540)

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెని నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును”-“ఇన్సూరన్సు అబ్జవర్” లండను.

“స్వదేశి భీమాకంపెనిలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపుచుట్టివిలువలు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండు ఫై నాన్ పియల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంధ్రజిల్లాలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంట్, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

సరస్వతీగ్రంథమండలి

న వ ల లు సరస్వతీగ్రంథమండలి న వ ల లు

ప్రకాశకుడు: రాజమహేంద్రవరము సంపాదకుడు:

అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామి, తల్లావజ్ఞుల శివశంకరశాస్త్రి,

నూతనకథాకల్పితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదుమధురపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాటికోలైండు. ప్రవేశము 0.4-0 యిచ్చి చందాదారు లనువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1.0-0; ఇతరులకు రు 1.8-0.

నూతనముగ వెలువడినవి: సుప్రసిద్ధాంగ్ల నవలారచయిత రెండుభాగములు

రెయినాల్పువీరచిత మగు పా స్టర్

తెలిగించినది: శ్రీయత వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

అధికారగర్వము—అన్యుతరహాస్యగోపనము—అభేద్యదృగ్దావాసుల దురంతదురాచారములు—అతిభయంకర హత్యావిధానము—దారుణవిషనిర్మాణము—కాంతాకాంచన తీరస్కరణము—విమలప్రేమాభి రాములగు యువతీ యువకుల కల్యాణము మున్నగు చిత్రరంజకము లగు చమత్కారకల్పనలతో నొప్పయన్నది. (1533)

మొదటిభాగము: 350 పుటలు—చందాదారులకు రు 1.0-0 ఇతరులకు రు 1.8-0

రెండవభాగము: 317 పుటలు—చందాదారులకు రు 1.0-0 ఇతరులకు రు 1.8-0

లోకాయుధార కస్తూరిమాతలు

ఈ అమూల్యమైన మౌక్తిక ఔషధిరకం కస్తూరి, మంజుమృత్యు, పచ్చకాయారము, అతిగుణకారములను ఈ మూలికలు చేర్చి కాయుగజేయబడినది. అత్యంతమగు ఏకమృత్యుకాని యిందులో చేరుటలేదు. జ్వరవిద్యు, బాంబు, బాణము, యావనము, తిరుగుబాటు, ముసలివారు ప్రతియొక్కరు దీనిని సాధారణలోగము లన్నిటికిని అను పాసభేదముతో వాడవలెనది. విద్యులకు, బాలింతలకు ఇది సంజీవినీటిని. వేసకులకు బుడ్డు ఖర్చు అగుచున్నది 250-300 చూరము గలబుడ్డి 1 కి 0.4-0, 6 బుడ్డులు 1-4-0 పొదుపుభక్తులేరు. ఈ దిగువ తెలుపబడిన ఔషధ ములు అది ఏ యే వ్యాధికి గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినవి అందుకు యెలాటి సంజేహమేలేదు. తప్పక వాడి చూడుడు.

సారస్వతాశవం:—రక్తకృద్ధిని, బుద్ధివ్రసానిని, భావకక్తిని హెచ్చించును. బుడ్డి 1 కి ధర రు 1.0-0.

బాలసంభోదయ:—శిష్టపిల్లలకు బలమిచ్చుకొనివ్వవలెను. తిరుగుబాటును. గుణ మిచ్చుకొని 0.12-0.

భావనబీరక రసాయనం:—పిత్రిసంబంధమైన వ్యాధులు, వాంతలు, అజీర్తి కటావంశలైపోషణ. రు 1.0-0.

వాతగజకేసరిలేహ్యము:—సర్వవాతములకు అతిమృదుగింతుల మలబద్ధకము ముందుగా: 3 పెట్టినది విజము రు 2.

మా ఔషధముల గుణము ఒకసారి కొనినవారికి తెలియును. ఒకదాని మాత్రమే కొనిన పిదప ఎన్నడును మాత్రమే కొనినదిని చూడవలెను.

పా శైవు వెంకటాచలమండలి, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు, శ్రీ సీతారామరెడ్డికాల, మైసూరు.

జిక్ - జోకల్ - గడియారము

జాగుచేయకుడు, జాగుచేయకుడు.

ఇది నూతనముగా రప్పించబడినది. గడియారముల కెల్ల ప్రఖ్యాతి జేందిన ఈ జిక్-జోకల్-గడియారము జెర్మనీదేశము నుంచి స్వతంత్రమున తయారు చేయబడి నది. ఇది చూచుటకు అందముగా ను, రేడియంలాటి డయలుతోను ఎల్లకాలమునకు సెల్-తామస్ గడి యారమునకు సాటిగాను పనిచే యు ఈ గడియారమునే కొనండి. వారికి వారే రిపేరుచేసికొనవచ్చు ను. త్వరపడుడు. కొద్దిరోజులు మాత్రమే. ఒక ప ర్యాయ ము రప్పించిన తెలుసును.

ధర ఒకటికి రు. 2.0-0

ఏకకాలమున ఒకడజిక్ గడి యారములను కొను వారికి ఒక గడియారము ఇ నా ము గా ఇవ్వబడును.

అమెరికా రోల్స్-రాయిస్ రిప్రెజెంటేటివ్ 3 సంవత్సరములు పూచీఇవ్వబడును. ధర 1-కి రు 6 8-0

కె. రాధాకృష్ణ అండ్ బ్రదర్సు, 164 పై నాబాబురోడ్డు మద్రాసు.

చేంబర్లెన్ గారి

కూలనొప్పి అతిసార నివారిణి (2) ఈ ఔషధమును శేవించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహణి, అతిసారము, కూలనొప్పి, పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుడరును. అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. 93

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట.

విలయన శుభశైలిని వ్రాసుబడినది.

హిందీ 1-కి 0-4-0

మొదటి వాదన 1-6-0

హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0

తెలుగు అభివృద్ధి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయ, 7, లెంబు శెట్టిబీధి, మద్రాసు.